

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı:48 • 21 Mart '98 • 100 000 TL.(KDV dahil)

İsyan ateşini körükleye!

İşçilerin birliği
Halkların kardeşliği için
Newroz'a, mücadeleye!

İÇİNDEKİLER

S.Y. Kızıl Bayrak'tan	2
Kapak	3
Gündem	4-6
Sınıf Hareketi	7
Düzen Cephesi	8
Sınıf Hareketinin Sorunları	9-10
Son Siyasal Gelişmeler	11-13
Tarım ve Köylü Sorunu	
(Orta Sayfa)	14-17
Son Siyasal Gelişmeler	18-19
Uluslararası Politika	20-21
Uluslararası Hareket	22
Komün Günlüğü	23-25
Ekim'den	26
Mücadele Postası	27

Sosyalizm Yolunda Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı:48 • 21 Mart 1998

Fiyatı: 100 000 TL. (KDV dahil)

Sahibi ve Y. İşl. Md.: Yeter Yalçınbaş
EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.**Yönetim Adresi:**Eksen Yayıncılık Laleli cad. No: 52/5 İstanbul
Tel: 0 (212) 638 28 83 Fax: 0 (212) 517 39 49
e-mail: kb@arti.net.tr**Baskı:**SERLER Matbaacılık
İSTANBUL
Tel: 0 (212) 880 40 75**Genel Dağıtım:**
BİRYAY**EKSEN Yayıncılık Büroları**Atatürk Bul. Gevrek Sok. Karakaş İşhanı
No:13/22, Kartal/İSTANBUL Tel:02164886705Hacı Halil Mah. 1219. Sok. Göçeoğlu İşhanı Kat:4 No: 33
Gebze/KOCAELİ, Tel: 0 (262) 642 41 90853. Sok. Bilen İşhanı No: 27/604
Konak/İZMİR, Tel-Fax: 0 (232) 445 21 50İlkiz Sok. Ekmen İşhanı 22/14 Kat: 5
Sıhhiyye/ANKARA, Tel-Fax: 0 (312) 229 40 19Cemal Gürsel Cad. Shell Karşısı Vakıf İşhanı Kat: 3 No: 306
ADANA, Tel: 0 (322) 363 28 78Terakki Mah. Cumhuriyet Cad. Papila İşhanı Kat: 2 No: 1
ZONGULDAK, Tel: 0 (372) 252 25 92Ünlü Cad. Sarı Sok. Mavi Köşe İşhanı No: 8
BURSA, Tel: 0 (224) 223 65 39

S. Y. Kızıl Bayrak'tan

Partiyi kazandık, Parti ile kazanacağız

Merhaba sevgili okurlar...
Merhaba direnen emekçi, çete mahkemelerini sokakta yargılayan öğrenci...
Merhaba Kızılay, merhaba Taksim...
Sermayenin emeğe, çete devletinin insan olma-insan kalma mücadelesine yönelik azgın saldırılarına rağmen, ve bu saldırılara verilen onurlu yanıtların bayrağı olarak bir sayımızda daha birlik-teyiz.

Topyekün direnişimiz, örgütlü mücadelemizle daha nice sayılarda birlikte olacağız.

Nice kavgalarda ve nice zaferlerde...

Bu sayımızın son hazırlıklarını, Ortadoğu halklarının isyan günü Newroz'un arifesinde yaptık. Bir yandan Kürdistan dağlarından ve metropollerden körüklenen ateşlerin haberleri geliyordu, diğer yandan rejimin telaşlı saldırılarının. Devrimci basın büroları, HADEP binaları, kültür merkezleri bir bir basılıyor, yaygın gözetimlerle, devlet terörüyle yıldınlık yaratılmaya çalışılarak, Newroz kutlamaları zayıflatılmak isteniyordu.

Oysa artık, yıllardır sömürgecilerin ateşe verdiği dağlarımız, ormanlarımız, ana yüreklerimiz değil, Kızılaylarımız, Taksimlerimiz ve tüm meydanlarımız tutuşmaktaydı kavgaya ateşleriyle. Çete devletinin yargısını yargılayan gençlik, sahte sendika yasasını çöpe atmakta kararlı kamu emekçileri yine meydanlardaydı. "Yine pankartları ve bayraklarıyla geldiler/Meydanları zaptettiler yine".

Gazetemize ve çalışanlarımıza-okurlarımıza

karşı son haftalarda yoğunlaşan saldırılardan bu hafta da kayıpsız çıktık. Ankara'da bir liseli genç okurumuz daha kaçırıldı ve kontracı Ankara polisi bir kez daha yanıtını aldı. Benzer bir haberimiz de Adana'dan geldi. Burada da polisin kontra faaliyeti, komünistlerin direnişiyle bir kez daha geri tepti.

Gazetelerimizin tüm sayıları toplatılmaya devam ediyor, kitaplarımız da öyle. Yayınevi sahip ve müdürlerimizle yazarlarımıza biçilen hapis cezalarının toplamı, sosyalizmi bu ülkeye yerleştirmeye yeter de artar bile...

Son yayınladığımız kitaplardan EMEP Broşürü şimdiden tükendi. Bu süreçte kitabevlerindeki eksiklerimizi haber veren tüm okurlarımızdan özür diliyor, bundan sonra da bu tür yardımlarını bekliyoruz.

Gene bu sayımıza çeşitli fabrikalardan yazan okurlarımızı ayrıca selamlayarak, bu tür haberleri tüm illerden ve fabrikalardan bundan sonra da beklediğimizi unutmamalarını rica ediyoruz.

Nihayet, kardeş Kürt halkının ve tüm Ortadoğu halklarının Newrozunu selamlıyoruz.

Ve Paris komünarlarının anısı önünde Türkiye işçi sınıfına ve tüm ezilen-sömürülen emekçilere söz veriyoruz: Bu sömürü ve zulüm düzenini asalakların başlarına yıkacağız. Paris proletaryasının isyanı bastırıldı, çünkü devrimci bir partisi yoktu. Türkiye proletaryası kazanacak, çünkü devrimci bir partide örgütlenmekte...

Newroz piroz be!

Vive la Commune!

Yaşasın devrim ve sosyalizm!

TEKZİP

Dr. Levent Aydemir'in göndermiş bulunduğu tekzipi Basın Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca yayınlıyoruz. Yanlışlıktan dolayı doktordan ve okurlarımızdan özür dileriz.

Kızıl Bayrak

"Kızıl Bayrak Gazetesi'nin 26 Aralık 1997 tarihli 37. sayısının 25. sayfasında yayınlanan "Sınıf savaşımına ait bir savaş alanı zindanlar" başlıklı yazının 3. sütununda yer alan "Aynı sempozyumda konuşan Bayrampaşa Cezaevi'nde hekimlik yapmakta olan Levent Aydemir ise tutsakların ilaçlarının alınmadığını

ve hekimlerin cezaevi müdürlüğü tarafından baskı altına alınmaya çalışıldığını belirtti." bölümünün yanlış olması nedeniyle aşağıdaki şekilde düzeltilmesini talep ediyorum.

Sözkonusu sempozyumda konuşmakla birlikte "tutsakların ilaçlarının alınmadığı ve hekimlerin cezaevi müdürlüğü tarafından baskı altına alınmaya çalışıldığı" şeklinde bir beyanda bulunmadım. Ayrıca o tarihte Bayrampaşa Cezaevi hekimi değildim. Ben yalnızca genelde cezaevlerindeki sağlık problemleri ile ilgili konuştum ve yukarıda bana atfedilen beyanlarda bulunmadım."

16/1/1998

Dr. Levent Aydemir

Gazetene sahip çık! Abone Ol! Abone Bul!

Adı :
Soyadı :
Adresi :
Tel :

6 Aylık Yurt içi 2 000 000 TL. 1 Yıllık Yurt içi 4 000 000 TL.
Yurt dışı 130 DM. Yurt dışı 260 DM.

Fatma ÜNSAL adına, Yapı Kredi Bankası İSTANBUL/Aksaray Şb.

TL için :0079219-2

DM. için :3002991-8 No'lu hesaba yatırdım.

Makbuzun fotokopisi ektedir.

Sosyalizm Yolunda

Kızıl Bayrak

Abone
Formu

Düzen cephesinin "ara rejim" gündemi

Düzen cephesinde geçtiğimiz haftanın gündemi "ara rejim" tartışmaları oldu. Baykal'ın başlattığı tartışmaya Cumhurbaşkanı'ndan parti liderlerine, köşe yazarlarından generallere ve nihayet kimi sermayedarlara kadar tüm bir düzen cephesi katıldı. Burjuva partiler demokrasi havariliğine soyunurken, düzen "kalemleri" ordu pohpohçuluğuna giriştiler. "Kendi kendinize hastalık yaratmayın, bizim böyle bir niyetimiz yok" diyen ordu ise, "orduma dokunma" kampanyası açan eski darbezedeleden Demirel'e çatışma konusu haline gelen "irtica tehlikesi"nin boyutları hakkında bir birifing verdi.

27 Mart'ta yapılacak MGK toplantısı öncesinde ve Mart ayını iyice ısıtan Kızılây ve Taksim direnişlerinin ardından açılan bu gündeme bir de emek cephesinden bakmak gerekiyor. İlk akla gelenlerden biri, gelişmesinin ilk anlamlı işaretlerini veren kitle hareketine sopa gösterilmesidir. Nedenlerinden birisi bu olmakla birlikte, tartışmaları kızıştıran asıl etken, rejimin iç çelişki ve çatışmalarıdır. Görünen o ki, Susurluk devletini bizzat kendi eliyle örgütleyen ordu ve MGK, devletin bütün kurum ve kuruluşlarında çeteleşme-mafyalaşma yolunu açarak, böylece tek başına elinde tuttuğu gerçek siyasi iktidar tekelinde zaafiyet yaratmıştır. Bir kirli savaş örgütlenmesi olan kontr-gerilla çetelerinin bir başka kirlilik odağı mafya çetelerinin kara para kaynaklarına el atması, düzenin ve devletin diğer kurumlarının iştahını kabartmıştır. Böylece çeteleşme MIT'inden emniyetine, burjuva partilerinden parlamentosuna kadar yayılmış, devletin tüm kurum ve kuruluşlarına nüfuz etmiştir. Kimileri Kalemli gibi hesap pusulaları üzerinde kalem oynatarak, kimileri kamu

bankalarını soyarak, kimileri de Çiller hanedanlığının "özel güvenlik örgütü"nü kurarak kara para piyasasında ve böylece siyasette güç odağı olmaya soyunmuştur.

Çağını dolduran ve çürümeye başlayan sermaye düzeninin ömrünü uzatmak amacıyla girilen "derin devlet" örgütlenmesi, sistemin yapısal sorunlarına çare olamadığı gibi, çürümeyi derinleştiren, iç çelişki ve çatışmalarını artıran bir dinamığa dönüşmüş bulunmaktadır. Mafyacılık, soygunculuk ve kara parayla palazlanmış kimi "türedi" burjuvalar, hem artı-değere ve hem de iktidara ortak olma hevesindedirler. Gerçi "iktidar" adına MGK'nin emir-kumandasında bir hükümete de razıdırlar. Yeter ki kaynağın başında dursun ve o tatlı karlardan nasıplenebilsinler. Derin devlet, bizzat iktidar aracı ordu ve diğer silahlı güçler içinde de sorunları artırdı. Mafyacılığı da ele geçiren devlet çeteleri arasındaki rant kavgası, hem ordu-emniyet-MIT arasında, hem de her bir kurumun kendi içinde çıkar çatışmalarını körükledi. Susurluk savcısının "ölüm emri" konusunun "çavuşlara kadar" indiği yakınması, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı gibi pek çok kirli iş için de geçerli hale geldi. Emir-kumanda zinciri zedelendi. Kazanılan kirli para ve örgütlenen silahlı çetelerin gücüyle ast üstünden güçlü hale gelebildi. Zaten derin devletin mantığına göre asıl iktidar kontr-gerilla olduğuna göre, bu çetede yeralan bir yüzbaşının, dışında kalan bir albayın "üst"ü olması gerekiyordu. Ya da, Çatlı hikayelerinde anlatıldığı gibi, orduda ve emniyette, mecliste ve bürokratlar arasında, resmen aranan bir katliam suçlusu, fiilen kontr-gerillanın gizli hukuku gereği amir konumuna geçebiliyordu. Tüm bu

gelişmeler, statükodaki bu bozulma, rejimin iç düzenini, alışkanlıklarını, geleneklerini sarstı. Bugün generallerin darbe tartışmaları ve güçler savaşı konusunda "gelenekler"den söz etmesi, bu nedenle gerçeği değil, olsa olsa ordudaki iç bunalımı ifade etmektedir.

Sistemi koruma adına örgütlenen Susurluk devletinin rejimde yarattığı bu kaos, sistemin yapısal bunalımıyla birlikte, düzen cephesindeki siyasi krizin son perdesine belirli açıklıklar sunuyor. Mart eylemleriyle yükselme eğilimine giren kitle hareketinin sermaye cephesinde yarattığı telaş da bu zemin üzerinde anlaşılabilir. '80 darbesiyle süreklileştirilen "ara rejim" ve 18 yıldır uygulanan şiddet uygulamaları, emekçi kesimlerin gözünde "darbe sopası"nı anlamsızlaştırmış bulunuyor. Ordunun emir-kumandasına tabi hükümetler, MGK-TÜSİAD'ın tek programını uygulayan, tek parti haline gelmiş burjuva partiler, MGK ataması hükümetler, ve nihayet MGK'sı ve hükümetiyle IMF'nin direktiflerini uygulayan bir devlet... İşte işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin karşısında tüm çıplaklığıyla duran bu sınıfsal gerçekliktir. Bu çeteleşmiş, emperyalizme kölece bağlanmış sermaye devleti gerçekliğidir.

İddia, itham ve inkarlarla yürütülen son darbe gündeminin de klasik konusu yine şeriat-laiklik eksenine oturtulmaya çalışılıyor. Demirel'e verilen 16 Mart brifinginin ve 27 Mart'ta toplanacak MGK'nın ana gündemi bu olarak sunulmaya çalışılıyor. Oysa satır aralarına gizlenmeye çalışılan gerçek, tüm tartışma, toplantı ve brifinglerin ana gündemini, Kürt hareketiyle yükselme eğilimindeki kitle hareketi ve devrimci hareketin oluşturmalarıdır. Mart ayı eylemlerinde bu gerçek bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Devlet

hiyerarşisinin tepesinde yeralan, hükümetler indirip hükümetler atayan laik ordunun MGK'sı, türban eylemlerini kenardan seyrederken, kamu emekçilerinin sendikal hak talebini bombayla engellemeye çalışmıştır. Son haftanın tartışmalarında bilinçli bir şekilde öne çıkarılan iki temel konu, rejimin iki temel sıkıntısını açığa vuruyor. Laiklik temasıyla orduya, demokrasi havariliği temasıyla da parlamentoya makyaj çekilmek istenmektedir. Sistem kendi iç sorun ve çatışmalarından bile yararlanmaya çalışmaktadır. Çünkü bu iki kurumu az buçuk meşrulaştırmadan, bu haliyle devam edemeyeceklerini görebiliyorlar.

Ama olanakları giderek daralıyor. Sadece kendi bunalım ve açmazları yüzünden değil, ama yükselen kitle hareketliliğinin etkisiyle de sıkışıyorlar. Mart süreci de gösterdi ki, sistemin tüm manevralarını boşa çıkaracak, tüm oyunlarını bozacak tek güç, emekçi kitlelerin devrimci eylemidir. İşçi sınıfı ve emekçi kitleler açısından, saldırıları göğüslemenin de, darbe tehditlerini çöpe atmanın da yolu mücadeleyi yükseltmekten, Kızılây'ı, Taksim'leri çoğaltmaktan geçiyor. Kızılây'ın, Taksim'in açığa çıkardığı, işaret ettiği bir başka gerçek ise, devrimci sınıf örgütlenmesinin maddi zemininin olgunlaşmaya başladığıdır. Aynı zeminin sanayi proletaryasında da olgunlaşmakta olduğu, mevzi direnişler üzerinden gözlemlenebilmektedir.

Bu zemine yerleşmenin, onu beslemenin ve oradan beslenmenin tam zamanıdır. Darbe sopasının devrimci harekete yönelik tehdidini boşa çıkarmanın sınıf devrimcileri açısından yeri ve yolu, yükselen kitle hareketinin içinde yerleşmek, önderlik pratiği içinde onunla bütünleşmek ve onun içinde büyümekten geçmektedir.

Dağlarda yakılan ateşe cevap verelim!

Bu araçlardan birincisi, geçmişten beri silahlı baskıya eşlik eden yalan ve aldatmaya dayalı ideolojik ve politik kampanyalardır. Newroz'u Nevruz yaparak bir Türk bayramı ilan edip, her türlü soytarılığa giriyorlar. Daha önce Kürt ulusu diye bir ulus olduğunu inkar etmeleri gibi. Bir taraftan zorla köyleri boşaltıp insanları şehirlere savurup, diğer taraftan sahte "köye dönüş projeleri" oluşturuyorlar. Bir taraftan Güney Kürdistan'a işgal seferleri düzenleyip, diğer taraftan bunu

inkar ediyorlar. Bir taraftan "sol kol"ları Baykal eliyle şefkat gösterilerinde bulunup, diğer taraftan savaş naraları atıyorlar.

Türk sömürgeci devletin silahlı ve silahsız saldırılarının yanısıra, onun en yakın müttefiki, dünya halklarının celdadı ABD emperyalizmi kendi planlarını devreye sokmaya çalışıyor. Kürt ulusal kurtuluş hareketinin önderliğini etkisizleştirmek ya da birtakım komplolarla ehilleştirmek planları gündeme geliyor. Kürt orta sınıfları eliyle hareketin devrimci özellikleri törpülenmeye, düzene eklemelenmeye çalışılıyor. Ulusal hareketin iç zaafları da kullanılarak "diplomasi", "demokrasi mücadelesi", "siyasal çözüm" adı altında emperyalizmle uzlaşma politikalarına zorlanıyor. Kürt halkına yıllardır dayatılan soykırım ve ulusal baskının sorumlusu olarak sadece sömürgeci Türk devleti gösterilip, arkasındaki emperyalist güç silikleştiriliyor. O emperyalizm ki, bugüne kadar bütün dünya halklarının başına bela olmuş, her seferinde kaşıyla verdiği kepece ile geri almıştır.

ABD emperyalizminin bir yandan Türkiye ve diğer Ortadoğu ülkelerindeki üsleri, diğer taraftan çok sayıdaki uçak gemisi ile bölgedeki askeri varlığı, bütün

Ortadoğu halkları için olduğu gibi Kürt halkı için de büyük bir tehdittir. ABD'nin Körfez'de krizi sürekli tırmandırmasının gerçek amacı Ortadoğu'da yeni bir düzenleme yapmaktır. BM ile Irak arasında silahların denetlenmesi konusunda bir anlaşma yapılmış olmasına rağmen, ABD'nin askeri gücünü bölgeden çekmeyeceğini, hatta iki yeni savaş gemisi göndereceğini açıklaması boşuna değildir. ABD bölgede ihtiyaç duyduğu düzenlemeyi yapabileceği bir askeri gücü bulunduracak ve kendi çıkarlarını zedeleyen her gelişmeye açık bir askeri müdahaleyle yönelecektir.

ABD'nin dayatacağı bir "siyasal çözüm" Kürt halkına sadece yeni bir esaret zinciri kazandıracaktır. Kürt sorununun gerçek ve kalıcı bir çözümü ancak onun arkasındaki kapitalist sömürgeci devletin tasfiyesi ile mümkündür. Bu egemenliğin tasfiyesi ise ancak Türkiye işçi sınıfı ile birlikte mücadeleye atılarak ve sosyalizmi kurarak gerçekleştirilebilir.

Kaldı ki Kürt halkı bugün sadece ulusal baskı ile karşı karşıya değildir. Aynı zamanda kapitalizmin azgın bir sömürsünü yaşamaktadır. Kürdistan'da sürdürülen baskı ve göçettirme politikasının yığınlar halinde sürüklediği kitlelerin yaşadığı sefalet, kapitalizmin yüzünü her gün açığa çıkarmaktadır. Kürt halkının kapitalizme karşı mücadele etme zorunluluğu sadece ulusal sorunun çözümü için dolaylı bir zorunluluk değildir. Kapitalist sömürünün en vahşi sonuçları ile yüzyüze gelen, köyünde topraksız, kente göçtüğünde sersefil yaşayan bir halk olarak, kapitalizme karşı mücadele etmek dolaysız bir zorunluluktur.

Kürt halkına karşı yürütülen bu kirli savaş sadece Kürt halkını değil, Türk emekçilerini ve işçi sınıfını da dolaysız etkilemektedir. Kürdistan'da sürdürülen kirli savaşın harcamaları işçi sınıfı ve emekçilerin cebinden çekilip alınmaktadır. Savaş boyutlandıkça harcamalar artmakta ve burjuvazi işçi ve emekçilere daha fazla yüklenmektedir. Kapitalizmin dünya çapında yaşadığı krize ek olarak kirli savaşın faturası Türkiyeli işçi ve emekçilerin karşılaştığı saldırının boyutunu katmerlemektedir.

Kürdistan'da yürütülen kirli savaş için devlet bütçesinden, dolayısıyla işçi ve emekçilerin cebinden harcanan paralar yetmemekte, bu iğrenç savaşın finansmanı

için devlet her türlü mafya işlerinden haraç almakta, hatta büyük bir kısmını bizzat kendisi yürütmektedir. Devletin çeteleşmesi, Kürt halkına dayatılan kirli savaşın bir başka faturası olmuştur. Uyuşturucu gelirinden kazanılan neredeyse Türkiye bütçesine yakın bir para kirli savaşı finanse etmek için kullanılmaktadır. Uyuşturucu ve silah kaçakçılığını organize etmek için koca bir Karadeniz Bölgesi özel timin ve çetelerin egemenlik sahası haline getirilmektedir.

Kirli savaş sürdürmek için yürütülen şovenist propaganda bugün işçi ve emekçi sınıfların mücadelesine karşı kirli bir araç olarak işlev görmektedir. Şoven-gerici propaganda ile örgütlenen sivil faşist güçler işçi ve emekçilerin mücadelesine karşı da kullanılmaktadır. Öğrencilerin demokratik mücadelesine karşı kullanılan faşist öğrenciler, çeşitli işçi direnişlerini kırmak için kullanılan direniş kırıcı işçiler şovenist propagandanın esiridir.

İşçi sınıfının mücadelesinde en önemli müttefiklerinden biri ulusal baskı altında yaşayan kardeş Kürt halkıdır. İşçi sınıfı, kendi iktidar mücadelesinde diğer bağlaşıkları gibi Kürt halkını da yanına almak, bunun mücadelesini bugünden vermek zorundadır. Kürt halkına karşı sıkılan her kurşun sadece işçi sınıfına fatura edilmiyor, çok daha önemlisi onun sosyalizm mücadelesine de sıkılmış oluyor.

Kürt sorunu aynı zamanda politik bir sınıf hareketi yaratabilmenin önemli bir aracıdır. Ulusal kurtuluş mücadelesinin geldiği yer bugün kitlelerin nezdinde devletin kimin devleti olduğunu, her türlü vahşeti nasıl acımasızca yapabileceğini gözler önüne sermiştir. İşçi sınıfının Kürt halkına dayatılan imha ve soykırımı anlaması ve buna karşı çıkması ile politikleşmesi aynı sürecin ifadesidir.

Binlerce yıl önce dağlarda yakılan ateş baskıya ve zulme karşı başkaldırının işareti kabul edildi. Bugün de bu ateş yakılmıştır. Artık bu ateşe yeni ateşlerle karşılık verme zamanı gelmiştir. Kürdistan dağlarında yakılan özgürlük ateşine işçi ve emekçilerin şehirlerden, fabrikalardan sosyalizm ateşi ile cevap vermesi için mücadeleyi yükseltmenin günüdür.

Toplumsal mücadeleler tarihi, ezenler ile ezilenlerin, sömürenlerle sömürülenlerin mücadelesinin tarihidir. Bu mücadelelerin ürünü olarak yüzlerce yıl bölge halklarının bilincinde yaşamış olan ve birliği, dayanışmayı, mücadeleyi, isyanı ifade eden günlerden biri de Newroz'dur. Kürt ve Fars halklarının yüzlerce yıldır baskı ve zulme karşı direnişini anlatan bir bayram olarak kutladıkları bugün artık Kürt halkı için ayrı bir politik önem taşımaktadır. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin katettiği mesafe, verdiği binlerce şehit ve boyun eğdirilmiş bir halkın yeniden ayağa kalkmasının yarattığı tarihsel gelişme, Newroz'u da sömürgeci sermaye diktatörlüğünün korkulu bir rüyası haline çevirmiştir.

Kürt halkının Newroz'u kitlesel bir şekilde kutlayarak sömürgeci-faşist devlete karşı bir başkaldırı biçimine dönüştürmesi, Newroz'u gerçek yerine oturtmak demektir. Bu kutlamalara karşı sermaye devletin ve ordunun ilk tutumu her zamanki vahşeti tekrarlamak, silahsız kitleleri tarayarak mücadeleyi zorla bastırmak oldu. Kendi egemenliğine yönelebileceğini sezdiği en ufak bir kıpırdanışı bile ağır bir saldırıyla ezmeyi tarihi bir anlayış haline getirmiş olan sömürgeci devlet sorunun sadece zorla çözülemeyeceğini anlamaya başladıkça, başka araçları da devreye sokmaya başladı.

Dehaklar'ın "operasyonları" sürüyor

Zafer onun için mücadele edenlerin olacak

"Zalim bir kral, Dehak. Amansız bir hastalığa yakalanır. Her iki omuzuna da birer yılın çöreklenmiştir. Ruhbanları ona yaşayabilmesi için hergün iki genç insanın beynini yemesi gerektiğini söyler. Zalim kral bu tavsiyeye uyar. Hergün halkının arasından iki genç insanın canını almaya başlar.

"Bir demirci ustası, Kawa. Dehak'ın ülkesinde yaşar. O da herkes gibi Dehak'ın bu zalimliklerinden bıkmıştır. Her gün halkından iki gencin ölümü karşısında öfkeli. Halkına önderlik eder ve başkaldırır. Dehak'ı çekici ile öldürerek halkını kurtarır. Dehak'ın ölüm haberini yaktığı bir ateşle insanlara müjdelir."

Mitolojiye konu olan, Ortadoğu halklarının zalim Dehaklar'a karşı mücadelesi yüzyıllar boyu sürdü, sürüyor. Tüm dünya halklarıyla birlikte Ortadoğu halklarının üzerinde de Dehaklar birer kara bulut gibi eksik olmadı. Dönemlerine göre hepsinin değişik adları vardı. Hepsisi egemen üretim koşulları üzerinde yükselen birer cellattılar. Varlık koşullarının sürmesi için sömürü düzenlerinin vazgeçilmez bir parçası olan terörlerini hiç eksik etmediler.

Zulmün olduğu her yer gibi Ortadoğu'da da yükseldi başkaldırı ve isyanın ateşi. Ve tarih ezen ile ezilen arasındaki savaşın tarihi olarak şekillendi. Fakat bu tarih, aslolarak aslanlar kendi tarihçilerini yaratamadıkları için "avcı"ların "zafer"leri olarak döküldü "resmi" yazınlara. Ama bu müsveddelerde yansıtılmayanlar kulaktan kulağa, çağdan çağa aktarıldı ezilenler cephesinde. Destanlaştı, efsaneleşti...

Kawa'nın çekiç sesleri Kürdistan'da yankılanıyor

21 Mart, Kürt halkının çağdaş Dehaklar'a karşı yürüttüğü son on yılı aşkın sürece yayılan mücadelesiyle birlikte apayrı bir anlam kazandı. Newroz kutlamaları serhıldanlara dönüştü. Bu, bölgenin sömürgeci devletlerine karşı duyulan öfkenin bir dışavurumu, kardeş Kürt halkının her türlü zor uygulanarak bastırılmaya çalışılan devrimci dinamizminin bir göstergesiydi. Ezilenlerin zalimlere

karşı başkaldırısını simgeleyen Newroz, Kürt halkının ulusal özgürlük mücadelesiyle bu süreçte özdeşleşiyordu.

'90-'91 Serhıldanları ulusal mücadelede birer dönemeç noktası oldular. Bu tarihlerde yakalanan kitlesellik düzeyi ve militanlık geleceğe taşınmış olsa da, özgürlük mücadelesiyle özdeşleşmiş Newroz günleri sömürgeci devlet için birer kabus olma özelliğini koruyor.

Bu mücadeleyi salt askeri güçle bastıramayacağını farkına varan sömürgeci devlet, ehlileştirme politikalarını her alanda gündemine alarak kendi "Nevruz"unu kutlama, Newroz'u "nevrulastırma" yoluna gitti. Bu, 21 Martlar'ın özüne uygun kutlanmasına engel olma ve içini boşaltma çabasının bir ürünüydü. O günden bu yana, Kürt halkına dönük imha politikalarının yılmaz bekçileri, tetikçileriyle, korucubazlarıyla birlikte atılıyorlar "Nevruz" ateşlerinin üzerinden. Tüm Newroz gösterileri yasaklanırken "Nevruz" resmilesiyor, ehlileşmiş bir bahar bayramı olarak "kutlatılmaya" çalışılıyor.

"Kürt halkının dostları kimlerdir?"

Newroz'un karşılanmaya hazırlandığı bugünlerde, sömürgeci Türk devleti cephesinde yeni bir şey yok. Bir yandan Türk ordusunun bölgede "özel teknikler"le yürüttüğü operasyonlar tırmandırılırken, diğer yandan tüm illerin valilikleri Kültür Bakanlığı tarafından hazırlanan genelgeyle "Nevruz"u kutlamaya çağırıyor. MGK-TÜSİAD hükümetinin

başbakanının "Nevruz" kutlamalarına Siirt'te katılacağı açıklanıyor. Diyarbakır Valiliği, yıllardır "terör"e kanıt olarak ileri sürülen renklerle, yeşilli-sarı-kırmızılı "Nevruz" davetiyeleri hazırlıyor.

Ancak sömürgeci devletin katliamcı yüzü kardeş Kürt halkının bilincinden silinemeyecek denli nettir. Son dönemde Güney Kürdistan'daki askeri varlığını süreklileştirme amacıyla yürüttüğü operasyonlara/katliamlara paralel olarak, içeride de ulusal hareketi denetim altına alma çabaları yoğunlaşıyor. Bu doğrultuda, HADEP nezdinde Kürt ulusal hareketini ehlileştirmek, ehlileştiremediği koşullarda her türlü saldırıya başvurmalarının üzerinden daha birkaç ay geçmeden saldırılar gerekli yanıt almış, Kürt halkı boğulmak istenenin kendi sesi olduğunun bilinciyle öfkesini birkez daha kusmuştur çağdaş Dehaklar'a.

Sömürgeci Türk devleti, yıllardır sürdürdüğü imha savaşına rağmen, Kürt sorununda istediği sonuçları elde etmeyi başaramamıştır. Saldırganlığının, katliamlarındaki pervasızlığının gerisinde bu vardır. Ancak Kürt halkının özgürlük hasreti artık ne terörle ne de verilecek kırıntı haklarla dizginlenebilir. Bu çürümüş düzen, geçmişte olduğu gibi bugün de Kürt halkının taleplerine yanıt veremeyecektir.

Sistem içi çözümler, verilecek iğreti haklar, yakın tarihin örneklerinde de görüldüğü gibi, onursuz bir teslimiyetten başka bir şey ifade etmeyecektir. Gerçek çözüm devrimdedir. Uluslar arasında gerçek bir barış ve kardeşliğe ancak sosyalizmle kavuşulacaktır. Bunun ötesindeki tüm

"iyi niyetli" barış ve kardeşlik çağrıları burjuva hümanizmi niteliğindedir ve bu tür çağrı sahiplerinin düzene yedeklenmeleri kaçınılmazdır.

Kesin ve kalıcı olan, sistem içi siyasal çözümler değil, bölgenin tüm emekçi halklarını muhatap alan devrimci açılımlardır. Kürt halkının gerçek ve kalıcı bir özgürlüğe kavuşması, içte Kürt feodal-burjuva sınıflara, dışta Türk burjuvazisine yönelen ve bölgenin tüm sömürgeci rejimlerinin parçalanmasını hedefleyen bir mücadele ile mümkündür. Yıllardır yürüttüğü onurlu mücadelede Kürt halkı dostlarını ve düşmanlarını tanımıştır. İşçilere, emekçilere ve Ortadoğu halklarına yönelik

sistemli saldırıların kaynağında emperyalist-kapitalist sistem bulunmakadır. Bu sistemin birer parçası olan düzen güçlerinin Kürt halkına sunacakları yalnızca daha fazla acı ve gözyaşındır. Kürt halkının özgürlük yolundaki gerçek müttefiki ise, parti silahını kuşanarak mücadelesini yükseltecek olan Türkiye işçi sınıfıdır.

Kürt halkının çağdaş Dehaklar'a karşı yürüttüğü onurlu mücadelesiyle özdeşleşen Newroz, bu sömürü düzenine karşı duyulan öfkenin dışa vurulduğu bir sıçrama tahtasına dönüştürülmelidir. İşçi sınıfımız bu haklı savaşında Kürt halkının yanında yerini almalıdır. Unutulmamalıdır ki, katil devletin terörü ve sermayenin topyekün saldırısı ancak her alandan örülecek işçi-emekçi barikatlarıyla püskürtülebilecek, halklar hapishanesi olan bu düzen devrimle parçalanacaktır.

Kürt Ulusal Sorunu-2

**Teorik
Programatik
Perspektifler
ve
Siyasal
Değerlendirmeler**

‘68 Mai Lai, ‘78 Beyazıt, ‘88 Halepçe...

16 Mart katliamlarının hesabını emekçiler soracak!

Özel mülkiyetin ve sınıflı toplumların ortaya çıkışıyla beraber egemen sınıfların, ezilen sınıfa karşı kullandığı kirli yöntemlerden birisi de kitlesel katliamlardır. Kapitalizmin tarihi bu tür vahşi katliamlarla doludur. Dünyadaki sömürgeci savaşlar, işgaller ve katliamların tümü egemenlerin sömürü hevesindendir. Her kapitalist-emperyalist devletin bir faşist-ırkçı-şoven kanadı mutlaka vardır. Hem ülke içinde, hem de ülke dışında sınıf savaşının ve sömürge egemenliğinin gücünü, bu legal-illegal kurum ve kuruluşlar oluşturur. Emperyalizmin saldırısı hem ekonomik, hem de ideolojiktir. Kapitalist-emperyalist toplumda sınıf egemenliği bunlara bağlıdır. Egemen sınıflar artık çözümsüzdür ve her muhalif kimliğe kinle saldırmaktadırlar. Dünyada ve ülkemizdeki 16 Mart’ları bu çerçevede ele almak gerekir.

Egemen sınıfların yıllardır yaptığı kaliamlardan yalnızca birisidir 16 Mart. 16 Mart, sömürgecilğin, faşizmin ve barbarlığın, yani kapitalizmin tarihidir. 16 Mart, farklı ulusların yüreğine isyan, intikam ve öfke olarak yazılan bir tarihtir. Sömürgecilğe ve faşizme karşı kavga günüdür. 16 Mart emperyalizmin ve faşizmin adıdır.

16 Martlar, tüm dünyada hep aynı amaçla, aynı sömürgeci sınıf tarafından uygulanagelmıştır. İşte birkaç örnek: ABD emperyalizminin sömürgeci savaş döneminde Vietnam halkına karşı yaptığı ve yıllarca sakladığı “bebek katliamı”dır. Dünyaya “yeni düzen” getirmek için katliam yapan ABD emperyalizmi, Vietnam işgali sırasında 500’den fazla masum, silahsız Mai Lai köylüsünü katletmiştir. Bugün katliamdan geriye, katledilenlerin anısına dikilen heykel ve halkın ABD’ye karşı öfkesi kalmıştır. Onun için her 16 Mart’ta Mai Lai katliamının öfkesi ve intikamı yaşanır Vietnam’da. 1968’den bu yana geçen zaman katliamı unutturamamıştır. Her geçen yıl, öfkeyi ve kini çoğaltmıştır Vietnam halkının yüreğinde. Tıpkı Hiroşima katliamı gibi. Amaç, emperyalizme karşı gelinemeyeceğini dünyaya ve ezilen halklara göstermektir.

Bir başka 16 Mart katliamı ise, 1988’de faşist Saddam rejimi tarafından Kürt halkına uygulandı. Kimyasal bombalarla yapılan bu katliam ise, tarihe Halepçe katliamı olarak geçiyordu. Irak’ın kukla faşist yönetimi, katliam emrini emperyalizmden almıştır. 16 Mart ‘88 günü Halepçe sokakları binlerce ölüyle dolmuştur. Kadın, yaşlı,

genç, çoluk-çocuk demeden, dünyanın gözleri önünde işlenmiştir bu cinayet. Ve bir kez daha emperyalizmin ve faşist işbirlikçilerinin içyüzünü göstermiştir. Faşist Baas rejimi yalnızca katliamla da yetinmemiş, o dönemde binlerce insanı toprağından, evinden sürgün etmiştir. Halepçe’de düşenler, bugün her Newroz ateşinde, her isyan tililisinde özgürlüğün yolunu gösteriyor Kürt halkına. Şu anda süren kirli savaşın her bir günü bir Halepçe’dir. Tarihinde pek çok ihanet ve katliama uğrayan Kürt ulusu, emperyalist-kapitalist ve faşist barbarlıktan büyük acılar çekti. Kürt ulusu on yıllarca çektiği acılarını geride bırakmak için bugün, “tarihi” bir fırsat yakalamıştır. Kazandığı mevzileri iyi değerlendirmek, daha doğrusu Türkiye emekçi halkıyla ortaklaştırmak zorundadır.

Her yıl 16 Mart’ta Halepçe sokaklarını dolduran onbinlerce Kürt emperyalizme ve Saddam’a lanet yağıdır, kinini ve ökesini haykırıyor. Bu 16 Mart da yine aynı şekilde geçmiştir. Kin, öfke ve intikam haykırılarak.

16 Mart katliamlarının bir başkası ise bu topraklardadır.

Burjuvazi ve onun faşist devleti TC’nin, 1978’de İstanbul Üniversitesi

Eczacılık Fakültesi önünde, üniversite öğrencilerine karşı düzenlediği bombalı-silahlı saldırısıyla, bir 16 Mart katliamı daha yaşandı. 1978’deki bu katliamın örgütçüsü katil CIA ile Türkiye’de örgütlediği kontr-gerilla, tetikçileri ise MHP’li beslemeleridir. Hatırlanacağı gibi yetmişli yıllar kitle hareketinin yüksek olduğu bir dönemdi. Katliamdan amaç, yükselen bu kitle hareketini terörize etmek, kitleleri yıldırma, kokutmaktı. Çünkü burjuvazinin korkulu rüyası olan “devrim” o tarihte kitlelere umut verebiliyordu. İşte emekçi halkın devrimcileşmesi tehlikesine karşı başvuru kirli-kanlı yöntemlerden birisiydi bu katliam. Katliam ezilen, sömürülen işçi-emekçi halkları yıldırma ve şehitler binlerce öğrenci ve emekçi tarafından ölümsüzlüğe uğurlanmıştı. Her 16 Mart’ta şehitleri anan binlerce öğrenci, işçi, emekçi, inadına doldurmuştur Beyazıt Meydanı’nı. 16 Mart 1978’de yapılan bu kanlı katliam, faşist devletin Susurluk’tan sonra itiraf etmek zorunda kaldığı “1000 operasyon”undan biridir. Bu katliam TC’nin “devlet sırrı” kisvesiyle saklamaya çalıştığı suçlarından birisidir. Tıpkı Sivas, Çorum, Maraş, Gazi, Bahçelievler, Güçlükönak katliamları gibi. Bu katliamlar “devletin bekası için” yapılmıştır. Yani kapitalist sömürünün devamı için. Üstelik, yenilerinin yapılacağı da “garanti” edilmektedir. 1978’den bu yana 20 yıllık zaman geçmiş, ancak ortada (suçluları bilenler biliyor) yargılanmış suçlu yoktur. Çünkü suçlu, Susurluk devletinin ta kendisidir. 16 Mart katliamı sınıf savaşının bir parçası ve sonucudur. ‘77 Taksim (1 Mayıs) ve ‘96 Kadıköy 1 Mayısları’nda yapılan kaliam, nasıl sınıf savaşının sonucuysa...

16 Martları, 12 Martları, 3 Temmuzları vb.’ni bu çerçevede görüp, bu tür anmalara sınıf kınıyla çıkmak zorundayız. Nasıl ki burjuvazi her gün saldırıyor, bizler de her günü 1 Mayıs ruhuyla, 8-12-16 Mart ruhuyla, kavgayla geçirmek zorundayız. Her günü bu bilinçle doldurmalı ve bu bilinçle yaşamalıyız. Bu kanla yazılan tarihleri, sınıfın kavga gününe dönüştürmek zorundayız. Burjuvazi sınıf olarak saldırıyorsa, biz de sınıf olarak savaşmak zorundayız. Öğrencisi, işçisi, köylüsü, emekçisiyle bir bütün olarak burjuvazinin ve devletinin karşısına tek yürek, tek yumruk çıkmalıyız. Burjuvazi örgütlü bir sınıftır. Askeri, polisi, adaleti, meclisiyle, tüm kurum ve kuruluşlarıyla örgütlü bir sınıftır. Öyleyse bizler de örgütlü bir sınıf olarak davranmak durumundayız. Çünkü bu düzeni örgütlü bir sınıf yıkabilir ancak. Emperyalizmden, kapitalizmden ve faşizmden ancak böyle hesap sorabilir ve tarihe gömebiliriz. Düyadaki bu vahşeti yoketmenin başka yolu yoktur. Zafer tüm dünya emekçi halklarıyla, onların iktidarıyla gelecektir. “Ya kapitalist barbarlık içinde yok oluş, ya sosyalizm!” Başka bir seçenek, başka bir yol yoktur. En güzel kavga en sonuncu kavga olacaktır. Son kavga için görev başına. Sınıfsız, sömürsüz bir dünya yaratmaya!..

18 Mart’ta öğrenciler alanlardaydı

17 Aralık’tan sonra öğrenciler yargı terörüne karşı alanlardaydı. Kızılay, Taksim, Beyazıt ve Konak meydanları öğrencilerin sloganlarıyla inledi. Parasız-demokratik-bilimsel eğitim hakkı için mücadele eden öğrencilere karşı, polis, hukuk, yargı ve soruşturma terörü had safhaya ulaşmış durumda. Her türlü kitle eylemine karşı aşırı tahammülsüz olan devlet, tıpkı 17 Aralık’ta olduğu gibi, 23 Mart’ta da öğrencilere azgınca saldırdı.

Sistem, yükselen kitle hareketinden duyduğu tedirginliği, saldırılarıyla gidermeye çalışıyor. Taksim’deki 8 Mart kutlamalarına, sadece silahlı kuvvetleriyle değil, medyasıyla da saldırmıştı. Mecliste parasız-demokratik-bilimsel eğitim hakkı için pankart açan öğrencilere 96 yıl ceza verilmişti. Manisa’da öğrencilere işkence yapanlar tesbit edildiği halde serbest bırakıldı. Yani bir yandan, Gazi’nin, Metin Göktepe’nin, 16 Mart’ın ve daha binlerce katliamın failleri aklanıyor. Diğer yandan da hiçbir suçu olmayan genç insanların geleceği karartılıyor, işkenceden geçiriliyor, eğitim hakları ellerinden alınıyor.

Parasız-bilimsel eğitim mücadelesinden yargılanan öğrenciler, 17 Aralık’taki duruşma sırasında yalnız bırakılmadı. Ankara sokakları mücadele alanlarına dönüştürüldü. Kızılay zaptedildi. Susurluk’ta, sistemin bütünüyle çürüdüğü, bu düzenin bir çete düzeni, adaletinin çete adaleti olduğu daha geniş kitleler tarafından da görüldü.

Çatlı türü maşalar, üniversitelerde üzerimize satılır-sopalı saldırırken,

bizler yine bu çete düzenin adaletiyle yargılanıyoruz. Çeteler tek tek serbest bırakılıyor, biz haklı taleplerimizi yükselttiğimiz için cezaevlerindeyiz.

“18 Mart’ta alanlarda olacağız, mahkemede yargılanan öğrencilerin yanında olacağız, sermayenin yargısını yargılayacağız” dedik. “Cezaevindeki öğrencileri, çetelerin ve çete düzenin adaletine bırakmayacağız” dedik, ve alanlardaydık. Taksim, Beyazıt, Konak, Kızılay meydanları öğrencilerle dolup taşı. Taksim’de daha sabahın erken saatlerinde polis sıkı güvenlik tedbirleri almış, panzerleri, tüfekleri, robocoplarıyla hazır, tetikte. 8 Mart’ın acısı fazla görünüyor. Sanki bir daha hiçbir eyleme izin vermemek niyetindeler. Beyazıt’ta 16 Mart katliamının hesabını soran yüzlerce öğrenciye dokunamayıp temkinli davranırken, öğrencilerin yeni bir çıkışı hiç de kaldıracak durumda görünmüyorlar. Nitekim buna uygun olarak, daha ilk toplanmalarda onlarca öğrenci, azgın bir devlet terörüyle dağıtılmaya çalışıldı. onlarca öğrenci yaralanırken, onlarcası da gözaltına alındı. Yeniden toplanan kitle yine saldırıya uğradı. Yolda görülen öğrenci ve öğrenciye benzetilen gençler rastgele gözaltına alındı. Ama kitle yılmadı. Yeniden ara sokaklarda toplanan öğrenciler; “Çetelere kıyak öğrenciye dayak, bu abluka dağıtılacak!”, “Çeteler mecliste öğrenciler hapiste!”, “Yaşasın devrim ve sosyalizm!”, “Yılğınlık yok direniş var!” sloganlarıyla yürüyüşe geçti. Sıraselviler Caddesi’nde polis saldırısı sonucu dağılan kitle ara sokaklarda toplanıp polise taş ve sopalarla saldırdı. Yolda görülen polis otoları

dağıtıldı. Gümüşsuyu’nda toplanan kitle yolu trafiğe kapatıp barikat kurdu. Daha sonra gene sloganlar eşliğinde Karaköy’e kadar yürüyen kitleye burada da polis saldırısı gerçekleşti, gözaltılar devam etti. Tüm bu azgınca saldırılara rağmen gençlik, 17 Aralık ve 18 Mart eylemleriyle çete devletinin hukukunu-yargısını kabul etmediğini, etmeyeceğini gösterdi.

Militanlaşmaya başlayan gençlik hareketinin, bugün önünde duran temel görevlerden biri, mücadeleyi rejimin saldırılarını boşa çıkaracak kitleselliğe ulaştırmaktır. Sadece gençlik hareketine değil, her türlü hak talebine karşı azgınca saldıran devletin hiçbir meşruiyeti kalmamıştır. Eylemlerde disiplin sağlanabilir, hedefsiz ve fevri davranışların önüne geçilebilirse, polis terörüne militan karşı koyuşun meşruiyeti zedelenmeyecek, tüm meşruiyetini yitirmiş çeteci bir düzenin terör güçleri tarafından aleyhe kullanılabilir malzeme bulunamayacaktır. Çünkü Türkiye’de emekçi kitleler, kendi hak talepleri için yükselttikleri meşru mücadeleye devletin nasıl yanıt verdiğini yaşayarak görmektedir. Bu nedenle diğer kesimlerin, öğrencilerin de mücadelesine daha yakın davranmaları, destek çıkmaları kolaylaşmaktadır. Aynı şey, bugün hala mücadeleye katılamamış gençlik kitlesi için de geçerlidir. Kısaca, militanlaştıkça darlaşan değil, daha çok kitleselleşen bir hareket örgütlemek hedeflenmelidir.

Çete düzeni bizleri yargılayamaz!
Çeteler içeri, öğrenciler dışarı!

Kamu Çalışanları Süreci Değerlendiriyor!

Kızılay başlangıç, mücadele sürececek!

SYKB: 4 Mart Kızılay direnişine nasıl gelindi? Sizce eylem kamu emekçilerinin mücadelesinde nasıl bir yere oturuyor?

Yasin Aytaç: 4 Mart Kızılay direnişi öncesinde kamu emekçilerinde müthiş bir doyumсуuzluk vardı. KESK yaklaşık iki yıldır anlamlı bir direngenlik sağlayamıyordu. Mücadelede bir geriye düşüş söz konusuydu. Bu, kamu emekçi dinamiğini rahatsız ediyordu. Tartışmalar yaşanıyordu. “KESK nereye gidiyor?” soruları gündemdeydi. 3 Mart gelip çattı. 3 Mart günü alınan kararla şubelere Ankara’da buluşulacağı söylendi. Biz bile bu kararı duyduğumuzda şöyle düşünüyorduk. Sakarya caddesinde bir basın açıklaması yapıp geri döneceğiz. KESK yönetimi de böyle düşünüyordu. Ancak kamu emekçilerindeki susamışlık ve mücadele isteği direngenliğin had safhaya çıkmasına neden oldu. Ankara’ya gelen kitle kuru bir kalabalık değildi. Öyle olmadığı zaten anlaşıldı. Talepleri uğruna ölümü bile göze almaya hazır, her türlü bedeli ödeyebilecek bir kitleydi Ankara’daki. Bu eylemlilik KESK’in tarihinde

militalnlığın ve direngenliğin sembolü olacak. Tarih bunu böyle yazacak. Ankara’da kendi aramızda da bunu konuştuk. Herkes aynı kanaati paylaşıyordu. Türkiye işçi sınıfının 15-16 Haziran direnişi var. Bugün de saygıyla andığımız bir gün. İnanıyoruz ki, 4 mart direnişi de emekçi sınıfların mücadelesinde ileriki süreçte aynı saygıyla anılacaktır.

Eylemin yansımalarını yaşayarak da gördük. Kendi ilimizde yaşadıklarımız, 4 Mart’ın olumlu sonuçlarını bizzat gösteriyor. Geçmişte kamu emekçilerinin alan faaliyeti bu kadar canlı ve kitlesel değildi. Örneğin 4 Mart’tan bir gün sonra kamu emekçileri 1500 kişilik bir güçle, coşkulu ve militan bir biçimde İnönü Parkı’na yürümüştür. Ki bu Adana’da ilk kez olmuştur bu biçimiyle. Kısacası, tabiri caizse Kızılay, ölü toprağını bir tarafa attı. İnsanlar 9 yıldır ödenen bedellerin bunlarla sonuçlanmaması gerektiğini, artık bir şeyler kazanmanın zamanı geldiğini düşünmeye başladı.

SYKB: KESK MYK’sının eylemi illere yayma kararını nasıl karşılıyorsunuz? Merkezi eylemden

vazgeçilmesi sizce yerinde miydi?

Yasin Aytaç: Bu sürekli tartışılan bir konu. ‘95 17-18 Haziranı’nda da benzer bir süreç yaşanmıştı. Kızılay’da yine tarihe geçecek bir eylemlik yaratılmıştı. Fakat iki gün Ankara’da kalındıktan sonra yeniden illere dönüş kararı alınarak, eylem bitirilmişti. Oysa kitledeki genel eğilim kalınması yönündeydi.

4 Mart’tan 5 Mart’a geçildiğinde KESK MYK, insiyatifi Ankara Şubeler Platformu’na havale etti. Platform da illere geri dönüşümleri kararı aldı. Bu hiç de olumlu değildi. Zaten AŞP böyle bir eylemi kaldıramazdı. İnsanlar her şeyi göze alarak oraya gelmişti. Joplara, panzerlere, tazyikli sulara boyun eğmeyen bir kitleydi orada sözkonusu olan.

Fakat ikinci gün KESK, kitlelerin önüne her hangi bir hedef koymayarak durumu muğlaklaştırdı. Hedefler net konulmadan da kitlelerin aynı kararlılığı koruması mümkün değildi.

Böylesi bir kararın asıl nedeni ise, eylemin içeriğini boşaltıp oradaki tansiyonu düşürmekti. Bu yüzden KESK’in kararını doğru bulmuyorum.

SYKB: KESK’in yeni eylem takvimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yasin Aytaç: Yeni eylem takvimini akşamki şubeler platformu toplantısında da değerlendirdik. Eylem takvimi kararları eskinin birer tekrarı. Yani yeni hiç bir şey yok. Zannediyorsam yarın bir basın açıklamasıyla da bunu kamuoyuna duyuracağız.

Dediğim gibi yeni takvim eskinin tekrarı. Hatta çok gereksiz şeyler de var içinde. Örneğin “Nasıl bir sendika istiyorsunuz?” biçiminde bir referandum yapılması düşünülüyor. Bence bu çok anlamsız. Biz 9 yıldır grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkı için mücadele ediyoruz. Şimdi çıkıp tek tek insanlara böyle bir soru sormanının ne anlamı var ki?

Bence yeni eylem takvimi yasanın geri çekilmesini sağlayacak bir ciddiyete sahip değil. Bu yüzden uygun bulmuyorum.

Haber-Sen Adana Şube Başkanı ve KESK Dönem Sözcüsü

Yasin Aytaç

Eylem alanlarından eylem alanlarından eylem alanlarından

İzmir

- 12 Mart’ta Cumhuriyet Meydanı’nda toplanan emekçiler halaylarla-davul-zurna ve konuşmalarla alanı miting havasına çevirdikten sonra, sahte sendika yasasına karşı Cumhuriyet Meydanı’ndan Konak iskele önüne kadar varan 3000’i aşkın kişiyle emekçi zinciri oluşturdular.

- 14 Mart’ta saat 12.00’de Konak Meydanı’nda toplanan emekçiler oturma eylemi yaptı. Öncekilere göre daha az katılımın olduğu bu eylemde kamu çalışanları verdikleri mücedelede vazgeçmeyeceklerini, bu yasa tasarısı meclisten geri çekilene kadar eylemlerine devam edeceklerini bir kez daha haykırdılar. Eylem sonrası İzmir KESK Şubeler Platformu CHP il teşkilatını ziyaret ederek Adnan Keskin’e atılan yumruğun memurlara da atıldığını, olayı kınadıklarını, gerçek memur sendikalarının kim olduğunu mücadelesi ile KESK’in kanıtladığını, CHP il yönetimi de memurların mücadelesini desteklediklerini açıkladı.

- 18 Mart’ta KESK İzmir Şubeler Platformu, Türk-İş ve DİSK bölge temsilciliklerine ziyaret düzenledi. KESK dönem sözcüsü Ramiz Sağlam; “yaptıkları eylemliliklerde Türk-İş’i yanlarında görmek istediklerini, işçi sendikalarıyla da ortak eylemlerin yapılması gerektiğini ve zaten alanlarda ‘İşçi-Memur el ele’ sloganı ile bu mesajı verdiklerini” belirtti. Türk-İş Bölge Temsilcisi Mustafa Kundakçı da, “KESK’in verdiği mücadelenin haklı

oduğu, grevsiz-toplu sözleşmesiz sendika yasasının kabul edilemeyeceği, bu konuda yanlarında oldukları”nı söyledi. DİSK Ege Bölge Temsilcisi Musa Çam ise; “12 Eylül’den önce DİSK’e dayatılanın şimdi de KESK’e dayatıldığını, böyle bir yasanın kabul edilemez olduğunu, KESK’e destek verdiklerini” belirterek, Kamu-Sen’in kamuoyunda yaratmak istediği (KESK’i ihbar eden tavırları, KESK’i karalama çalışmaları ve topluma kötü bir şey yapıyor imajını vermesi) tabloyu şiddetle kınadıklarını, sendikacılığın böyle yapılmayacağını, KESK’in verdiği mücadelenin Kamu-Sen’i boğacağını” söyledi.

Adana

- Kızılay eyleminin ardından Adana’da da binlerce kamu çalışanı alanlara döküldü. Sahte sendika yasasını ve Kızılay eylemine gaz bombalarıyla yapılan polis saldırısını protesto etmek için 5 Mart günü Adana’da KESK’e bağlı sendikaların bir kısmı İnönü Parkı’nda, Eğitim-Sen, BTS ve Tüm Bel-Sen üyeleri ise Eğitim-Sen Adana şube binası önünde toplandı. Eğitim-Sen önünde toplanan kitle, İnönü Parkı’na gelen diğer eylemci memurlarla birleşmek için yürüyüşe geçti. Kitlenin önünü kesen polis yürüyüşü engellemeye çalıştı. Buna karşılık “Yılgınlık yok direniş vardır” diye sloganlar atarak polis önüne geçtiler. “Yıldırımaz!” sloganlarıyla yanıt veren

emekçilerin kararlılığını gören polis, yolda slogan atılmaması koşuluyla kitlenin yürümesine izin vermek zorunda kaldı. İnönü Parkı’na, KESK imzalı pankart ve sloganlar eşliğinde giren emekçiler, buradaki kitleyle buluşarak sayılarını 1500 kişiye ulaştırdılar. Yarım saatlik oturma eylemi yapan kamu emekçileri, ertesi gün tekrar alanda yerlerini almak üzere dağıldılar.

6 Mart günü yine İnönü Parkı’nda biraraya gelen yaklaşık 700 civarında emekçi, alanda bir basın açıklaması yaparak, yarım saat süren oturma eylemi boyunca taleplerini haykırdılar. “Kahrolsun sendika ağaları!”, “Barikatı aştık sıra yasada!”, “Sokağa eyleme genel greve!”, “Mesut’un gazları yıldıramaz bizleri!”, “Devlet güdümlü sendikaya hayır!”, “Yüklen emekçi kazanacağız!” sloganlarını atan kitle, daha sonra yasa geri çekilinceye kadar hergün 12:30’da İnönü Parkı’nda yarım saatlik oturma eylemi yapacaklarını duyurarak dağıldılar.

Emekçi memurların sahte sendika yasasının geri çekilmesi için Adana İnönü Parkı’nda başlattıkları oturma eylemlerine 7 Mart günü bir çok il ve ilçedeki işçi sendikalarından da destek geldi. “Yaşasın sınıf dayanışması!”, “Yaşasın Kızılay direnişimiz!”, “Zafer direnen emekçinin olacak!”, “Sokağa eyleme özgürleşmeye!”, “Sokağa eyleme genel greve!”, “Devlet güdümlü emekçiye karşı!” sloganlarının sık sık atıldığı eyleme, Grup Yarın marş ve

türküleriyle coşku kattı. Halaylar eşliğinde sona eren eylemde KESK Adana dönem sözcüsü Yasin AYTAÇ bir basın açıklaması yaparak yasanın geriye çekilmesi için eylemleri sürdüreceklerini, taleplerinden geriye dönmeyeceklerini belirtti.

Edirne

-Kamu emekçilerinin devlet güdümlü sahte sendika yasasına karşı 4 Mart’ta başlattığı eylemler tüm yurttan yankısını buldu.

Edirne’de KESK Şubeler Platformu’nun eylemleri çarşamba ve perşembe günleri basın açıklaması ve yürüyüş şeklinde oldu. Cuma günü ise Antik Park’ta yapılan eyleme belediye memur ve işçilerinin de desteği oldu. Burada yapılan basın açıklamasından sonra kısa süreli bir oturma eylemine geçildi. Üç güne yayılan bu eylemlerde en çok “Direnen emekçi kazanacaktır!”, “Sendika hakkımız-grev silahımız!”, “İşçi memur el ele-genel greve!”, “Yaşasın Kızılay direnişimiz!” sloganları atıldı.

Kırklareli KESK ise eylemlerine Çarşamba günü, yüzde yüz is bırakma ve yaklaşık 800 kişinin katıldığı basın açıklamasıyla başladı. Perşembe ve Cuma günleri iş bırakmalar devam etti. Perşembe günü öğleden sonra ikibinin üzerinde bir katılımı oturma eylemi yapıldı ve akşama dek sürdü. Cuma günü yapılan oturma eyleminde ise 1500

SERMAYENİN DEMOKRASİ İKİYÜZLÜLÜĞÜ

Egeli patronlar, kurdukları çeşitli dernekler (EĞİAD, ESİAD, İZTO) aracılığıyla çeşitli konularda zaman zaman beyanatlar verirler. Demokrasi sorunundan seçimlere, Susurluk'tan enflasyona kadar pek çok konuda değerli beyanatlarıyla biz işçi ve emekçileri aydınlatmaya çalışırlar! Aydınlatmaya çalışmakla da kalmaz, bazen hislerimize tercüman olurlar. Bu beyanatlarda Egeli patronların ne kadar çağdaş, demokrat ve insan hakları savunucusu olduklarını öğreniyoruz biz de.

Bundan 2-3 yıl önce asgari ücret 11 milyon küsur olarak açıklandığında Yaşar Holding sahibi S. Yaşar, sert bir şekilde hükümeti uyarıp asgari ücretin en az 26 milyon olması gerektiğini söyledi. Susurluk'ta devletin çeteleşen yüzü açığa çıktığında oluşan toplumsal muhalefetin verdiği güce yaslanarak, bu baylar "temiz toplum", "temiz siyaset" aldatmacasının en keskin savunucusu kesildiler. Refahiyol hükümetine karşı çağdaş demokratik siyasetin şampiyonluğuna soyundular. Hükümetin çekilmesi gerektiğini telkin ettiler.

Çağdaş, demokratik bir görüntünün arkasına saklanarak bu tür beyanatlara neden ihtiyaç duyuyor bu baylar? Bu beyanatlara ne yapmaya, ne anlatmaya çalışıyorlar? Öyle ya, iktidar kendi iktidarlara. Güya beğenmedikleri, ucundan kıyısından eleştirmeye çalıştıkları, yakındıkları düzen kendi düzenleri... Sermayenin düzeni.

Aslında çok basit bir yanıtı var bunun. Uzun uzun açıklamaya gerek yok. Zira beğenmedikleri görüntünün, ortaya çıkan pisliklerin failleri bizzat kendileri. O dönemde 26 milyon asgari ücret isteyen S. Yaşar'ın kendi işçilerine asgari ücretin bile altında bir sefalet ücreti dayatmasından daha iyi bir kanıt mı olur?

Kısaca bu pek çağdaş, pek haksever görüntünün arkasında azgın sömürücü bir sınıf kimliği, emekçi düşmanı bir sınıf var. İşte bu beyanatlara amacı, bu görüntülerin arkasındaki sınıf iktidarlara gizlemek, sınıf çıkarlarını güvenceye almak için işledikleri suçlar konusunda biz işçilerin kafasını karıştırmaktır. Sermaye düzeninin pislikleri, çürümüşlüğü, emekçi sınıfların yoksulluğu ve köleliği öyle bir hal almış ki, herkesçe malum olan bu ayan-beyan gerçekleri görmemezlik edemiyorlar. Ucundan kıyısından dokunarak bu gerçeklerin asıl kaynağının-nedenlerinin üstünü örtme ihtiyacı duyuyorlar. Yoksa gerçekten bu

çürümüşlükten, emekçinin sefaletinden rahatsız oldukları için değil. Onları demokrasi-insan hakları kisvesi altında konuşturan bir diğer neden de, duydukları korkudur. Bu korkunun ve bu tür beyanların en son örneği Egeli Genç İşadamları Derneği'nin (EĞİAD) hazırladığı "Türkiye Dünyanın Neresinde" adını taşıyan rapordur.

EĞİAD hazırladığı bu raporda buyuruyor ki:

"Türkiye'de insan hakları standartları düşüktür. İnsan haklarının mutlaka etkin bir şekilde güvence altına alınması gerekir."

İnsan haklarındaki "insan" işçi-emekçi ve işsiz yoksullardan başkası değil. Haklardan maksatları ise örgütlenme, gösteri ve yürüyüş, demokratik hakların kullanılması vb. Şimdi sormak gerekir; kim, neden yakınıyor? Bizleri işsizliğe mahkum edenler onlar değil mi? Sendikanın adını bile ağzımıza almayı yasaklayan onlar değil mi? Hak istemek için direnişe geçtiğimizde polisiyle, jandarmasıyla karşımıza dikilenler onlar değil mi?

İnsan haklarının güvence altına alınması için önerilerine baktığımızda yine ikiye bölünmüş tutumlarını görüyoruz: "Devletin etkinliğini arttırmak ve anayasal güvenceler". Yani? Yani devletin şimdiye kadar uyguladığı baskısının arttırılması, daha fazla baskı, daha fazla hak gaspı, daha fazla katliam! Güya sendikalaşma hakkımız anayasada tanınmış ve güvence altına alınmış? Peki, patronların güle oynaya verdiği, devletin de bunu desteklediği nerede görülmüş? Gerçekler tam tersini gösteriyor. Patronlar, bırakalım örgütlenme hakkımızı, en küçük bir hak talebimizi bizzat bu devletin kolluk güçlerini kullanarak, devleti arkasına alarak bastırmaktadır.

Bırakın o süslü insan hakları söylevlerini, insan yaşamının güvence altına alınmadığı bir düzende, bir ülkede yaşıyoruz. Haklardan önce, hakkı için ayağa kalkan insanlar çiğneniyor, katlediliyor bu ülkede. Son 10 yılda 6866 kişi işkenceden geçiriliyor. 1302 kişi devlet tarafından kaybediliyor. 100 kişiye gözaltında tecavüz ediliyor. Ve yine 1297 kişi cezaevlerinde, işkencede katlediliyor. Tabii ki sermaye devletinin anayasal güvencesi ve demokrasi çerçevesi altında!

İnsan hakları standartları düşük diyenler, bu gerçekleri raporlarına tabii olarak yazıyorlar. ("Yoksulluk

-EĞİAD buyuruyor:

"İnsani gelişme açısından Türkiye; S.Arabistan, İran, Bulgaristan, Meksika gibi ülkelerin bile gerisinde. Yani Türkiye'de ortalama yaşam süresi çok düşük, kişi başına düşen GSYİH çok düşük."

-EĞİAD buyuruyor:

"En yoksul 92 ülke arasında Türkiye 26. sırada". Ve ekliyor. "Türkiye'de en yoksul %20'lik kesimin milli gelirden aldığı pay sadece yüzde 4.9".

Yani? Yani bir avuç sömürücü, üretilen zenginliklerin tamamına yakınına el koyarken, milyonlarca işçi emekçi (ve milyonlarca işsiz) açlıkla cebelleşiyor, karın tokluğuna çalışıyor, çöplüklerden yiyecek artığı toplayanların sayısı her geçen gün artıyor.

Peki ne öneriyor EĞİAD?

Emekçiye kısıntı, kölece yaşama koşulları, mezarda emeklilik, kendisine zevk-ü sefa... Bunun adı da adaletli gelir dağılımı oluyor.

Geliyoruz asıl sorunumuza. Ucundan kıyısından da olsa, yalan yanlış da olsa EĞİAD'a bazı gerçekleri söyleten asıl nedene. Öyle ya, dünyanın hiçbir yerinde bir patron, "Ben çok kazanıyorum ama işçilerim aç sefil" der mi? Hiçbir yerde, sömürücü sınıfların durduk yere bu tür gerçekleri uluorta ifade ettikleri görülmüş mü? Eşitsizliğin adaletsizliğin, sefaletin çürümenin, hak gasplarının, terörün ve katliamların faili bir sınıf, mahvına ve köleliğine yol açtıkları işçi ve emekçileri nasıl kurtarırsınız, diye düşünecek degiller ya.

Bir nedeni olmalı. İşte o asıl neden raporun en sonunda ifade edilmiş.

Bu raporda demek istiyorlar ki sömürücü patronlar; "Ezenle-ezilen, sömürenle-sömürülen, zenginle-yoksul arasındaki uçurum öylesine büyüdü ki biz korkuyoruz". Neden korkuyorlar? Yazar Victor Hugo'nun ünlü sözünü hatırlatarak ("Yoksulluk

suçun ve devrimin anasıdır") ekliyorlar; "Bu durum, bu yoksulluk, bu çürüme karşısında biz patronlar, barış ve huzur içinde sömürümüne devam edemeyeceğimizden korkuyoruz. Zira bu durum karşısında işçiler, emekçiler bilinçlenip ayağa kalktıklarında, örgütlenip bize karşı savaş açtıklarında sömürü düzenimiz tehlikeye girecektir. Bunun için ne yapıp edip bu gerçeklerin nedenleri konusunda onların kafalarını karıştırmalı, demokrasi ve çağdaşlığın bir gereği olan ne kadar hak hukuk, süslü laf ve vaat varsa hepsine sahip çıkıyor görünerek, işçi sınıfının bu sorunları devrimci yöntemlerle çözmesine, çürümüşlüğü son vermesine engel olmalıyız. Onları kısıntıya, sefaletle razı etmeli, razı olmayanların demokrasimizin ve insan haklarının bir gereği olarak kafalarını ezmeliyiz".

Evet baylar, evet sömürücüler. Korkmakta haklısınız. Çünkü biz öncü işçiler sizin demokrasi, insan hakları gibi süslü maskelerinizin arkasındaki yüzü çok iyi tanıyoruz. Biliyoruz ki; siz demokrasi dedikçe haklarımıza saldırılar daha da artıyor. Siz insan hakları dedikçe kafamıza daha fazla coplar iniyor, cezaevlerine giriyor işkenceden geçiyoruz. Kısıntılarınıza razı değiliz. Ama en küçük bir kısıntıyı bile size bırakmadan dünyayı ellerimize alacağız.

Yalanlarınıza, hakseverliğinize, yasalarınıza karnımız tok. Yalanlarla, süslü laflarla bize layık gördüğünüz bu çürümüş düzeni bir gün layık olduğu bataklığa gömeceğiz.

Containers işçileri Türk-Metal'in ihanet şebekesini söküp attı

Bölgemiz sendikal mücadele açısından oldukça hareketli bir dönem yaşıyor. Bunlardan birisi de Union Containers AŞ işçilerinin topluca Türk-Metal Sendikası'ndan istifa ederek Birleşik Metal-İş Sendikası'na geçmeleri. 500'ü aşan işçinin toplu halde sendika değiştirmesi, bunun olanaklarını yaratan komite-taban örgütlülüğü ve mücadele kararlılığı, sektör ve bölgemiz açısından önemlidir.

Türk-Metal Sendikası'nın başını tutan, sermayenin çanak yalayıcısı mafya şebekesinin patronlardan çok patroncu yüzünü, üyesi olan da olmayan da biliyor. Containers işçilerine "patronlardan izinsiz hiçbir şey yapamazsınız" diyenler onlardı. Patron hakları gaspederken işçileri savunmasız bırakanlar onlardı. Haklarını arayan işçilerin karşısına dikilip tehdit yağdıranlar onlardı. Öncü, mücadeleciler işçilerin işten atılması için patrona baskı yapacak kadar şerefsizleşenler de onlardı. Containers işçilerinin mücadelesi, sendikalarımızın başına çöreklenmiş ihanet şebekelerine, mafya çetelerine, işbirlikçilere, hainlere işçiler tarafından atılmış güçlü bir tokattır. Mafya çeteleri, ihanet şebekeleri karşısında "elden bir şey gelmez" umutsuzluğuna kapılan sınıf

kardeşlerimize, eğer birleşip, örgütlenip kararlılıkla mücadele edilirse "çok şeyin yapılabileceğini" göstermişlerdir. Bunun gerisi de gelecektir. İhanet şebekelerinin, mafya çetelerinin bölgemizde sendikalarımızın başından birer birer sökülüp atılacağı günler uzak değildir. "Sendikalar bizimdir, sahip çıkacağız, sendikacılar ya görev başına ya kapı dışına; ihanet şebekelerini sendikalarımızın başından söküp atacacağız, kaderimizi sömürücülere ve işbirlikçilerine teslim etmeyeceğiz" şiarları İzmir metal işçilerinin de mücadelesine yol gösterecektir.

Containers işçileri, sendika değiştirdi ama sınıf mücadelesi sürüyor. Sendika değiştirme girişimine öncülük ettikleri için ilk günlerde 4, daha sonra da toplam 17 işçi işten atıldı. Patron "krizden dolayı işlerin kötü gittiğini ve işçi çıkartabileceğini" söyleyerek saldırılarına devam edeceğini açıkça ifade ediyor. Ama işlerin kriz nedeniyle durduğu yalandır ve patronun saldırısının kılıfıdır. Kriz durdu durdu da, tam işçiler sendika değiştirdi mi ortaya çıktı? Patronu korkutan Union Containers işçilerinin örgütlü gücüdür. İşçilerin atılma sebebi sendika değiştirmeye önderlik etmeleridir. Ama şunu da ekleyelim; kriz

durumu işçilerin işten atılmasını haklı mı kılar? Krize biz işçiler mi sebep oluyoruz yoksa patronların insanlık dışı kapitalist düzeni mi? Kriz yokken gece gündüz posamız çıkıncaya kadar çalışacağız ve patronların kasası tıka basa dolacak. İşler biraz durgunlaşınca kapı dışarı edileceğiz. Bizi köleler gibi sömürmesi patronların yanına kar kalacak. Ve geride kalanları da kriz var diye daha azgınca sömürecek. Krizin cefasını biz çekeceğiz, sefasını onlar sürecekler, öyle mi? Hayır kardeşler! Ücretli kölelik düzeninin vahşi sömürü kurallarına boyun eğemeyiz. Biz haklarımızdan değil, onlar karlarından feragat etsinler! Biz işimizden değil, onlar zevk-ü sefalarından feragat etsinler!

Containers işçileri atılan işçi kardeşlerine sahip çıkmalıdır. Öncülerine sahip çıkmayanlar kendi geleceklerine de sahip çıkamazlar. Patron bugün kriz der saldırır, yarın rekabet der, verimlilik der saldırır, ISO 9002 der, esnek üretim der saldırır. Ve bir kez boyun eğmeye alıştırdı mı, bu keyfi dayatmaların sonu da gelmez. Çünkü patronlar tek bir şeyi düşünür daha fazla sömürü daha fazla kar!..

**Kahrolsun sendika bürokratları!
Kahrolsun ücretli kölelik düzeni!**

DİKKAN İŞÇİLERİ SENDİKAL ÖRGÜTLENME HAKLARINI SÖKE SÖKE ALDILAR

Dikkan Metal, Çiğli'de kurulu bir fabrika. Bir süre önce sendikalaşma faaliyetine başladılar ve birlikte hareket ederek DİSK'e bağlı Birleşik Metal-İş'te örgütlendiler. İlk sendikalaşma çalışmalarından sonra patron durumu farkettiler, sendikayı tanımayacağını, TİS görüşmesinin yapılmayacağını açıkladı ve işçilerin örgütlülüğünü dağıtmak için hemen saldırıya geçti. Önce, örgütlenmeye öncülük eden 6 işçiyi işten attı. İşçilerin sessiz kalacağını düşünen patron, arkasından 30 işçiyi daha işten attı. Bu, Dikkan işçisinin sabrını taşırdı. İşçiler sendikanın kabul edilmesi (tanınması), TİS görüşmelerinin başlatılması ve işten atılan işçilerin hepsinin geri alınması için kavga bayrağını açtılar. İşten atılan işçiler fabrika önünde, içerideki işçiler ise üretimi durdurarak direnişe geçtiler. İşçilerin tek yumruk halinde, kararlı direnişi karşısında patron, işçilerin bütün taleplerini kabul etmek zorunda kaldı. Dikkan işçisi kazanmanın yolunun dışı

dış bir mücadeleden geçtiğini gördü ve bölgedeki bir sürü sendikasız fabrika için de örnek oldu.

Bugün Dikkan patronu; "Ben sizi yanlış anladım, sendikayı yanlış anladım, sendika zararlı değil, hatta işçi-işveren hepimiz için faydalı" deyip aptal ve masum ayakları çekiyor. Ama Dikkan patronu aptal da değil masum da. İki paralık sınıf çıkarı için herşeyden anlar ve herşeyi yapar. Biz işçilerin birliğini, mücadelesini, sendikal örgütlenmesini dün nasıl anlıyorsa bugün de öyle anlıyor. Asıl bundan kuşku duymak saflık olur. Sizin kararlı direnişiniz karşısında dayanamadım da ondan dolayı sendikayı kabul ettim, diyecek hali yok ya. Bugün yukarıdaki sözlerle bizi gevşetmeye, yatıştırmaya çalışıyor. Başka ne hesaplar yapıyor, ne dolaplar çeviriyor, kafasında hangi tilkiler dolaşıyor, onu da görüp anlayacağız. Ama şunu hiç aklımızdan çıkarmayalım. Patronların en korktuğu şey sınıf çıkarlarının bilincine varmış ve tek

yumruk halinde birleşmiş işçilerdir. Dikkan işçisi sendikal örgütlenme hakkını söke söke kazandı ama mücadele bitmedi. Eskisi kadar sert devam ediyor, edecek. Çıkarları uzlaşmaz iki sınıfın temsilcileri karşı karşıya çünkü.

Dikkan işçisi; "Nasıl olsa sendika kabul edildi, bundan sonrası kolay" diyerek rehabet tuzağına düşmemeli. Sendikal örgütlülüğünü, haklarını kazanmak için bir silah olarak elinde sımsıkı tutmalı. Mücadele birliğini daha da pekiştirmeli. Taban örgütlenmesini daha da sağlamlaştırmalı. Uyanıklığını daha da arttırmalı. Kendi kabuğuna çekilmemeli. Sadece kendi bölüğüne değil tüm işçi sınıfına ve tüm ezilenlere karşı öncü bir sorumluluk içinde hareket etmeli.

"Hak verilmez söke söke alınır!"

"Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz!"

Bu şiarlar Dikkan işçisine mücadelede yol gösterdi, yol göstermeye devam etmeli.

Ya kapitalist barbarlık içinde çöküş ya sosyalizm

Yaşayabilmek için her türlü zorluğu, acıyı çekiyoruz. Paylaşmaktan, sevmekten, kardeşlikten başka neyimiz var. Bizim kitabımızda insanın insana kul olduğu (edildiği) bir dünyanın yeri yoktur. Kalleşlik, sömürü, yalan bizden uzak dursun.

Kardeşim, bu düzen kokuşmuş, çürümüş her yönüyle. Yanında bizi de çürütüyor. Ama bugün en kötüsü bu çirkinliklere nasıl dayanabiliyoruz? Bu kirli düzene boyun eğdiğimiz yetmez gibi bir de onun buyurduğu şeyleri nasıl yapıyoruz? Bazı işçi arkadaşlarıma bakıyorum da Fotomaç'tan, Ekip'ten başka gazete almıyorlar. Düşük ücretlere, sendikal ihanet şebekelerine, işten atılmalara, kölece yaşam koşullarına karşı işçi sınıfının mücadelesini savunan gazetelerimizi okumuyor da, bilmem hangi sanatçı bozuntusu kiminle gezmiş, Ali Şen ne demiş, Sergen kendini kaç kiralımaş gibi dedikodularla, vücudunu pazara çıkarmış biçare insanların çıplak resimlerinden başka bir şeyin olmadığı gazeteler okunuyor. Zaten bu gazeteleri çıkartanlar da biz bu pisliğe gırtlığımız kadar batmışız, pisliği işçilere emekçilere de bulaştıralım diye düşündükleri için çıkartıyorlar. Bir kısmımızı da kendilerine benzetmeye çalışıyorlar. Bu arkadaşlara sormak gerekiyor. İnsanca yaşamak için ne yapıyorsun kendi geleceğin ve onurun için, çocuklarının onuru ve geleceği için ne yapıyorsun. Baskı ve zulme boyun eğip ikiye bölünecek yaşamayı mı tercih ediyorsun yoksa. Eğer öyleysen kafanı kaldır. Bu pisliğe bulaşmamış, onuruyla mücadeleyi tercih eden kardeşlerinin olduğunu gör. Sen de onurluca bir yaşam için mücadele yolunu seç. Eğer bugün sağlam çark yoksa sebebi bozuk düzendir. Ve bizim tek kurtuluşumuz kavga, isyan dolu yürektedir.

**İşçilerin birliği
sermayeyi yenecek!**

**İzmir'den
KB okuru bir metal işçisi**

Madenlerde Taşeronlaştırmada İlk Adım: Alacaağzı

uzun süredir taşeron firma girememektedir. İşçiler sözleşme imzalandıktan sonra ortaya koydukları kararlı tavır sonrasında, yeni hükümete gelen Anasol-D'nin Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit, Zonguldak'ta yaptığı açıklamada ihalenin iptal

için sendikaya büyük baskı uygulandı. GMİS ise baskılar karşısında "Alacaağzı namusumuzdur" şeklinde açıklamalar yapmak zorunda kaldı. İşçilerin devir işlemlerine karşı önden gelen direngen tavrı karşısında TKİ yönetimi, sendika bürokrasisi ve taşeron firma uygulamadan bir gün önce, yani 12 Mart'ta, devir işlemlerini erteleme kararı aldılar. Böylece, sermaye cephesi sadece geri adım atmış oldu. Demek ki, uygun bir anda saldırıyı yeniden yürürlüğe koymak için fırsat kollamaktadır. Söylentilere bakılırsa bayram onlar için böyle bir fırsattır ve bayramda yeni bir girişimde bulunabilirler.

Aslında, uzun yıllardır sermaye devleti TTK'yı parça parça özelleştirmekte, kendi söylemleriyle de, hedeflerine uygun bir şekilde ilerlemektedirler. Sermaye devleti madenlerde bu açıdan, dikensiz bir gül bahçesinde yürüdü. Ancak, Alacaağzı ocağında uygulamak istediği saldırı, işçilerin direncine çarpmış durumda. Sermaye devleti Alacaağzı'nda uygulamak istediği bu saldırıyla,

madenlerde ilk kez taşeron sistemini getiriyor. Daha önce yapılan özelleştirmelerden Alacaağzı'nı ayıran nokta bu. Pek çok kömür sahası daha önce redevans (kiralama) yoluyla özel sermaye gruplarına devredilmiş ve bu sahalar vahşi sömürü ve talan alanlarına dönüştürülmüşlerdi. Alacaağzı'nda uygulanacak taşeronlaştırma sistemiyle ise ilk defa TTK'ya bağlı bir ocakta (yerüstü işletmelerinde de ZOTEV'le başlatılmıştı) üretim taşeron firma tarafından çalıştırılan ucuz işgücü yoluyla yapılacak. Böylece kurum içerisinde taşeron uygulamasının da önü açılmış olacaktır. Bu açıdan Alacaağzı bir iltir ve uygulanması ölçüsünde taşeronlaştırma yaygınlaşarak devam edecektir. Sermaye devleti burayı, gözden uzak bir yer olması ve az sayıda işçinin çalışması nedeniyle öncelikle tercih etmiştir. Saldırı topyekündür. Bu nedenle de, saldırıyı püskürtmek için tüm maden işçilerinin, Alacaağzı işçilerinin yanında olmak ve topyekün direnişe geçmek gibi bir sorumluluğu vardır. Maden işçisi şunun çok iyi farkında olmalıdır ki; bugün Alacaağzı'na taşeronun girişi, yarın kendi çalıştıkları işyerlerine de uzanacak bir saldırının ilk ayakları olacaktır. Şu an için sermaye devleti Alacaağzı işçisinin kararlılığı nedeniyle geri adım atmış, ancak saldırıdan vazgeçmemiştir. Yarın daha güçlü bir şekilde saldırıya geçebilmenin fırsatlarını aramaktadır. Maden işçileri hem bir yandan sendikayı bu saldırıya karşı aktif bir tavır alması için zorlamalı hem de sendikadan bağımsız bir şekilde direniş komitesi ve benzeri örgütlenmelerini yaratarak harekete geçmelidir.

SYKB / Zonguldak

Sendikacılar ya görev başına ya kapı dışarı

Maden Makina Fabrikaları İşçi Komitesi adına bir grup işçi, 27 Şubat günü GMİS Genel Başkan Yardımcısı Rahmi Yaman'ı sendikada ziyaret ederek altı maddelik taleplerini iletiler. Amaç, re'sen emeklilik, özelleştirme ve taşeronlaştırmayı da kapsayan bir dizi temel sorunda sendikanın harekete geçmesi için yazılı olarak verdiği talepler şunlar: "1-TTK'da 11 Kasım 1993 tarihinden günümüze kadar uygulanmakta olan re'sen emeklilik adı altında 13. madde uygulaması ile yapılan işten çıkartmalara son verilmeli.

2- Yerüstü birimlerindeki bu uygulama işyerlerimizde hizmet alımı yapılan ZOTEV A.Ş. destekçisi sendikamız üyesi işçilerin isimleri sendikamız gazetesinde yayımlanarak kendilerine istifa çağrısı yapılmalı, istifaları vakıf yönetimince dikkate alınmadığı takdirde bu üyelerimizin noter kanalıyla istifaları sağlanmalı.

3- TTK'da uygulanmak istenen özelleştirme politikalarını boşa

çıkartma konusunda sendikamızla kitlesel bir mitingi örgütleyecek eylem biçimleri geliştirilmeli.

4- Sendikamız yönetiminin tabanı bilgilendirmesi yönünde en kısa zamanda genişletilmiş bir toplantının sendikamız salonunda yapılması sağlanmalı."

R. Yaman, görüşmede işçilere, geçmişte (ANAP Hükümeti döneminde) kendilerine birkaç partinin destek verdiğini, ancak şu an hiçbir partinin kendi yanlarında olmadığını belirterek, kendince çaresizliklerinden bahsetti. Bir sendikacının sınıfın gücüne ne kadar yabancı olduğunu gösteren bu sözlerden sonra sendikanın bir dizi eylemi yakında hayata geçireceği ve kamuoyu yaratılarak, meclise baskı yapacakları, işçilerin ise öncelikle bu sorunları kendisine değil de, işyeri temsilcilerine iletmeleri, bu hiyerarşinin izlenmesi gerektiği vb.'den dem vurdu. Bununla aslında işçilerin kendilerine karşı uygulamış oldukları bu baskıdan duyduğu rahatsızlığı anlatıyordu. Görüşme

daha sonra R. Yaman tarafından toplantısı olduğu gerekçesiyle bitirildi. İşçiler taleplerinin takipçisi olacaklarını belirterek sendikadan ayrıldılar.

Daha sonra işyerinde yapılan değerlendirmeler sonunda; 10 Mart'ta taleplerinin akıbeti hakkında sendikaya tekrar gitme, herhangi bir sonuç çıkmazsa bütün fabrika işçileriyle sendikaya yürüme kararı alındı. Bu arada talep listesi çoğaltılarak diğer bölgelerdeki işyerlerine asıldı. 10 Mart'ta yapılan görüşmede sendikanın, bir eylem takvimi belirlemek için 27 Mart'ta sendika salonunda işçilere de açık olacak olan bir temsilciler kurulu toplantısı yapma kararı aldığını açıklamasıyla bitirildi.

Maden Makina Fabrikaları işçileri, şimdi 27 Mart'ta yapılacak olan bu toplantıya, özelleştirme ve taşeronlaştırmaya karşı etkin eylem kararlarının çıkması için, işçi katılımını sağlamaya çalışıyorlar.

Dünya'da ve Türkiye'de Özelleştirme Saldırısı

Güncel siyasal gelişmeler üzerine

B. ÖZEN

Türkiye’de siyasal dönemler giderek MGK toplantılarına göre milat alınıyor. Bu, bir siyasal çizgi izleyebilen tek güç olarak devlet partisi ordunun kendisine eksenli bir siyasal takvimin de doğal sonucudur. Öyle anlaşıyor ki, 27 Mart’ta yapılacak olan MGK toplantısı, geçen yılın 28 Şubatı’nda hükümet düşüren MGK toplantısından sonra yeni bir milat olacak.

Önce kısaca 27 Mart’ın gündemini oluşturacak ön süreçlere bakalım.

RP’nin kapatılması, Erbakan başta olmak üzere partinin ağır toplarına siyaset yasağı, devletin sözde laik saldırısını kesmeye yetmedi. Halbuki RP kapatılmayı yeni bir liberalleşme ve ehlileşme adımı ile karşılamıştı.

Kapatılmaya karşı hiçbir ciddi kitle protestosu örgütlenmedi, sadece basına verilen demeçler bir nebze sertleşti. RP tüm pratiğini Fazilet Partisi’ne siyaset izni almaya ipotek etmişti. Sermaye iktidarı ise tam böyle bir dönemde “kadına cenaze namazı” tartışmasını gündeme getirdi ve böylece doğrudan politik olmayan kültürel-dini alanla ilgili bir sözde modernleşme adımı attı. Sermaye basınının bütün ilgisine rağmen bir islami kitle protestosuna vesile olmayınca, bu da rafa kaldırıldı. En sonunda aranan kıvılcım türban ile bulundu. İstanbul Üniversitesi’nde yıllar öncesinin kılık-kıyafet yönetmeliğini uygulamaya koyan bir genelge çıkartıldı. Türbanlı-sakallı öğrencilerin okula alınmaması binlerce kişi tarafından protesto edildi ve genelge geçici olarak geri çekilene kadar sürdü. Sermaye iktidarı İÜ’deki uygulamayı kaldırırken aynı gündemle ilgili iki adım attı. Birincisi, kararın meşruluğunu bozacak tüm girişimlerden kaçındı ve sadece “geçici” bir ertelemeye gitti. İkincisi, İÜ Cerrahpaşa’da uygulama kesintisiz devam etti ve önce rektörler brifingi, ardından da YÖK kararı ile, tüm üniversitelerle birlikte yürüyecek bir uygulamanın koşulları hazırlandı. Rektörler brifingi, Batı Çalışma Grubu adlı askeri çete tarafından bizzat yerinde yönetildi. Böylece gerçek yasama organı olan MGK, geçen yılki brifingler dizisinde olduğu gibi, yürütmeyi de doğrudan üstlenmeye başladı.

Yani kısaca artık yeni bir düzey var. Geçen yıl Refahyol’u yıpratın sözde laik saldırı, şimdilerde Anasol-D hükümetini yıpratın bir hal alıyor. Ordu 27 Mart’ta hükümeti irtica konusunda uyaracak ve sıkıştıracak, darbe tehdidini ima edecek, yürütme rolüne ve basın aracılığıyla günlük politik tutumlara daha doğrudan girecek.

Devrimci bir kanalı besleyecek merkezi eylemler ve genel grevler için tabanda bir kendiliğinden komiteleşme dinamiği gözüküyor. Bugünün şartlarında örgütsüz ve kendiliğinden bir kitle tepkisi sendikal bürokrasiye genel grevler yaptırma bile, bunun ikili bir yön taşıyacağı unutulmamalıdır.
Kitleler bir ya da birkaç adım ileri bir eylem biçimi yapsalar da bunun içi boşaltılabilmekte ve sendikal bürokrasinin hakimiyeti pekişebilmektedir.
Devrimci bir temelde taban inisiyatifi yaratabilmek, hem sınıf hareketinin karşısına politik merkezi bir çağrı gücü ve meşruluk zemini olarak
komünist bir işçi partisi olarak çıkmayı, hem de taban inisiyatifi-örgütlenmesini yaratacak
bir yerel eylem-grev hattını yaratmayı zorunlu kılıyor.

Yaşanan siyasal gelişmeler, komünist işçi partisinin işçi-emekçi kitleleri aydınlatma ve eğitme faaliyetini kolaylaştıran yönler taşıyor. Sözde neredeyse anti-kapitalist geçinen RP sermaye iktidarının ve onun yürütücüsü ordunun bütün planlarını harfiyen uyguluyor. Bu, şeriatçı ve laik kesimleriyle tüm sermaye partilerinin/güçlerinin ortaklaştığını gösteren bir zayıf noktadır. Düzen “şeriatçı-laik” bir kamplaşmayı topluma maletmeye çalışırken ve RP anti-kapitalist demagojilerini uygulamaya fırsat bırakılmadığını iddia edecekken, kapatma sürecindeki büyük uyum kolay açıklanamayacaktır.

Komünist işçi partisinin günlük faaliyeti güncel gelişmelerden beslenmeyen ezber bir ajitasyondan ve dar bir propagandadan kurtarılmalıdır. Gerçek devrimci rolünü ancak devrimci kitle eylemleri örgütlemek ve önderlik etmekle oynayabilecek olan komünist işçi hareketi için ajitasyon buna, çağrı hedefine kilitlenmelidir. Bunun için de parti, düzenin taktik adımları, kitleleri

aldatma yöntemleri ve RP’den sosyal-reformizme tüm kuklalarının bu dönemki rolleri hakkında tam bir açıklık sağlamalıdır.

Burada devrimci olanakların ne olduğu sorunu çıkıyor. Herşeyden önce ordunun son “laik” atağı, kitle hareketinin yeni bir dalgasının ilk belirtilerinin hemen sonrasına denk gelmiştir. Kuşkusuz sermaye iktidarının “şeriat-laiklik” kamplaşması hedefi hiç de kısa vadeli değildir. Ya da kitle hareketliliği yükseldikçe devreye sokulacak kısmi bir araç da değildir. Sermaye iktidarının planına ayrıca dönmek üzere belirtelim ki, asıl hedef devrimci kitle eylemleri ve olanaklarıdır. Bunların “şeriat-laiklik” gerilimi içinde eritilmesi, çarpıtılması ve yedeklenmesidir. Plan emek-sermaye çelişmesini perdelemeye dönük olduğu ölçüde, her devrimci kitle eylemi bu planda belli oynamalar yapma ihtiyacı da doğuracaktır. Planı deşifre edebilecek veya boşa çıkarabilecek bir eğilim taşıyan son kitle eylemleri ile yeni sözde laiklik ataklarının ardı ardınlığı bu

yüzden şaşırtıcı değildir.

Son KESK eylemleri, İstanbul ve Ankara gibi iki merkezde bile, ancak 5-10 bin civarında katılımlarla yaşandı.

Kitlesellikteki bu zayıflığa karşın siyasal kararlılık, buna dayalı bir meşruluk, militanlaşma eğilimi konusunda bir ilerilik ve gelişme görülüyordu. Taban basıncının ürünü bu ilerilikler KESK genel merkezini öylesine zorlamaktaydı ki, devlet terörüne karşı bir yarı-geri çekilme bile zar-zor söylenebildi. Düşününüz ki aynı KESK, Gazi halk direnişi sırasında, “huzur ve güven” için eylem iptal ederken son derece pervasızdı. KESK tabanındaki devrimci potansiyel ve kitle dinamiği kendini hayli

hissettiriyordu. 11 Aralık’taki bir milyonu aşkın kamu emekçisinin genel grevi hala akıllardadır. Bu eylem KESK üye sayısını önemli oranda aşan bir katılımla gerçekleşmiştir. Bu özellik, yani güncel eylem potansiyelinin eylemci kitleyi defalarca katlayan bir düzeyde olması, sadece kamu emekçileri için değil, tüm işçi-emekçi kesimler için de geçerlidir. Bu aslında güncel planda büyük bir olanaktır. Zira kamu emekçilerinin olduğu gibi işçilerin talep ve hareketliliklerinde sendika hakkı/örgütlenme özgürlüğü özel bir yer tutmaktadır. Son dönem Tıbbet, Reslan, Brandi, Albayrak, Makina Kalıp, Töstaş gibi hemen tüm mevzi işçi direnişler sendikalaşma sorunu üzerinden yürümüşlerdir. Sınıf hareketinin bu dalgası yer yer mevzi özellikleri zorlamış, Tıbbet-Reslan-Brandi sürecinde ortaklaşma eğilimi görülmüş, DİSK’in “Sendikal Haklar” yürüyüşü ile sınıf dayanışmasının eylemli hattının yaygın potansiyelleri ve sendika bürokrasisine baskı gücü apaçık belli olmuştur. Ensonu, Türk-Metal’den yaygın ve kitlesel istifalar ve Özçelik-İş’e olan geçiş de sayılmalıdır. Aslında buzdagının su altında kalan bu kısımları kendini açığa çıkartacak eylem biçimleri ve araçlarına ihtiyaç duymaktadır. Ankara yürüyüşünün de gösterdiği gibi, hareketli olanlar kadar durgun fabrikalarda da sınıf dayanışmasına eylemli bir destek eğilimi, kendini merkezi mitinglerden çok dayanışma grevleriyle açığa çıkarmaya dönüktür. Komünist işçi hareketi, günlük ajitasyon ve eylem hattını bu durum tespiti üzerinden belirlemek zorundadır.

Bugün burjuvazinin topyekün saldırısına karşı merkezi eylemler ve daha ötesi bir genel grevi örgütleyecek herhangi bir merkezi örgütlenme-koordinasyon bulunmamaktadır. Hem

DİSK yönetiminin Ankara yürüyüşündeki kolay denetimi, hem de KESK eylemlerinde ilk devlet saldırısından sonra her gün eylem çizgisinden ve militan duruştan gerileme (Kızılay'dan vazgeçme, polise karşı militan bir hazırlıktan yoksunluk), hiç de eylemci kitlenin kararsızlığı, geriliği ya da işçi-emekçi milyonlar için eylemlerin meşruluğunu yitirmesinin sonucu değildir. Doğrudan sendika bürokrasisinin geri çekici tutumunun sonucudur. Aynı Susurluk protesto süreçlerinde olduğu gibi, ancak kendi dışında bir gücün açtığı meşruluk ortamında-eylem çağrısında yürüyebilen devrimci hareket ve kitle dinamiği gerçekliği, bu tür kırılma noktalarına müdahaleyi hemen hemen olanaksız kılıyor. Devrimci bir kanalı besleyecek merkezi eylemler ve genel grevler için tabanda bir kendiliğinden komiteleşme dinamiği gözüküyor. Bugünün şartlarında örgütsüz ve kendiliğinden bir kitle tepkisi sendikal bürokrasiye genel grevler yaptırma bile, bunun ikili bir yön taşıyacağı unutulmamalıdır. Kitleler bir ya da birkaç adım ileri bir eylem biçimi yapsalar da bunun içi boşaltılabilmekte ve sendikal bürokrasinin hakimiyeti pekişebilmektedir. Devrimci bir temelde taban inisiyatifini yaratabilmek, hem sınıf hareketinin karşısına politik merkezi bir çağrı gücü ve meşruluk zemini olarak komünist bir işçi partisi olarak çıkmayı, hem de taban inisiyatifini-örgütlenmesini yaratacak bir yerel eylem-grev hattını yaratmayı zorunlu kılıyor. Öyle anlaşıyor ki, bu ikisinden yoksun olduğu sürece, kendiliğinden sınıf hareketinin iç etkileşimleri hayli zayıf kalmaktadır. Yatağan üzerinden yeniden hız kazanan özelleştirme karşıtı sınıf dinamiği, Özelleştirmeye Karşı Platform mitinglerinde de görüldüğü gibi, hayli zayıf kaldı.

Devrimci harekette ise, temel bir engel olarak sendika bürokrasisini boşa çıkarma sorunundan ya kaçılmakta, ya da sendikal muhalefet sınırları içinde boşaltılıp dejenere edilmektedir. Sınıfın devrimci politik bir partiye ihtiyacı ya geleceğin sorunu sayılmakta ya da pratik gereklerinden tümten soyutlanmaktadır. Denilebilir ki devrimci hareket kendiliğinden bir kitle hareketinin biriktireceği olumluluklara bel bağlamakla da yetinmemekte, aynı zamanda, kendi siyasal pratiğini bu kendiliğinden olumluluklar seviyesinde tutmaktadır. Bu onların kendiliğindenci karakterlerine son derece uygundur ve böylece reformizmin artık teorize ettiği "sınıfa yardımcı olmak" pratiği ile aradaki farkı ortadan kaldırmaktadır. Sınıf dinamikleri alanında bir öncü pratikten ve kavrayıştan yoksun olanlar, varoş ve öğrenci gençlik üzerinden bir öncü pratik ve devrimci kitle hareketine yönelmektedirler. Bu onların küçük-burjuva ideolojik-programatik, örgütsel-politik tüm varoluşlarına da uygundur. 8 ve 12 Mart'taki devrimci kitle eylemlilikleri hayli anlamlıdır. Ama sınıfı bu alanlara taşıma halkasından-hedefinden uzak olduğu sürece, bu dinamiğin yeni bir pratik kırılmaya uğrayacağı açıktır. Bir-iki yıl öncesine

göre hayli zayıflamış olan bu dinamikler küçük-burjuva devrimcisine gününbirlik bir rahatlama-duygusu verirken, sınıf devrimcisine parti ihtiyacının aciliyetini ve yakıcılığını hissettiriyor.

Sınıfın bugünkü öncü kuşağı bu tür devrimci kitle eylemlerine katılmaya açıktır. Ama öncü işçiler okuldan kaçan öğrenciler gibi fabrikalarından çıkıp eyleme gidemezler. Sınıfı dışardan "kuşatmak" ve sınıf-dışı kesimlerin politik eylemiyle "sarsıp" önünü açmak üzerine bolca konuşanların kendi sözlerine en ufak bir inançlarının olmadığı anlaşıyor. Zira 8 ve 12 Mart devrimci kitle gösterilerinde devrimci-illegal pankartlarla yürüyen binlerin ve militan çatışmaların "kuşattığı" ve "sarstığı" sınıfa yönelik pratik planlamadan ve hatta bununla ilgili politik bir ihtiyacın hissedilmesinden bile uzaktır bu kesimler. Gerçekte buna ilgisiz olanlara hatırlatalım ki, son olguların da gösterdiği gibi, sınıf-dışı bir çemberde dönen hareketleri bile "kuşatan ve sarsan", sınıf hareketinin son dalgasıdır. Komünistler dışında kimsenin sınıfın içinde ve sendikal alanın ötesinde devrimci politik bir iddiası bulunmamaktadır. Geçen yılın 1 Mayıs derslerine, yani sınıfı devrimci politik eyleme çekmek hedefi üzerinden kesintisiz bir derinleşmeye bağlı kalanlar, yalnızca komünistler oldular. 1 Mayıs başarısızlığı vesilesiyle nihayet "sınıf çalışmasının önemini" bir nebze olsun hatırlayanlar, bunu daha Mayıs sonunda neredeyse hepten unutmuşlardı.

Devrimci hareketin bu sınıf-dışı pozisyonu, burjuvazinin emek-sermaye çelişmesini geriye itme adımlarına karşı onu savunmasız bırakıyor. İdeolojik-programatik alanda dünden savunmasız olanlar, burjuvazinin taktik adımlarının ürünü politik kamplaşmalarda devrimci mevziler tutmak şöyle dursun, sadece kendi devrimciliklerini yıpratıyorlar. Sınıfı hep reformizm ve ekonomik hareket üreten bir gerilik üzerinden kurgulayanlar, ona karşı yıllardır gösterdikleri ilgisizliğin de bir sonucu olan bu durumu unutarak toplumsal gündemli politizasyonun üstüne atlıyorlar. Halbuki toplumsal gündemi dayatan burjuvazi. Aynı ölçüde bir karşı güç/devrimci politik kutup yaratabilmenin biricik yolu, toplumsal gündeme sınıfı taraf kılabilmektir. Susurluk süreci ve onunla bağlantılı olarak "demokratikleşme", Kürt ulusal

sorununda burjuva siyasal odaklar (partiler, TÜSIAD, ordu vb.) arasındaki çatlak ve çatışmalar üzerinden politik açılımlar bekleyenler ve politik açılım yapanların, sınıf-dışı varoluşlarını korudukları sürece, "şeriat-laiklik" eksenini de "emek-sermaye" eksenine göre daha "politik" bulmaları ve yeğlemeleri şaşırtıcı olmayacaktır. Hele de son Susurluk sürecindeki "anayasal" açılımlarından sonra. Bazıları ise bu tür "anayasal" açılımlara uzak kalmanın devrimciliği korumaya yeteceğini sanıyorlar. II. Kongresi sonrası MLKP, III. Konferansı sonrası TİKB'nin geri ideolojik çizgilerindeki eklektik ve sözde "yenilenme"ye, varoşlar ve öğrenciler üzerinden örgütsel toparlanma çabası ve sınıf-dışı devrimci kitle eylemlerine "öncü" müdahale pratiği eşlik etmiştir. Toplumsal gündem çerçevesinde bu ara akımlar ya burjuva gündemin yönlendirmesinde ve gölgesinde kalacaklar, ya da bu gündemin karşısındaki devrimci seçenek olma iddiasını tümten yitireceklerdir.

Kontrollü Cezayir planı

Sermaye iktidarı, özelleştirme ve Kürt sorunu gibi çözemediği sorunlar için de gündeme müdahale etmiştir. Susurluk'u ikinci plana atarak, kendi planını toplumda bir "şeriat-laiklik" kamplaşması yaratmak üzere uygulamaya koymuştur. Bu plan yeni olmadığı gibi kısa süreli de olmayacaktır. Bu plan yeni değildir, U. Mumcu'nun öldürülmesinden Sivas ve Gazi katliamlarına kadar, bir dizi kontrgerilla saldırısı ile kıvılcımlandırılmaya çalışılmıştır. Provokasyonların beklenen etkiyi yapacak bir altyapıdan yoksunluğu ve devrimci hareketin rolü bunu boşa çıkarmıştır. Bu koşullarda RP ehlileştirilmekten çok, bir "şeriat-laiklik" kamplaşmasını yaratmak için hükümet ettirilmiştir. Bu plan bir dizi yapısal ve öznel etmen yüzünden kısa süreli de değildir. Düzen orta vadede bu plana oynamakta ve onun tek olmasa da temel seçeneklerinden biri halinde bulunmaktadır. Bunu doğuran tarihsel eğilimler ve burjuva siyasetinin çok boyutlu öznel zorlanmaları ayrıca ele alınacaktır. Ama belirtiler burjuvazinin Cezayir'dekinden daha az kanlı ve daha kontrollü biçimde de olsa benzer bir sürece yöneldiğini göstermektedir.

Kamplaşmaya uygun bir siyasal tablo düzenlemesi yapılmaktadır.

Cezayir'de FİS (İslami Selamet Cephesi) ve GİA (Silahlı İslami Grup) olarak bölünmüş bir sözde karşıt şeriatçı cephenin karşısında bizzat devlet-ordu bulunmaktadır. Ancak bu kamplaşma sayesinde, 30 yılı aşkın bir süredir ülkeyi yöneten ordu-devlet, yapılan ilk genel seçimleri iptal edebilmiştir ve halen diktatörlüğünü sürdürebilmektedir. Kitlelerin hareketsizliğinde önemli bir etken, modernize olmuş bu toplumda, temelde zora dayansa da ordunun laikliğin tek güvencesi olarak görülmesindedir. Halen Cezayir'de Berberi halkın temsilcileri, sendikalar gibi sol yapılanmalar var olsa da, bunlar ordunun gölgesinde, sessiz yığınların parlamenter düzeye çıkamayan politik karikatürünü temsil etmektedirler. Cezayir'de ordu bir yandan kontr-gerilla operasyonlarıyla emekçi halkı katletmekte ve bunu GİA'nın üstüne atmakta, bir yandan ise şeriatçı cepheyi bölüp belli esnemelere gitmektedir. Bu ikili adımın birinci yanı her türlü özgürlüğü boğmasının bahanesi olan "can güvenliği" sorununun kendisidir. 1980 darbesi de bizde meşruluğunu bu "can güvenliği" üzerine kurmuştu. Cezayir cuntası ise şimdiki sözde "şeriatçı" katliamlarda geleceğe atıfta bulunmakta, özgürlükler sağlanırsa çok daha büyük katliamlar yaşanacağı üzerine oynamaktadır. Yerel planda büyük katliamlar örgütleyip vahşeti yaşatmakta, ama basına uygulanan sansür ile sayıyı gizleyip düşük göstermektedir. Buna karşın böyle bir süreci sür-git devam ettirmek de burjuvazi için tercih edilebilir değildir. Bu nedenle sözde karşıt kutbun siyasal alternatiflerini arttırmak orta vadeli bir geçiş için gereklidir.

Kuşkusuz ne Cezayir'de ne Türkiye'de burjuvazinin planları, herkese kendi rolünü önceden dağıtıp onların da bunu oynamasıyla gerçekleşmiyor. Ama her siyasi güç bu planlara çeşitli yöntemlerle, zor ve çıkar yoluyla çekiliyorlar. Türkiye'de ordu ve onun mutlak hakimiyetindeki MGK, bu planın asli uygulayıcısıdır. Hem burjuva siyaset içinde yıpranmışlığı hem de kadrosal ve silahlı yapısıyla, bu planı uygulayabilecek olan tek güçtür. Son siyasal süreç içinde bunu ispatladı da. Bunu hükümet düşürmeyi başarmış olması anlamında söylemiyoruz. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin yerle bir ettiği Kemalizme yeni bir çıkış yaptırmış olması üzerine söylüyoruz. Kemalizm artık tüm toplumu sessizce bir arada tutan bir duruş olarak tükenmiştir. Artık ancak toplumu kamplaştıracak bir güç olarak ayakta tutulabilir. Sermaye iktidarı da ona bu rolü vermiştir. Toplumda silah tekeliyle siyaset yapma işinde birden fazla güç burjuvazi açısından tercih edilmemiştir. Polis örgütünün kadro yapısı itibarıyla "şeriatçı-laik" bir kamplaşma öncesinde siyaset sahnesinden çekilmesi gerekmektedir.

Burjuvazi islami gericiilik cephesini çeşitlendirecek ve böylece siyasal

etkinliğini arttırmasına zemin hazırlayacaktır. RP'yi kapatmanın, şimdi ise FP'ye saldırgan bir tutum almanın gerisinde, bu kanalın parçalanmadan mücadeleci bir kimlik kazanamayacak oluşu vardır. Devletin son dönem irtica karşıtı mücadeleyi politik plandan dini ve etik planlara indirmesi de bundandır. Masum gibi duran "kadına cenaze namazı" ve "türban" gündemleri bunun parçaları olmuştur. Kimse ordu ve basının elele sosyolojik bir modernizasyon hareketine giriştiği ya da hesapsız davrandığını sanmamalıdır. Tersine, özel bir seçim yapılmış, islami kesimlerin tepki vermesi beklenen alanlar seçilmiştir; daha önceki yıllarda türban eylemlerine ve RP'nin kapatılmasına sessiz kalınırken "8 yıllık kesintisiz eğitim" protestolarının yapılabilmesinde olduğu gibi. Politik refleksleri zayıf islami kesim, dini ve etik alanlar üzerinden "yaşam alanının tehdit edildiğini" düşünmekte ve siyasallaşmaktadır. Böyle bir süreç içinde islami kesim parlamenter düzeyde bir parça pasif destekçisini yitirse de, bu önemsiz olacaktır. Kamuoyu araştırmalarına göre FP, basına rağmen, oy oranını koruduğu gibi merkez sağa da pek milletvekili kaptırmamıştır. Kaldı ki bir tepki hareketi olarak islami gericilik zaten sınırlarına gelmişti. Hükümet olma konumu bunu ayrıca pekiştiriyordu.

Şimdi ise, islami kimliği pekiştirilmiş bir tepki hareketi geliştirilmek istenecek, "laiklik" değiştirilemedikçe yaşam şartlarının zaten değiştirilemez olduğu, çünkü "hükümet olma hakkının bile tanınmadığı" biçiminde bir söylem kullanılacaktır. Henüz bu söylemin hem de mücadeleci bir tarzda savunusunu yapacak bir politik odak yoktur. Ama düzen RP'yi hükümetten ayrılmaya çağıran Fethullah Gülen ve ülkücü mafya ismi altındaki faşist harekete şeriatçı kampta rol vermektedir. MHP'deki son operasyonlar da buna

dönüktür. Faşist hareketin vurucu rol ve politik refleks altındaki görece ileriliği, şeriatçı kampı bir karşıt kutup haline getirebilmek için özellikle gereklidir. Faşist hareket bu temelde ayrıca incelenmelidir. Sermaye planının hareketli bir dönemi içerdiği, türban eylemlerinin "siyasal kalkışma" sayılmasından da anlaşılıyor. Yani sermaye planının, hiç de merkez sağı güçlendirmek ve birleştirmek, bunun için Çiller ekibinin tasfiyesi ve parlamenter bir istikrar üzerine hesapları yok. Aynı RP ve devamcılarının parlamenter istikrardaki rolünün önemsenmemesi gibi.

Devlet artık kitle eyleminin güncel potansiyellerinin büyüklüğü ve bunun parlamenter düzeyle durdurulamayacağı üzerine hareket ediyor. Kendi tercihlerinde parlamenter düzeyin öneminin azaldığı bir yerde kitleler diğer güçlerin (MGK gibi) etkisinin artmasını özel bir sorun yapmayacaklardır. Ensonu, parlamenter düzeyin işlevsizliği, daha otoriter bir yapılanma için meşruluk bahanesine çevrilecektir. Bu geçici planda "milli mutabakat" hükümetinden kalıcı planda başkanlık sistemi+kriz yönetim merkezi+iller idaresi yasası+hücre tipi zindan+ vb. de olabilir. Ama sonuçta plan, parlamenter düzeyin istikrarsız ve parçalanmış görünümünün korunmasını içeriyor. 27 Mart MGK toplantısında Anasol-D'nin yıpratılması da bunun bir parçası olacaktır. Daha şimdiden ANAP içinde muhafazakar kesimlerin homurtuları duyulmaktadır. Kaldı ki DSP bile buna uyumda zorlanacaktır. "Türban" eylemlerine karşı "İskender kılıcı" kullanmayacaklarını açıklamış olan Ecevit bir-iki gün sonra askerlerin "brifing" kılıcıyla karşılaşmıştır.

Reformizm ve sosyal reformizm

Düzen emek-sermaye çelişkisini "şeriat-laiklik" alanına çekebilmek için yaşamsal rollerden birini reformizme

vermiştir. Susurluk sürecinde özel bir tarzda gözetilen bu akımlar şimdi daha da kayırılacaklardır. CHP bu rolle koalisyonun dışardan destekçisidir ve sendikal bürokrasi içinde güçlendirilmektedir. Sosyalizm iddialı küçük-burjuva reformizmi bir yandan varolan devlet kurumsallaşmalarını, bir yandan ise burjuva reformizmiyle (yani kendi sağındaki güçlerle) ittifakları, bu "laiklik" bahanesiyle selamlamaktadır. İP, "Cumhuriyeti" bayrağı, ordusu, kanunları, vb. tüm unsurlarıyla sahiplenmekte ve "Sol Güçbirliği" formülüyle (CHP, DSP, ANAP, Demirel, DTP, Türk-İş, İP ve ordu) bir laik cepheye oynamaktadır. Bu gerçekçi bir reformizm değil, tüm reformizme öncülük

etmektedir. (MHP'de bir parçalanma olursa, herhalde laik faşistler de cepheye çağırılabilir.)

Marksist ve sol bir dalga yaratma iddiasındaki ÖDP pratik planda çıkışından da sağa kayışını şimdi ÖDC (Özgürlükçü Demokratik Cumhuriyet) diye kavramlaştırmaya çalışıyor. ÖDP, daha Susurluk sürecinde, 19 Ocak '97 mitinginden, CHP, YDH, BP çağrılmıyor diye çekilecek kadar sağ bir ittifak çizgisine dönmüştü. ÖDP burjuvazinin hangi parmağını sıklatırsa onun gösterdiği yere gidecek kadar olgunlaşmayı da aşmış çürümüş olan bir partidir. Son kongresinde sağlık ve eğitim alanında özelleştirmeye imkan tanıyan kararlar, açık ki laik ama özelleştirmeci sermaye için solda örneği aranır bir iyiye işaretir. (ÖDP içinde bunlar olurken, çok "kuramsal" ve pek "sosyalist" geçinen Sosyalist Politika seviniyor. Niye mi? Bu özel mülkiyete izin veren kararın ancak dört kez üstüste oylamayla çıkarılabilmesine. Hala kaldı mı bilmiyoruz, ama Emek grubu da ÖDP içinde bloklaşmalar için erken diyordu. Biz bir bataklığı yoketmeye çalışıyoruz, bunlar ise "bırakın yavaş yavaş çürümeye devam etsin, bir gün petrole dönüşecek" diyorlar. Ne diyelim, "Cenazeniz bol olsun"!)

Reformizmin bir diğer temsilcisi SİP, *Gelenek*'te, (karşı-devrimci partileri RP, DYP, MHP, BBP'ye indirip) RP'nin kapatılmasını "yetersiz" bulsa da selamlarken, zaten yeni kamplaşmayı anladığını gösteriyor. Bu aralar sosyalizmin aydınlanmacılığı üzerine ajitasyonu eksik etmeyen SİP, ideoloji ile politikayı, içermekle aşmayı birbirine karıştırıyor. Tabii ÖDP ile aynı zeminde/aynı kampta yeralınca da, ÖDP polemiginden hiçbir sonuç alamıyor. "Sol" dalgayı kucaklayacak ÖDP varken, kim SİP'i seçer.

EMEP sözde laik-şeriatçı gerilimini sahte buluyor ve mahkum ediyor. Ama Susurluk'la "Demokratik Türkiye", "Demokratik ordu" vb. keşfedenler, düzen içi bir program-politika-örgütte buna da hızla uyum sağlayacaklardır. Bu aralar bazı Batı Avrupa komünist partileri ile ilgili yorumsuz *Özgürlük Dünyası* yazıları, CHP ile ittifakın yolunu düzlemeye çalışan oportünist ikiyezlülüklerinin son pratikleri oluyor. Son olarak söyleyelim ki, politik olarak düzen içi konumlarıyla, sermayenin gündemleştirme ve yönlendirmelerine karşı duramazlar. Tıpkı RP'nin de duramadığı gibi. Oynanacak rolü burjuvazi seçer.

Komünist işçi partisi, ideolojik ve politik olarak tüm devrim kampını sermayenin planları konusunda uyarmak, yalpayanları eleştirmek ve reformizmin teşhir ve tecritini başarmakla yükümlüdür. Ancak bu görev sınıf kitlelerini parti politikalarına ve devrimci kitle eylemine, siyasi grevlere kazanmakla gerçek anlamda başarılabilir.

Mustafa Suphi haklı çıkarılmalı, "Türkiye proletaryası dünya devrim tarihindeki şanlı yerini almalı"dır.

Parti kazanıldı, artık parti kazanacaktır!

Eksen Yayıncılık

Kitapları

1. **Devrimci Demokrasi ve Sosyalizm** (TDKP Eleştirisi)
2. **Baskı** 300 000 TL.
3. **Modern Revizyonizmin Çöküşü** SB ve D. Avrupa Üzerine (Tükendi) 650 000 TL.
4. **Yakın Geçmiş Genel Bir Bakış ve Platform Taslağı** 175 000 TL.
5. **Devrimci Harekette Reformist Eğilim** ... 400 000 TL.
6. **Teori ve Program Sorunları** 550 000 TL.
7. **Dünyada Yeni Düzen ve Ortadoğu (Tük.)** ... 250 000 TL.
8. **Siyasal Gelişmeler ve İşçi Hareketi** ... 450 000 TL.
9. **Bir Gün Bile Yaşamak, (Tükendi)** (Roman: O. İyiler) 1.400 000 TL.
10. **EKİM 1. Genel Konferansı, Değerlendirme ve Kararlar** 550 000 TL.
11. **ekimler-1, Marksist-Leninist Teorik Siyasal Dergi (Tükendi)** 700 000 TL.
12. **ekimler-2, Marksist-Leninist Teorik Siyasal Dergi** 700 000 TL.
13. **Solda Tasfiyeciliğin Yeni Dönemi (Tük.)** 350 000 TL.
14. **İç Yazışmalar/İç Çatışmalar, Işık, Daha Çok Işık** 400 000 TL.
15. **EKİM Olağanüstü Konferansı** (Tutanaklardan Seçmeler) Devrimci Politika ve Örgütlenme Sorunları 550 000 TL.
16. **Kürt Ulusal Sorunu-1** Teorik-Programatik Perspektifler ve Siyasal Değerlendirmeler ... 650 000 TL.
17. **Kürt Ulusal Sorunu-2** Teorik-Programatik Perspektifler ve Siyasal Değerlendirmeler ... 850 000 TL.
18. **Tasfiyeciliğe Karşı Konuşma ve Yazılar, Kopanlar ve Kapılanlar** 450 000 TL.
19. **Devrimci Gençlik Hareketi Genişletilmiş 2. Bas.** 550 000 TL.
20. **Gebze Direnişinin Ardından** 175 000 TL.
21. **20 Temmuz Dersleri** 175 000 TL.
22. **Dünya'da ve Türkiye'de Özelleştirme Saldırısı** 175 000 TL.
23. **"İş-ekmek-özgürlük" sloganı üzerine, Liberal Demokratizmin Politik Platformu Genişletilmiş 2. Baskısı** 250 000 TL.
24. **EKİM 3. Genel Konferansı** Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler ... 650 000 TL.
25. **Küçük Burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi** (Z.Ekrem'e Cevap) 450 000 TL.
26. **EKİM 3. Genel Konferansı** Örgütsel ve Siyasal Tartışmalar (Tutanaklar) 750 000 TL.
27. **Demokratizmi Savunmanın Sınırları** 200 000 TL.
28. **EMEP Eleştirisi** Bir sosyal reform partisinin ideolojik, politik ve örgütsel temelleri üzerine. 250 000 TL.
29. **Partileşme Süreci-1** Perspektifler ve Değerlendirmeler 650 000 TL.
30. **Partileşme Süreci-2** Polemikler: Devrimci Proletarya'ya yanıt ... 650 000 TL.

Program sorunları üzerine konferanslar: Tarım

Marksist tarım p

İkinci Enternasyonal'in köylü sorunundaki kaba oportünist tutumu yalnızca birinci emperyalist savaşı izleyen devrimlerin yenilgisini kolaylaştırmakla kalmadı, fakat daha da kötüsü, böylece, savaşın yıkıma ve başarısız devrimlerin hayal kırıklığına uğrattığı ara katmanların (ve bunların en önemli bölümü olarak da köylülüğün) faşist akımlar tarafından kolayca aldatılmasına zemin hazırladı. Savaşı izleyen dönemde, savaşın ve devrimin çözülme sürecine soktuğu burjuva düzenin restorasyonunu bizzat üstlenen, basta Almanya ve Avusturya olmak üzere burjuvazi adına uzun yıllar hükümet eden sosyal-demokrat partiler, böylece emekçi köylülüğün faşizmin tuzağına düşmesinin ek koşullarını varattılar.

İkinci Enternasyonal'in köylü sorunundaki oportünizminin tarihsel sonuçları

Kautsky, tarım sorunlarında Alman revizyonistlerine karşı Marksizmin güçlü bir savunusu olarak bilinen eseri *Tarım Sorunu* 'nun *Önsöz* 'ünde, şunları söylüyor:

*"Bu güç bir görevdir -sorun muazzamdır ve ben de, modern sosyalist bakış açısından yeterli bir hazırlık çalışması olmadığını biliyorum. Doğal olarak sosyal-demokrat kuramcılar kendilerini sanayinin gelişimine adanmışlardır esas olarak. Engels ve tikel olarak da Marks tarım koşulları konusunda da önemli şeyler söylemekle birlikte, kural olarak bu, yalnızca rastlantısal değerlendirmeler ya da kısa makaleler içinde oldu. **Kapital** 'in üçüncü cildindeki toprak rantı üstüne kesim bir istisnadır, ama bu da tam olarak bitirilemedi. Marks, yaşamının bu çalışmasını bitiremeden öldü. Ama eğer bunu bitirmiş bile olsaydı, yine de, şimdi aradığımız tüm açıklamaları orada bulamazdık. Kendi çalışma planını izleyerek, yalnızca kapitalist tarımı ele almaktadır o -bizleri bugün esas olarak ilgilendiren ise, kesinlikle, kapitalist toplum içerisinde kapitalizm öncesi ve dışı tarım biçimlerinin rolüdür." (Seçilmiş Politik Yazılar, Kavram Yayınları, s.17)*

Yazık ki Kautsky'nin klasikleşmiş eserini orijinal içeriğinden değil, fakat Lenin üzerinden tanıyoruz. Lenin, *Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi* 'ni bitirdikten hemen sonra inceleme olanağı bulduğu *Tarım Sorunu* 'nu şu sözlerle över: *"Bu kitap, **Kapital** 'in Üçüncü Cildinden sonra, son zamanların iktisadi yazınına en dikkate değer katkıdır"*. Bu yargıyı hemen ardından Kautsky'nin kitabının temel fikirleri üzerine kısa bir özetleme izlemektedir. Öte yandan, gerek Rus liberal narodnikleriyle gerekse Alman revizyonistleriyle tarım sorunu üzerine kapsamlı polemiklerinde, Lenin, sıkça Kautsky'nin kitabına atıflarda bulunur, ondan parçalar aktarır.

Kautsky'nin kitabını bu çerçevede az-çok biliyoruz. Bunun ışığında baktığımızda, kullandığı kapsamlı bilgi malzemesi ve her türlü çarpıtmalara konu edilen tarım istatistiklerinin doğru yorumundaki ustalığı ne olursa olsun, Kautsky'nin dayandığı temel tezlerin çok da bir yenilik ya da özgünlük taşımadığını, bunların Marks ve Engels'te zaten varolduğunu görüyoruz. "Bizleri bugün esas olarak ilgilendiren", diyor Kautsky, "kapitalist toplum içerisinde kapitalizm öncesi ve dışı tarım biçimlerinin rolüdür." Bununla kastettiği ise, herşeyden önce, "kapitalist toplum içinde", Engels'in sözleriyle, "aşılmış bir üretim tarzının kalıntısı" olarak hala varolan küçük köylü işletmesidir. Ve Marks bunu, hiç de "rastlantısal" bir değerlendirme olarak değil, fakat "Kapitalist Toprak Rantının Doğuşu" gibi temel bir başlık altında incelemiştir. (Bkz. *Kapital*, Üçüncü Cilt, 47. bölüm, özellikle *"Yarıcılık ve küçük ölçekli köylü mülkiyeti"* arabaşlıklı bölüm). İktisadi metinleri bir yana bırakalım. Ayrıntılarıyla görmüş bulunduğumuz gibi, Marks daha çok Fransız köylülüğü üzerinden, Engels Fransız ve Alman köylülüğü üzerinden, sorunun ekonomik özüne ve siyasal yönlerine ilişkin temel sorunları yeterli açıklıkta ortaya koymuşlardır. Engels'in görmüş bulunduğumuz programatik makalesi, sorunun iktisadi niteliği üzerine teorik bir gerekçelendirmedir de aynı zamanda. Bu açık olguları gözönünde bulundurduğumuzda, Kautsky'nin, Marks ve Engels'in sorunu "yeterli" ölçüde ve açıklıkta koymadıklarına ilişkin iddiasının dayanaktan yoksun olduğunu görürüz.

Konuya ilişkin klasikleşmiş bir marksist eserinin önsözünde yeralan bir yargıyla niye böyle ilgileniyoruz? Öncelikle, kapsamı ve sonuçları sonradan daha iyi görülebilen oportünist bir davranış tarzının, en masum ve zararsız bir görünüm içinde de olsa, burada da kendisini gösteriyor olmasından dolayı. Kautsky ve onunla birlikte İkinci Enternasyonal'in tüm öteki oportünist teorisyenleri, Marks ve Engels şu veya bu sorun hakkında ciltler yazmamışlarsa eğer, şu veya bu konuya yalnızca "rastlantısal" değerlendirmeler veya kısa makaleler içinde değinmekle kalmışlarsa, bunu bir boşluk ve belirsizlik saymışlar, kendi oportünizmleri için buradan giderek serbest ve çoğu durumda keyfi bir alan açmışlardır. Bizzat Kautsky'nin marksist devlet teorisinin özü ve proletarya diktatörlüğü konusundaki tavrı buna iyi bir örnektir. Ona göre, bu sorunun Marks'ın teorisinde belirgin bir yeri yoktur. Gerçi Marks bir-iki yerde bunun sözünü tabi ki etmiştir, ama bu ya "rastlantısal" ya da kısa değinmeler içinde olmuştur. Bu nedenle bundan kesin sonuçlar çıkarmaya kalkmak hatalıdır. Kautsky için, örneğin Weydemeyer'e ünlü mektupta söylenenler ya da *Manifesto* 'nın ikinci Almanca baskısına (1872)

Paris Komünü deneyimi üzerinden yapılan bir-iki cümlelik ek, bu türden önemsiz, belirleyici ve bağlayıcı bir önem taşımayan "rastlantısal" değinme ya da değerlendirmelerdir.

Oysa, bu aynı çerçevede Lenin'de tümüyle farklı bir tutumla karşı karşıya kalıyoruz. Lenin, Marks ve Engels'in işleme fırsatı bulamadıkları, fakat onların genel düşünce sistemine çok iyi bir biçimde oturmakla kalmayan, iyi düşünülerek ifade edildiğinden de kuşku duyulmayan bu türden "rastlantısal" ya da "kısa" değinmelerine çok özel bir önem vermiştir. Bu türden değinmeleri marksist yöntem ve bakış açısı çerçevesinde derinlemesine irdelemiş, böylece bir dizi sorun hakkında temel önemde açıklıklara ulaşmıştır.

Buna bizzat konumuz üzerinden, köylü sorunu üzerinden, çok iyi bilinen bir örnek vermek isteriz. Lenin 1918'de ayrı bir broşür olarak yayımlanan *"Karl Marks"* başlıklı incelemesine yazdığı bir paragraflık *Önsöz* 'de, Marks'ın Engels'e yazdığı 16 Nisan 1856 tarihli mektuptaki iki cümlelik "rastlantısal" değinmeyi hatırlatmakla yetinir: *"Almanya'da herşey, proletarya devriminin Köylü Savaşı'nın ikinci bir edisyonuyla desteklenmesi olanağına bağlı olacaktır. İşte o zaman herşey mükemmel olacaktır."* Marks'ın bu sözlerini hatırlatan Lenin, hemen ardından ekler: *"İşte bizim, şimdi boğazına kadar sosyalizme batmış ve burjuvazinin kucağına düşmüş menşeviklerin 1905'ten beri anlamakta güçlük çektikleri budur."*

Demek ki Lenin, Marks'ın kişisel bir mektuptaki iki cümlelik "rastlantısal" değinmesinde, Rusya'da devrimin izlediği genel gelişme çizgisinin mantığını ve açıklamasını bulur. Bunun böyle olduğunu, onun aynı mektuba, bu mektuptaki o aynı iki cümlelik değerlendirmeye, *"Devrimimiz"* başlıklı tanınmış makalesinde, bu kez menşeviklerin yanısıra, Rus Ekim Devrimi'ni küçümseyen ve gözden düşürmeye çalışan İkinci Enternasyonal'in tüm bilgiç teorisyenlerini yanıtlarken hatırlatmasından da biliyoruz. Lenin, bu Marksizm bilgiçlerinin, *"Marksizmde belirleyici olan şeyi, yani onun devrimci diyalektiğini hiç anlayamamış olmalarını"* örneklemek ve vurgulamak için hatırlatır aynı sözleri. Oysa Lenin'den farklı bir tutumun temsilcisi olarak Kautsky, tarım ve köylü sorunu üzerine onca açık, kapsamlı ve çok yönlü yazı ve makaleye rağmen, kalkıp konu hakkında neredeyse eli boş durumda olmaktan yakınlıyor.

Kautsky'nin masum ve zararsız görünen dayanaksız iddiası üzerinde durmamızın ikinci bir nedeni daha var. Bu, böyle bir düşüncenin, İkinci Enternasyonal oportünizminin köylü sorunundaki aşırı günahlarını hiç değilse kısmen mazur gösterme potansiyeli içermesidir. Öyle ya, o günün Avrupa'sında bir tek İngiltere dışında, tüm ötekiler kendi bünyelerinde ağırlıklı bir köylü nüfus barındıran kapitalist toplumlar oldukları halde, Marks ve Engels köylü sorununa ve bu köylü nüfus tarafından temsil edilen "kapitalist toplum içerisinde kapitalizm öncesi ve dışı tarım biçimleri"ne gerçekten bu denli ilgisiz kalmışlarsa, dikkatlerini neredeyse tamamen "sanayinin gelişimi" ve işçi sınıfını incelemeye adanmışlarsa eğer, İkinci Enternasyonal partilerinin köylü sorununa ilgisizliğinin, üstelik bu ilgisizliği "marksist olma"nın bir göstergesine dönüştürmelerinin gerisinde, bu olgunun da rolü olmuş olamaz mı? Kautsky'nin dayanaksız yorumlara kapı aralayarak, bu türden tümünden dayanaksız yorumlara kapı aralayarak, İkinci Enternasyonal'in köylü sorunundaki oportünist,

tarım ve köylü sorunu-9

Programının sorunları

(Devam)

devrim karşıtı günahlarını en azından hafifletiyor. Oysa hiç değilse onun kendi kitabından sonra durumun başka türlü olması gerektiği halde.*

Kautsky'nin iddiasının aksine, Marksizmin kurucuları tarım ve köylü sorunuyla çok yakından ilgilendiler, 1848 Devrimi'nin deneyimlerinden köylü sorunu için temel önemde dersler çıkardılar. En iyi eserlerinden bazılarında, emekçi köylülüğün sermaye köleliğinden ancak proletarya tarafından, proleter devrim ve sosyalizm sayesinde kurtulabileceğini ortaya koymakla kalmadılar; tersinden de, emekçi köylülüğün desteğini kazanamamış bir proletaryanın iktidarı ele geçiremeyeceğini, kendine özgü koşullar yardımıyla ele geçirmeyi başarsa bile uzun süre elde tutamayacağını berrak düşünceler halinde ortaya koydular. Böylece proleter devrimin kesin zaferi için işçi-köylü ittifakı temel düşüncesini formüle ettiler. Tüm bunlarla da kalmadılar. Ömrünün son yılında Engels, bir yandan köylü sorununa ilişkin oportünist ilgisizliği, öte yandan ise gösterilen sınırlı ilginin oportünist niteliğini hedef alan temel önemde bir özel makale de kaleme aldı. Ve bu makalede, o dönemin hala önemli bir köylü nüfusuna sahip iki ülkesi olan Fransa ve Almanya için köylü sorununu programatik bir çerçevede ortaya koydu ve bunu teorik açıdan gerekçelendirdi. Üstelik o tüm bu çabasını, politik edilgenlik ya da "vurdum duymazlık" içindeki bir köylülüğün her zaman ve her yerde işçi sınıfına ve devrime karşı gericiliğin elinde bir silah olmaktan kurtulamayacağı; devrimci proletarya siyasal iktidarı fethetmek istiyorsa eğer, öncelikle bu geleneksel oyunu bozmak, bunun için de kentlerden kırlara geçmek, kırsal bölgelerde bir güç haline gelmek zorunda olduğu uyarısıyla birleştiriyordu.

Marksizmin kurucularının tüm bu görüşlerini ayrıntılara inen bir anlatım ve örnekleme içinde görmüş, göstermiş bulunuyoruz. Eğer tüm bu açık olgulara rağmen İkinci Enternasyonal'in oportünist partileri köylülüğü küçümsemiş, köylü sorununu devrimci açıdan ortaya koymaktan, buna uygun bir politika izlemekten ve pratik çalışma yürütmekten kaçınmışlarsa, bunun gerisinde onların devrim diye bir sorunlarının olmaması temel gerçeği yatmaktadır. İşte uzun yılları bulan bu oportünist, bu devrim karşıtı tutum, tam da devrimlerin patlak verdiği bir evrede, ağır ve yıkıcı sonuçlarını tüm çıplaklığı ile gösterdi. Bir tek Rusya dışında, köylülük devrimde ya gericiliğin işini kolaylaştıran edilgen bir güç olarak kaldı, ya da daha da kötüsü, burjuva gericiliği tarafından devrime karşı bir güç olarak kullanıldı. Avrupa'da emperyalist savaşı izleyen bir dizi devrimin başarısızlığa uğramasının temel nedenlerinden biri de buydu. Dahası var. İkinci Enternasyonal sosyal-demokrasisinin savaş öncesi oportünist tutumu, savaşı izleyen dönemde, açık karşı-devrimci bir nitelik kazandı. Almanya'da burjuvazi adına iktidara gelen sosyal-demokrat hükümet, büyük toprak sahiplerinin çıkarlarına ve ayrıcalıklarına hiçbir biçimde dokunmadığı, dahası bunu güvenceye aldığı gibi, emekçi köylülüğün yer yer kendiliğinden ortaya çıkan inisiyatifini (konseyler halinde örgütlenme, büyük mülklere ele konulması ve bölüşülmesi talebini) ise oyalama ve aldatmacalarla daha rüşeym halindeyken boğma yoluna gitti.

1918 Kasım Devrimi'nde köylülüğün geniş katmanlarının emperyalist savaşın yarattığı derin

acılara ve ağır yıkımlara rağmen edilgen davranması ve büyük toprak sahiplerinin denetiminde kalması, gerçekte, uzun yıllar Marksizm ve sosyalizm adına işçi sınıfının geniş kesimlerine hakim olan sosyal-demokrasinin tarım proleterlerine ve emekçi köylülüğe hiçbir şey vermediğine, kırlarda emekçi kimliği ve sınıf mücadelesi bilinci geliştirmek için hiçbir şey yapmadığına bir göstergedir. Buna rağmen Almanya'nın bazı yörelerinde köylü konseyleri ortaya çıktı. Bunlar büyük mülklere el konulmasını ve köylüler arasında paylaşılmasını istediler. Bu talep yerel işçi ve asker sovyetleri tarafından desteklendi. Kiel, Hamburg vb. yerlerde, işçi ve asker konseyler ve yerel devrimci örgütler büyük toprak sahiplerinin mülklerine el konulmasını istediler. Fakat bu tutum genelleşmedi. Köylü konseyleri sosyal-demokrasi tarafından kontrol edilen işçi sınıfından gerekli devrimci desteği göremediği gibi, sosyal-demokrat Ebert-Scheidemann hükümeti bu inisiyatifleri çeşitli manevralarla kısa zamanda boğdu.

Benzer durumlar Avusturya'da da yaşandı. Daha sonra 1919 ilkbaharında kurulan Baviera ve Macar Sovyet hükümetleri ise, öteki nedenler yanında, kırsal emekçilerin desteğini sağlayacak gerekli enerjik tedbirleri zamanında ve gerektiği biçimde alamadıkları için çok geçmeden yıkıldılar. Benzer bir zaafın Fin Sovyet devrimini yıkıma götürdüğünü, Finli komünistlerin soruna ilişkin daha sonraki değerlendirmelerinden öğreniyoruz.

Önümüzde devrimi burjuva demokrasisi sınırlarına hapsederek boğan sosyal-demokrat liderlerden biri olan Otto Bauer'in konuya ilişkin değerlendirmeleri bulunduğu için Avusturya'da olanları az sonra değerlendireceğiz. Şimdilik şu kadarını söyleyelim: Avusturya'da, Almanya'dan farklı olarak, militan, kararlı ve burjuvaziyi devirerek proletarya diktatörlüğü kurmakta kararlı bir işçi sınıfı olduğu halde (Buna bizzat Bauer'in kendisi tanıklık ediyor), sosyal-demokrat liderler dışta Antant emperyalizminin müdahale olasılığını, içte "köylülüğün" karşıt tutumunu gerekçe göstererek proletaryayı dizginlediler ve böylece devrimi burjuva sınırlar içinde boğdular.

Macaristan'da sorun daha farklı bir biçimde yaşandı. Sovyet komünistleri sorunun seyrine ilişkin olarak şu değerlendirmeyi yapmaktadırlar: "*Fakat Macar komünistleri Komünist Partisinin bağımsızlığından vazgeçme gibi ağır bir hatanın yanısıra son derece ağır bir başka hata daha işlediler; hem de köylü sorununda. Sovyet Hükümeti 4 Nisan 1919'da 100 boyunduruktan (bir boyunduruk=bir çift öküzle bir günde sürülebilen alan; 100 boyunduruk=yaklaşık 57 ha) daha büyük toprakların sosyalizasyonu ve bu toprakların kır işçileri ve o topraklarda yaşayan köleler tarafından örgütlenen 'üretim kooperatifleri'ne devredilmesi üzerine bir kararname çıkardı. Üretim kooperatiflerinin yönetimi 'üretim komiserleri'ne devredildi (bu komiserlerin çoğu kez eski büyük toprak sahipleri ya da çiftlik kâhyası oldukları görüldü): Böylece yoksul köylülerle orta köylülerin toprak özlemi karşılanmamış oluyordu. Bu durum köylü kitleleri proleter devrimden uzaklaştırıp bu köylü kitleler üzerinde büyük köylülüğün karşı-devrimci etkide bulunması için uygun bir zemin yarattı. Köylü kitleler sadece gıda maddelerini Sovyet Hükümeti tarafından çıkarılan kağıt para karşılığında satmayı reddetmekle kalmıyor, aynı zamanda bazı bölgelerde patlak veren*

ve başında genellikle memurlarla din adamlarının bulunduğu büyük köylülerin açık karşı-devrimci eylem ve ayaklanmalarına çekiliyorlardı. Kentlere gıda maddesi sevki neredeyse durdu ve ancak büyük çabalar sonucunda sanayi işçilerine en gerekli gıdalar sağlanabiliyordu. Bu durum Macar burjuvazisinin, büyük toprak sahiplerinin ve bunların suç ortaklarının -sosyal-demokrat sendika ağaları ve küçük-burjuva aydınlar- karşı-devrimci hareketini büyük ölçüde kolaylaştırdı." (Lenin'in *Seçme Eserler*'in 8. cildine düşülmüş not, İnter Yayınları, s.398-399)

Buradaki hatanın özü, Macar Sovyet hükümetinin devrimci iktidarı güçlendirmek ve güvenceye almak için kırsal emekçi nüfusun desteğini kazanma sorununun önemini yeterince gözetmemiş olmasıdır. Kırsal ilişkilerine büyük toprak mülkiyetinin ve yarı-feodal ilişkilerin egemen olduğu bir ülkede topraksız ve az topraklı köylülerin toprak talebi gözetilmedikçe, onların toprağa susamışlığı giderilmedikçe, bu doğrultuda enerjik, tereddütsüz, etkili tedbirler alınmadıkça, köylülüğün proleter devrime ve iktidara desteğini kazanmak mümkün olamayacaktır. Macar Devrimi deneyimi bunu bir kez daha gösterdi. Macar devrimcileri bolşeviklerin tuttuğu yolu tutabilmeli, el konulan toprakları toprak özlemi ve isteği içindeki yoksul köylülere dağıtabilmelilerdi. İşçi sınıfının köylülükle ittifakını geliştirip güçlendirmesinin, devrimi kırsal alanda güvenceye almasının en etkili yolu bu. Bunu yapmayıp kamulaştırılmış toprakları hemen kooperatiflere dönüştürme tutumu köylülüğü hayal kırıklığına uğratmış, kazanılmasını zora sokmuş, onun karşı-devrim tarafından kullanılmasını kolaylaştırmıştır.

Macar Sovyeti'nde asıl ağırlığın eski sosyal-demokratlardan oluştuğunu, genç komünist partisinin henüz anlamlı bir bağımsız çalışma yapamadan bu partiyle birleştiğini, devrimde yapılan en büyük hatanın tam da bu olduğunu biliyoruz. Köylü sorunu çerçevesinde bu olgudan çıkan iki sonuç var. Bunlardan ilki, sanayi proletaryası içinde çok iyi örgütlenmiş bulunan geleneksel sosyal-demokrat partinin İkinci Enternasyonal'in bilinen tutumuna uygun olarak o güne kadar köylülüğü ihmal ettiği, bu partiden kopmayla oluşan genç komünist partisinin ise buna henüz fazla vakit bulamadığıdır. İkinci sonuç ise, sovyet cumhuriyetini devrimci bir perspektiften değil, fakat tümüyle tabanın ve koşulların zorlamasıyla ilan eden ve oluşan hükümette çoğunluğu oluşturan bu aynı sosyal-demokratlar, köylü sorunundaki geleneksel yeteneksizliklerini iktidar olunca da sürdürdüler. Macar köylülerinin toprağa açlığını bu kadar kolay gözden kaçırabildiler. Ve bu sonuçtan yansıyan, bir kez daha devrim ve devrimci iktidar perspektifinden yoksunluktur. Zira bu alanda sağlam bir perspektife sahip olanlar, iktidarı ele geçirdikleri bir durumda, alabilecekleri tüm tedbirleri devrimci iktidarın emekçi toplumsal tabanını hızla genişletme ve güçlendirme, böyle bir iktidarı sağlamlaştıırıp pekiştirme amacına, bu şaşmaz siyasal amaca tabi kılarlar. Sosyal-demokrasinin yapısal zaafı bu alanda da, köylü sorununda da Macar Sovyet Devrimi'ne pahalıya malolmuştur.

İçteki zayıflıklarının yanısıra, dışta Alman ve İsveç askeri kuvvetlerinin doğrudan müdahalesiyle 1918 Nisan'ında yenilgiye uğratılan Fin proleter devrimi de, aynı şekilde köylülüğün desteğini alamamanın yıkıcı

sonuçlarını yaşadı. Devrimin gerçekleştiği tarihte nüfusunun %65'i kırlarda yaşayan bir ülke olan Finlandiya'da, emekçi köylülüğün desteği alınmaksızın iktidarda kalınamazdı. Devrim köylülüğü kazanamadığı gibi, tersinden karşı-devrim, beyaz ordusunun birliklerini geniş köylü nüfus içinden sağlamayı başaramadı. Finli komünistler, 1920'li yıllarda Komünist Enternasyonal yayınlarını yaptıkları değerlendirmelerde, emekçi köylülüğün devrime kazanılamamasının gerisinde, devrimin başında bulunan partinin (Sol Sosyal-Demokrat Parti) “ortadoks Marksizm” adına geleneksel sosyal-demokrat tutumu sürdürerek köylülüğü gözden kaçırma hatasına düşmesinin yattığını söylüyorlar. Ve ekliyorlar: Fin proleter devrimi deneyimi emekçi köylülüğün kazanılmaması durumunda devrimci proletaryanın yenilgisinin her yerde kaçınılmaz olduğunu gösterdi.

Sorunun bu açıdan taşıdığı hayati önemi, o dönemin gelişmiş bir sanayi bölgesi olan Bavyera'da kurulan kısa ömürlü Sovyet Cumhuriyeti'ne Lenin'in yaptığı keskin uyarılardan da anlıyoruz. Lenin kısa selamlama mesajında, vurgulu sözlerle, öteki önlemler yanında, tarım proletaryasını ve küçük köylülüğü bir an önce kazanmanın önemini ve bunun için alınması gereken acil önlemleri vurguluyor (kapitalist tarım işletmelerine derhal el konulması, ipoteklerin ve toprak kirası ödemelerinin kaldırılması, tarım işçilerinin ve küçük köylülerin yaşam koşullarını hızla iyileştirecek öteki tüm önlemlerin alınması, tarım işçileri ve küçük köylülerin kendi inisiyatifine dayalı konseylerinin kurulmasının teşviki vb.).

Otto Bauer üzerinden Avusturya deneyimine, Avusturya deneyimi üzerinden ise bir kez daha İkinci Enternasyonal'in köylü sorunundaki tutumuna dönelim. Otto Bauer burada uygun bir muhataptır. Zira İkinci Enternasyonal'in sol kanadına mensuptur ve bu kanadın, savaşı izleyen devrimci çalkantılar döneminde bir süre için Sarı Enternasyonal'den ayrı durmaya çalıştığı bilinmektedir. Bauer'in bu konumu, İkinci Enternasyonal'in köylü sorunundaki tutumunun en ileri sınırlarını değerlendirmeye en uygun konumdur.

Bauer'in önümüzdeki yazısı “*Avusturya Marksizmi*” başlıklı derlemede yeralıyor (Kavram Yayınları). “*Avusturya Devriminin Sorunları*” başlıklı bu yazı, yazarın 1920'lerde yayınlanmış *Avusturya Devrimi* başlıklı kitabından alınma kısa parçalardan oluşuyor. Derlemenin İngiliz editörleri, düştükleri notta, bu parçaların yazarın “çözümlemesindeki ana noktaları” verdiğini söylüyorlar.

Bauer'in “*Avusturya Devrimi*” başlığı taşıyan kitabından alınma bu parçaların apaçık biçimde gösterdiği en temel gerçek, devrimden duyulan dehşetli korkudur. Bauer bir yandan, bizzat kendisi, savaş sonrasında kurulu düzenin nasıl derin bir sarsıntı içinde olduğunu ve Avusturya proletaryasının burjuvaziyi devirmek, iktidarı almak ve proletarya diktatörlüğü kurmak konusunda nasıl aşırı bir istek ve güven içinde bulunduğuna tanıklık ediyor. Öte yandan ise, bin dereden su getirerek bir devrimin proletarya için nasıl da bir macera olacağını kanıtlamaya, Avusturya sosyal-demokrasisinin devrime ihanet çizgisini ve pratiğini mazur göstermeye çalışıyor. Bu bize İkinci Enternasyonal'in en büyük korkusunun devrim korkusu olduğunu, en büyük korkuları devrim olanların ise köylü sorununda ne devrimi önceleyen süreçte ve ne de devrim anında devrimci bir tutum alamayacaklarını, İkinci Enternasyonal'in en ileri konumdaki temsilcileri üzerinden gösteriyor.

Bauer, savaşın kapitalist ekonomiyi hızlı bir çözülmeye ittiğini, bunun “*kapitalizme inancı temelden yıktı*”ğını, peşpeşe gelen savaş ve devrim olaylarının “*kapitalist toplumun kendine olan inancını çöktürdüğü*”ni, tüm bunların, yalnızca Rusya'da, Almanya'da ya da Macaristan'da değil, fakat Avusturya'da da böyle olduğunu söylüyor. (s.134-135)

Öte yandan, savaşın bitiminin proletaryayı büyük bir devrimci kaynaşma içine ittiğine, Avusturya'da işçi konseylerinin daha savaş bitmeden (1917 Ocak grevi esnasında) doğduğuna “*ve devrim kapıyı çaldığında da, bu yeni kurumların hızlı yayıldı*”ğına işaret ediyor. (s.131)

Devam ediyor Bauer: “*Devrimin başlıca desteği*

olmanın bilincinde olan Volkswehr (Halk Milisleri) kışlarında şiddetli bir coşku egemendi. ... Elindeki silahlarla Volkswehr proletaryanın zaferini hemen gerçekleştirebileceğini düşünüyordu. ... Her konuşma, sömürüyü bir darbeye tümenden ortadan kaldırmış olan büyük Rus Devrimi'nin şanını dile getiriyordu. Bir zamanların güçlü imparatorluğunun alaşağı edilmiş olduğunu gören kitleler ... devrimin artık muzaffer ülkelere doğru kanat açtığına inanıyorlardı. 'Proletarya diktatoryası', 'Tüm iktidar konseylere' belgeleri şimdi sokaklarda yankılanan çığlıklardı.”

“Savaşın devrimciileştirdiği (gruplar) yalnızca kent ve sanayi işçileri değildi. Köylüler arasında da büyük bir çalkantı vardı.” vb. (s.130-131)

Avusturya nüfusunun sanayi ve tarım arasında neredeyse eşit bölündüğünü, “*sanayi yörelerinde tüm gerçek iktidarın proletaryanın elinde*” bulunduğunu, “*tarım bölgesinde (de), proletaryanın bütünüyle güçsüz olmadığı*”nı yine Bauer'in kendisi söylüyor. Ve tüm bunlara proletaryanın geniş katmanlarının iktidarı almak uğruna “*kanlı bir iç savaşa*” hazır olduğunu, “*proletarya diktatörlüğünün kurulması*” olanağına kuvvetle inandığını ekliyor. (s.133)

Ama tüm bunları bu açıklıkla ifade eden aynı Bauer, tüm bunların sonunda sözü getirip, proletaryanın burjuvaziyi devirmeye ve iktidarı kendi eline almaya yönelik bir girişiminin gerçek bir macera olacağına, “*böyle bir diktatoryanın kurulması(nın) devrim açısından intihardan başka bir şey olmayacağı*”na bağlıyor ve ekliyor: “*Proletaryanın geniş kesimleri bu tehlikeleri anlamıyordu, ama bunları görmek sosyal-demokrasinin göreviydi.*” (s.134)

Sosyal-demokrasinin bu “görevi” devrimi dizginleme yoluna giderek, onun burjuva düzenin ve burjuva demokrasisinin sınırlarını hiçbir biçimde aşmaması için elinden geleni yaparak yerine getirdiğini, yani devrime ihanet ettiğini ve çöküş halindeki burjuva düzeni restore etmek şeklinde karşı-devrimci bir hain tarihsel misyonu yerine getirdiğini ise biliyoruz.

Peki, Bauer, böylesine canlı bir biçimde resmettiği devrimci duruma ve olanaklara rağmen, proleter devrimi girişiminin bir “macera”, kesin bir “intihar” olacağını neye dayanarak ileri sürebiliyordu? Onun bu konuda iki temel gerekçesi var.

Bunlardan ilki, kendi deyimiyle “Antant”ın, yani savaşın galibi emperyalist devletler ittifakının buna hiçbir biçimde izin vermeyeceğidir: “*Antant güçleri, ... devrimin, demokrasi sınırları ötesinde gelişmesine izin vermemekte kararlıydılar.*” (s.133) Bauer döne döne geniş proleter yığınların Antant'ı küçümsediğini, “Antant kapitalizminin gücünü” gözardı ettiğini söylüyor ve bu konuda kitleleri “körlük”le suçluyor.

Dış emperyalist tehditin varlığını devrimden vazgeçmenin bir gerekçesi haline getiren bu bayağılık ve ikiyüzlülük kokan korkakça tutumu geçiyoruz. Düşününüz ki aynı dönemde Avusturya'nın dış sınırlarında yalnızca “Antant tehditi” değil, fakat daha da önemli olarak, başta Almanya ve Macaristan olmak üzere, tüm Orta Avrupa'da devrimler ve devrimci kaynaşmalar var. Dolayısıyla böyle bir gerekçenin arkasına sığınanlar, böylece yalnızca devrime değil enternasyonalizme de ihanet etmiş oluyorlar. Daha doğrusu devrime ihanet ettikleri için enternasyonalizme de ihanet etmiş oluyorlar.

Bauer'in konumuzu ilgilendiren asıl gerekçesine, köylülüğün bir proleter devrimini kabul etmeyeceği ve anında onun karşısına dikileceği iddiasına, geçiyoruz. Bauer köylülüğün devrim değil ticaret özgürlüğü istediğini, devrim bu tür bir özgürlüğü ortadan kaldırmak demek olacağına göre, köylülüğün burjuvazinin saflarında yeralarak bu devrime karşı büyük bir kararlılıkla direneceğini ileri sürüyor. Ona göre, gerçi köylüler “*yeni kurulmuş özgürlüğü, cumhuriyeti ve militarizmin devrilmesini alkışlıyorlardı*”. Fakat “*Köylülüğü sarsan, gerçek bir demokratik hareketti. Ama köylü demokrasisi proleter demokrasiye özdeş değildi.*” Köylülük, çok geçmeden, kendilerinin “*özgürlükten anladığı şeyi devrimin yadsıdığını ... gördü. Proletaryada kendisinin kendi emek ürünüyle çalıştırılarak sömürülmesine izin vermeyi reddeden bir düşman buldu ve proletaryadan, eskiden*

militarizmden nefret ettiği kadar nefret etmeye başladı.” Bauer gerçekliği çok tartışmalı görünen bu gözlemlerine, “*Köylülüğün proletaryaya karşı hasımcı duygularının*” gericilik tarafından körüklendiğini; papazların, gazeteler ve vaizlerin, köylüyü, “*devrimin onun mülkünü toplumsallaştırmayı ve kiliseyi de yıkmayı amaçladığı*” ile korkutup kıskırtıklarını ekliyor. Tüm bunlardan çıkardığı sonuç ise, doğal olarak, proletaryanın köylülüğün bu karşıt tutumuna rağmen iktidarı alamayacağı, almaya kalkarsa bunun “intihar”dan başka bir anlama gelemeyeceğidir. (s.131-133)

Bauer'in anlatımında dikkat çeken ilk nokta, onun şaşmaz bir biçimde hep bir genel “köylülük” kategorisinden sözettiğidir. Buna göre kırsal nüfus “köylülük”ten oluşmaktadır ve bu “köylülük” en başta ticaret özgürlüğü istemektedir. Bu tutumda İkinci Enternasyonal'in, yoksul ve emekçi köylü kategorileri ile zengin ve sömürücü kırsal katmanları aynı köylülük kavramı içinde birleştiren, birincileri her yerde görmezlikten gelip, köylülüğün istemleri ve çıkarları diye hep bu ikinci grubun çıkar ve istemlerini dile getiren geleneksel davranışını görüyoruz. Devrim öncesi dönemde, kırdaki sınıf mücadelesini geliştirme, kır emekçilerinin devrimci bilincini ve örgütlenmesini geliştirme, onları proletaryanın davasına kazanma şeklindeki devrimci görevlerin bir yana bırakılmasında ifadesini bulan bu tutum, bir devrim döneminde ise, bu kez devrimden vazgeçmenin, devrime ihanet etmenin bir gerekçesi ve bahanesi haline getirilebiliyor. Bauer'in temsil ettiği Avusturya sosyal-demokrasisi üzerinden İkinci Enternasyonal'in sol kanadının bile bu aynı tutumla hareket ettiğini görüyoruz.

Eğer gerçekten, proletaryanın geniş katmanları üzerinde kurduğu politik ve örgütsel denetime rağmen, Avusturya Sosyal-Demokrat Partisi'nin tarım proletaryası ve emekçi köylülük içinde bir gücü yoktuysa, bu onun o güne kadar bu tür bir çalışmayı kabaca ihmal ettiğini ve böylece sanayi proletaryasını kırsal alandaki temel müttefiklerinden yoksun bıraktığını gösterir. Marksist geçinen bir partinin, Marks-Engels'in bu konudaki açık görüşlerine ve uyarılarına rağmen uzun hazırlık sürecinde bu tür bir görevi ihmal etmesi, gerçekte Marksizme ihanetinin bir göstergesinden başka bir şey değildir.

Daha da önemli olan ikinci bir noktaya geçiyoruz. Sanayi bölgelerine egemen olan, bu bölgelerde “gerçek iktidarı” fiilen elinde bulunduran, bununla da kalmayıp Bauer'in kendi sözleriyle aslında tarım bölgelerinde de bütünüyle güçsüz olmayan bir proletarya, üstelik proleter devrime hazırsa ve kendi diktatörlüğünü kurabileceğine kuvvetle inanıyorsa, iktidarı alması ve anında kırsal emekçi nüfus lehine bir dizi karar ve önlemleri yürürlüğe sokması durumunda, kırsal nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan emekçi köylü tabakalarını hızla yanına çekmeyi başarabilecektir. Marksizmin kurucuları bunu öngörmekle kalmamış, Rus devrimi deneyimi de bunu tam da o günlerde en canlı biçimde kanıtlamıştı. Ekim Devrimi'nin “Toprak Kararnamesi” sayesinde devrimci proletarya Rus köylülüğünün desteğini, Lenin'in sözleriyle, “birkaç hafta” içinde elde etmeyi başarmıştı.

Fakat elbette, sorun hiç de, Marks'ın, örneğin; ağırlıklı bir kırsal nüfusa sahip kapitalist bir ülkede. proletaryanın, ancak, “*hükümet olarak, köylünün durumunu doğrudan doğruya iyileştiren ve böylece onu devrim davasına kazanan önlemler almak*” yoluyla iktidarını koruyup sağlamlaştıracabileceğine ilişkin düşüncelerinden ya da bu düşüncelerin canlı bir doğrulanması demek olan Rus devrimi deneyiminden habersiz olmaktan gelmiyor. Sorun, devrime niyetli olmaktan, dahası, devrimi yüreklerinde en büyük korku olarak taşımaktan geliyor. Sorun, kurulu burjuva toplumsal düzenle barışık olmaktan, bu düzenin aristokratlaşmış ayrıcalıklı bir işçi azınlığını ve onunla içiçe bir sendika bürokrasisini temsil etmekten geliyor. Bu iktisadi-sosyal konumun siyasal temsilcisi olanların, gerçekte kurulu düzeni yıkmak gibi bir sorunları olmadığı içindir ki, bu düzenin yıkılmasında proletaryaya destek olabilecek öteki emekçi katmanları, somutta kırsal emekçileri kazanmak gibi bir sorunları da yoktur.

Bauer'in Avusturya Devrimi'nin deneyimleri ve

sorunları üzerine ortaya koyduğu düşünce çizgisi, bu konumun ve tutumun bir kanıtlanmasıdır yalnızca.

Buradaki kaba samimiyetsizliği ve aşırı ikiyüzlülüğü bir başka yönden görebilmek için, Bauer'in aynı derlemede yeralan, fakat bir başka tarihe, '30'lu yıllara ait olan öteki yazısına da kısaca değinebiliriz. *"İki Devrim"* başlığı taşıyan bu yazı, 1917 Ekim Devrimi ile 1918 Alman Devrimi'ni kıyaslıyor. Bauer ilkin, gerçekte kendisinin o güne kadar temsil ettiği teorik düşüncenin ve ideolojik tutumun iflasına açık bir kanıt oluşturan bir gözlemde bulunuyor: *"Rus Devrimi hızla, ağır özveriler pahasına, ama şaşırtıcı başarılarla, kapitalist toplumun sosyalist topluma engin ve şiddete dayalı dönüşümünü üstlenmiş olan ve hala da üstlenen proletarya diktatoryasına doğru ilerledi. Alman Devrimi ise burjuva demokrasisi aşamasında bir engelle karşılaştı; Alman işçi sınıfının 1918'de kurduğu cumhuriyet 15 yıl sonra, faşizmin en kanlı ve barbarca türüne direnemeyen bir burjuva cumhuriyeti durumuna geldi."* (s.123)

Bauer soruyor: *"İki devrimin gelişimindeki bu uzaksama nasıl açıklanabilir?"* Bu soruya yanıt arama çabası içerisinde ortaya koydukları, bu çerçevede köylü sorununa ilişkin olarak söyledikleri, Alman sosyal-demokrasisinin büyük tarihsel ihanetinin (ki bu ihanet Alman proletaryasının başına faşizm belasını sarmakla kalmadı, Alman faşizmini tüm insanlık için büyük bir tehdit haline getirdi ve bilindiği gibi bu tehdit, Rus proletaryasının 1917'de Bolşevizm önderliğinde tuttuğu yol sayesinde ve büyük fedakarlıklar pahasına bertaraf edilebildi) marksist bir bilgiçlikle mazur gösterilmesi olarak kalmıyor; Avusturya Devrimi'ndeki kendi ihanetlerini mazur göstermek için 1920'li yıllarda söylediklerinden de bazı temel noktalarda ayrılıyor. Kaba samimiyetsizliği ortaya koyan da bu tutumudur.

Bauer, Avusturya Devrimi'nin derinliğini ve kapsamını, gücünü ve olanaklarını ortaya koyduktan sonra, dönüp bazı bahanelere sığınarak, bu devrimi engellemek gerektiğini, proletaryayı ve kent emekçi katmanlarını dizginlemek gerektiğini, bu "görev"i sosyal-demokrasieye düştüğünü ve sosyal-demokrasinin de bu görevi başarıyla yerine getirdiğini belirtiyordu. Avusturya toplumunun yaşadığı derin devrimci çalkantıya ve işçi sınıfının proleter devrime yönelmek ve proletarya diktatörlüğünü kurmak için taşıdığı büyük istek ve enerjiye rağmen, sosyal-demokrasi bunu doğru bulmadığı, böyle bir girişimi bir intihar saydığı için, devrimi burjuva demokrasisi sınırları içerisinde tutma yoluna gittiğini ve bunu başardığını söylüyordu. Ama aynı Bauer şimdi iki devrimi kıyaslarken, Alman Devrimi'nin burjuva demokrasisi sınırlarında kalmasının ve Rus Devrimi'nin ise proleter devrime yönelmesinin gerisinde, öznel tercihler ya da istekler değil, fakat nesnel etkenler bulunduğunu, Engels'ten alıntılara sığınarak bilgiç havalarda ileri sürüyor: *"Eğer Orta Avrupa'da, proletaryanın büyük çoğunluğu sosyal-demokrasieyi desteklemeye devam etmişse ve sosyal-demokrasi de kapitalist mülkiyet ilişkilerini ortadan kaldırmayarak ve dolayısıyla burjuva demokrasisini restore ederek ve karşı-devrimi hazırlayarak devrimi demokrasinin sınırları içinde tutmuşsa, bunun nedeni, kitleleri kapitalizme saldırıya geçirmeye yetenekli ve istekli devrimci kadroların olmaması değil; olayların kendisidir, devrimin Orta Avrupa'da yer aldığı ve kitlelerin eylemini de bu sınırlar içerisinde sınırlayan toplumsal koşullardır."* (s.128)

Bauer'in talihsizliği şuradadır ki, söylediklerinin bir Orta Avrupa ülkesi olan Almanya için belki bir anlamı vardır, ama birer Orta Avrupa ülkesi olan Avusturya ve Macaristan için fazlaca bir anlamı yoktur. Bunun kanıtı ise bizzat kendisinin Avusturya Devrimi üzerine söyledikleridir. Avusturya sosyal-demokrasisi kendine "devrimi burjuva demokrasisi sınırları içinde tutmak" gibi bir tarihsel ihanet "görev"i saptayıp gerçekleştirmek yerine başka türlü davranabilseydi, ya da Avusturya proletaryası kendi devrimci militanlığına, inancına ve ataklığına uygun düşen bir önderliği o kısa sürede doğurabilseydi, nesnel toplumsal ortam farklı bir tarihsel gelişmeye fazlasıyla hazırdı. Gerekli değişikliklerle, aynı şey işin özünde Macaristan için de

geçerlidir.

Fakat Bauer "iki devrim" üzerine bu genel yargılarla sınırlamıyor kendini. İki devrimin kendine özgü gelişme seyirleri konusunda çeşitli gözlemler ve değerlendirmeler de ortaya koyuyor. Burada köylülük, köylülüğün her iki ülkedeki farklı konumu ve tutumu belirgin bir yer tutuyor. Rus devriminde köylülüğün oynadığı muazzam rolü betimledikten sonra sözü Alman köylülüğüne getiriyor:

"Almanya'da ise, durum bütünüyle farklıydı. Alman köylüsü uzun bir zamandır; büyük toprak sahiplerine bilinçli, devrimci bir karşıtlık içinde değildi. Öte yandan, savaş dönemi zoramları ve savaş ekonomisi kent ile kır arasındaki karşıtlığı yoğunlaştırmıştı. Alman Devrimi sırasında, tek bir köy evi yakılmadı, hiç bir malikane köylüler tarafından işgal edilmedi ve hiçbir yağmalama olmadı. Ama köylülüğün zoramlara karşıtlığı çok daha şiddetli idi. Savaş sonunda köylünün istediği şey, büyük malikaneleri ele geçirmek değil, kendi emek ürünlerini istediği gibi tasarruf etme özgürlüğünü yeniden kazanmaktı. Yenilgi sırasında, savaştan sorumlu olan geleneksel güçlere karşı ateş püskürüyordu; ama hemen ardından sosyalizm, onun kendisini savunmak durumunda olduğu düşman ve mülkiyet özgürlüğünü savunan burjuvazi de, onun doğal bağlaştığı gibi gözükmeye başladı. Almanya'da köylülük, yeniden oluşturulan burjuva partilerin kitlesel tabanını oluşturdu." (s.125-126)

Görüldüğü gibi, çizilen resim ve döşenen mantık, Avusturya üzerinden gördüğümüzün bir benzeridir, hatta adeta kendisidir. Bauer'in bu betimlemesinin her cümlesine, gözlemlediği olguların ne ölçüde nesnel olduğundan bağımsız olarak, bir kez daha İkinci Enternasyonal'in köylü sorununda o çok bilinen gerici ve oportünist düşünce tarzı sinmiştir. Bauer Alman köylüsünün "uzun zamandır" büyük toprak sahipleriyle "bilinçli" bir karşıtlık içinde olmadığını söylerken, Engels'in "uzun zaman" önce gözlemlediği sıradan bir olguyu anlamsızca yinelemiş oluyor. Üstelik Engels'in bu gözlemden çıkardığı iki temel ve hayati önemde sonucu da sessizce es geçerek.

Bunlardan ilki, bu "köylülüğün" farklı gruplardan oluştuğu, bunlardan "küçük", yoksul ve emekçi olanların burjuvaziden bekleyebilecek hiçbir şeyleri olmadığı halde, "büyük", zengin ve sömürücü olanların burjuvaziyle çıkar birliği içinde olduğu, onunla birleştigiidir. Proletaryanın kırsal alandaki temel müttefiki olarak "küçük köylüler"den sözeden Engels, hemen ardından ekliyordu: *"Çünkü büyükleri burjuvaziye katılır."* Tüm İkinci Enternasyonal liderleri gibi Bauer de bu temel önemde ayrımı ısrarla bilmezlikten ve görmezlikten geliyor. Onun için yalnızca genel olarak "köylülük" var. Onun köylülüğü kendi içinde çelişkisiz ve uyumlu bir bütündür. Üstelik Bauer bu tutumu, sınıfsal çıkarları ve tutumları belirgin bir biçimde ayırıştırıp karşı karşıya getiren devrim gibi büyük tarihsel olayları irdelerken sergiliyor.

Bauer'in es geçtiği ikinci sonuç ise, Engels'in bizzat bu ayrışmadan çıkardığı devrimci görevdir: *"Siyasal iktidarın sosyalist parti tarafından fethi gitgide daha yakın görünüyor. Ama siyasal iktidarı fethetmesi için bu partinin önce kentten tarlalara geçmesi, kırdaki bir güç durumuna gelmesi gerekiyor."* Bu, işçi-köylü ittifakının, bu çerçevede işçi sınıfının köylülüğü kazanması görevinin formülasyonudur. Marks ve Engels'in bütün bir hayatları yeri geldikçe bu görevi vurgulamakla geçmiştir. Bu, Marks ve Engels'in 19. yüzyıl devrimlerinden çıkardığı temel önemde bir sonuçtur. Bu temel sonucu bu kadar kolay bilmezlikten-görmezlikten gelen Almanya ve Avusturya sosyal-demokrat partilerinin marksist geçindikleri halde neden bu görevin gereklerine uygun bir hazırlık süreci yaşamadıkları kaba gerçeğine hiçbir biçimde dokunmayan Bauer, buna rağmen kalkıp aynı Marks ve Engels'i ve üstelik "devrim deneyimleri" üzerinden, kendine tanık tutmaya yeltenebiliyor: *"1917 ve 1918 devrimlerinin izlediği farklı seyirleri, önderlerin ve partilerin nitelikleri, onların hataları, zayıflıkları, yanlısamları ve devrimci, sadık sosyalist kadroların varlığı ya da yokluğu açısından açıklamaya yönelik tüm girişimlerdeki başarısızlıklar, bunlar, Marks ve Engels'in 18. ve 19. yüzyıl devrimlerinin*

deneyiminden çıkardıkları değerli dersleri gözardı ediyorlar." (s.127)

Bunları bize Bauer söylüyor. Tam da, burjuvazinin doğal müttefiki olarak gördüğü ve proleter devrimin her zaman için yeminli düşmanı olarak sunduğu köylülük üzerine ettiği lafların ardından... Samimiyetsizlik ve pişkinlik işte buradadır. Marks ve Engels'in "devrimler deneyiminden" çıkardıkları temel derslerden biri, hiç de burjuvazinin doğal bir müttefiki olmayan, burjuvaziyle çıkar birliği içinde olmak bir yana, bizzat onun tarafından sömürülüp yıkıma sürüklenen köylülüğün emekçi tabakalarının proletarya tarafından mutlaka kazanılması gerektiği üzerinedir. Alman ve Orta Avrupa devrimleri üzerine konuşurken, Otto Bauer'in illa Marks ve Engels'e başvurması gerekiyordusa, bu tam da onların köylü sorunu üzerine temel görüşlerinin ve öğütlerinin sosyal-demokrasi tarafından onyıllar boyunca bir yana itildiği ve Orta Avrupa devrimlerinin yaşadığı kolay yenilginin gerisinde öteki nedenler yanında bu temel nedenin yattığını vurgulamak için olabilmeliydi. Ama o kalkıp bunu sosyal-demokrasieyi mazur göstermek için, ortada bir yenilgi ya da sınırlılık varsa, bunun partilerin tutumundan ve rolünden değil, fakat "olayların kendisinden" geldiğini savunmak için yapıyor.

İkinci Enternasyonal'in köylü sorunundaki kaba oportünist tutumu yalnızca birinci emperyalist savaşı izleyen devrimlerin yenilgisini kolaylaştırmakla kalmadı, fakat daha da kötüsü, böylece, savaşın yıkıma ve başarısız devrimlerin hayal kırıklığına uğrattığı ara katmanların (ve bunların en önemli bölümü olarak da köylülüğün) faşist akımlar tarafından kolayca aldatılmasına zemin hazırladı. Savaşı izleyen dönemde, savaşın ve devrimin çözülme sürecine soktuğu burjuva düzenin restorasyonunu bizzat üstlenen, başta Almanya ve Avusturya olmak üzere burjuvazi adına uzun yıllar hükümet eden sosyal-demokrat partiler, böylece emekçi köylülüğün faşizmin tuzağına düşmesinin ek koşullarını yarattılar.

Dimitrov bu temel tarihsel gerçeği Komünist Enternasyonal'in 7. Kongresi'ne sunduğu ünlü raporunda sade ve etkili sözlerle dile getirmişti: *"Yoldaşlar, faşizmin başarı kazanmasının bir sebebi de, proletaryanın kendi doğal müttefiklerinden tecrit olmasıdır. Faşizm, sosyal-demokratların, işçi sınıfı adına, esas olarak köylü düşmanı bir siyaset izlemesinden faydalanarak geniş köylü kitlelerini peşinden sürüklemeyi başardığı için zafer kazandı. Köylüler bir dizi sosyal-demokrat hükümeti iktidarda görüyordu. Bu hükümetler, köylülerin gözünde işçi sınıfı iktidarının bir ifadesiydi. Fakat bunlardan hiçbiri köylülerin zor durumuna son vermedi. Bir tanesi bile, köylülere toprak vermedi. Almanya'da sosyal-demokrasi büyük toprak sahiplerinin kılına bile dokunmadı. Tarım işçilerinin grevlerine karşı mücadele açtılar. Bunun sonucunda Almanya'nın tarım işçileri Hitler iktidara gelmeden çok önce reformist sendikaları terk ettiler ve büyük kısmı Stahlhelm ve Savaşa Karşı Birleşik Cephe, Aydınlik Yayınları)*

(Devam edecek...)

* Kautsky kitabında köylülük içindeki çalışmanın önemini vurgular. Bunun başarılması, orta köylülüğün tarafsızlaştırılması ve "görünüşte bağımsız, gerçekte sermaye için ücretli işçi"den öte bir şey olmayan küçük köylünün kazanılması durumunda, 1848 Devrimi'nde yaşananların tekrarlanmayacağına olan kesin inancını dile getirir: *"Proletarya lehine hızla değişen bu rakamlar karşısında, 1848 belleğini anımsatmak bir anakronizmdir. Sosyal-demokrasi bir kez bütün proletarya kitlelerini ve görünüşte bağımsız ama gerçekte sermaye için ücretli işçi olan tüm bağımsız çiftçileri ve imalatçıları 'kavradığı' zaman, o zaman, ona karşı durabilecek hiçbir güç yoktur. Bu kitleleri kazanmak, onları politik ve ekonomik açıdan örgütlemek, onları entellektüel ve moral bakımdan yükseltmek, onları kapitalist üretim tarzının kalıtını devralabilecekleri bir konuma getirmek sosyal-demokrasinin başlıca görevidir ve öyle kalmaktadır."* (Seçilmiş Politik Yazılar, s.27)

Kılık-kıyafet genelgesi ve devrimci tavır

Kurtuluş'un reformizme karşı eleştirilerinin gerisinde sadece birlik yapamamanın hırcınlığı vardır.
Yoksa reformizme karşı ideolojik mücadelenin zerresi yoktur.
Çünkü kendisi de aynı sınıfsal zeminde ve benzer bir tarzda politika yapmaktadır.
EMEP "bağımsız demokratik Türkiye" derken.
Kurtuluş "özgür vatan" gibi daha milliyetçi bir argümana sarılabilmektedir.
İşte Kurtuluş ve Emek Gençliği'nin türban genelgesindeki ortak buluşmasını sağlayan bu ideolojik platformdur.
Sınıfsal çıkar ve karşıtlıklardan arındırılmış bir "halkımız" ve "halkın çıkarları"dır.

İÜ Rektörlüğü tarafından 24 Şubat'ta uygulamaya sokulan "kılık-kıyafet genelgesi", çok farklı siyasal kesimlerden öğrencilerin tepkisiyle karşılandı. Gerek kitleselliği gerekse de inisiyatifleriyle eyleme damgasını vuran islamcı, şeriatçı ve faşist öğrenciler oldu. Kimi liberal-reformist (Emek Gençliği) ve küçük-burjuva halkçı (TÖDEF) kesimleri de yedeğine alarak süreklilik kazanan bu eylemlilikler karşısında "genelge yıl sonuna kadar" askıya alındı. Sözkonusu genelgeyi önceleyen siyasal süreçleri ve bunun sermaye düzeninin yeniden yapılanma sürecindeki rolünü bir yana bırakıyoruz. Burada esas olarak genelgeye karşı gelişen tepkilerin kimi devrimci ve reformist hareketler cephesinde ortaya çıkardığı tabloyu ve bu tablonun siyasal-sınıfsal mantığını ele alacağız.

Türbana, her çeşit sakala ve kimi kıyafetlere yasak getiren ve türban sorununu aşip tek tip öğrenci yaratma çabasının ürünü olan bu genelgenin bir anda "türban genelgesi" olarak sivrilmemesinin iki nedeni vardır. Birincisi, RP'nin kapatılmasından hemen sonraya rastlamasıdır. İkincisi, islami gericilik ve

faşist kesimin nicel ve nitel olarak bu türban genelgesine karşı gelişen eylemlilik sürecinde belirleyici olmasıdır. Bu iki faktörü besleyen üçüncü bir faktör ise, kimi devrimci ve liberal-reformist kesimlerin bu genelgeyle birlikte dincilerin inisiyatifinde gelişen eylem karşısındaki sağ ya da sol tutumlarıdır. SİP örneğindeki "sol" tutumlar MGK politikalarının desteklenmesine hizmet ederken, TÖDEF, Emek Gençliği, ÖDP ve bir yere kadar Yurtsever Gençlik'in tutumları da "anti-faşist mücadelede birlik" adına islami gericiliğin yedeğine düşmek oldu. Ortaya çıkan tablo, hem kitleler nezdinde devrimci hareketi dinci ve faşist gericiliğin gölgesine bıraktı, hem de medyaya iyi bir demagoji malzemesi sundu. Medya bu garip görüntüyü "solun ve sağın barışı", "toplumsal uzlaşmanın örneği" olarak sundu, siyasal kimliklerin ve farklılıkların anlamsızlığını işledi.

Bu süreç devrimci hareket cephesinde de doğal olarak yeni bir tartışmayı gündeme getirdi. Bu sorun üzerinden islami gericilikle ittifak yapmalarını adeta bir "devrim", "gerçek devrimcilik", "devrimciliğin kıstası" edasıyla sunan, ittifaka karşı çıkılmasını da "MGK solculuğu" olarak niteleyen Kurtuluş ile liberal-reformist Emek Gençliği aynı "devrimci" politikada birleştiler. *Halk İçin Kurtuluş* ile günlük *Emek* gazetesinin devrimcilik "kıstas"larının arkasındaki sınıf kimliği ile siyasal duruşları gerçekten incelemeye değer.

Kurtuluş; "Kılık-kıyafet yönetmeliği de halka yönelik baskılardan birisidir", "halka yönelik her türlü saldırının karşısında olmak devrimci olmanın en temel kıstasıdır", demektedir. (sayı: 70, s.3, 28 Şubat '98)

Aynı soruna ilişkin olarak Emek Gençliği çizgisindeki günlük *Emek* gazetesinde de değişik yazılar yayınlandı. Gazetenin "ideolog" yazarlarından Mustafa Yalçiner, "Yasaklar, Üniversite Özgürlüğü ve Solculuk" başlıklı yazısında ittifaka karşı çıkanlara verip veritirdikten sonra, "Devrimci politika, işçilerin, emekçilerin ve gençlerin hak ve özgürlüklerini sahiplenmeden, birliği savunulmadan ve bu yönde çaba gösterilmeden yapılamaz", diyor (Emek, 5 Mart '98). A. Cihan Soylu ise bir yandan ittifaka karşı çıkılmasını D. Perinçek şahsında "MGK solculuğu ve destekçisi" olarak değerlendirirken diğer yandan da ittifakı savundu. *Üçüncü Dünya* Kitap Arşivi <https://www.unc.edu>

politik düşüncelere sahip öğrencilerin her kesiminin kendi anlayışı doğrultusunda baskılara karşı çıkmaları ve bu fiili durumun yarattığı görüntü fırsat bilerek işçi sınıfının devrimci partisine kara çalacaklar"ını söylüyor. Böylelikle ittifakı kabul etmiyor, sadece "fiili bir durum" olarak tanımlayarak eleştirilerin önünü baştan kesmeye çalışıyor.

Özet olarak *Kurtuluş* ve *Emek*, "kılık-kıyafet genelgesi"ne karşı şeriatçılar, BBP'liler, MHP'lilerle yaptıkları fiili eylem birliğini, "devrimciliğin" ve "devrimci politikanın kıstası" sayıyorlar, buna karşı çıkanları ise "sol"cu ve "MGK devrimcisi" sayıyorlar. Siyasal duruşları itibarıyla biri (*Emek*) sağda, diğeri (*Kurtuluş*) ise solda duran bu iki siyasal yapının bu sorun üzerine birleşmiş olmalarına şaşırarak gerekmiyor. Çünkü bunları aynı politikada buluşturan "anti-faşist, anti-emperyalist" ufukla sınırlı halkçı ideolojik platformdur. Bu ideolojik platformun sağ ve soldaki temsilcilerinin dönemsel ve güncel politika ve taktiklerde üstüste düşmeleri son derece doğaldır.

Bu halkçı ideolojiye göre düşman, "dışta emperyalizmdir, içte ise MGK şahsında somutlanan faşizmdir". Böyle olunca toplumun geri kalan kesimleri (buna orta burjuvazi de dahildir) "halkımızdır". "Halkımızın birliğini sağlamaksa bugün devrimciliğin en temel kıstasıdır".

"Halka yönelik her türlü saldırının karşısında olmak devrimci olmanın en temel kıstasıdır" diyor *Kurtuluş*. Kuşkusuz, soruna sınıflar-üstü yaklaşıldığında doğru bir "kıstas" olarak görülebilir. Gelgelelim sınıflı toplumlarda "sınıflar-üstü" siyasal bir doğruluk yoktur. Doğruluğun "kıstası" hangi sınıfsal zeminde durup politika ürettiğindir. Eğer sınıfsal gerçekliği muğlaklaştıran bir "halk", "halkımız" kavramı üzerine oturan bir programa ve bir o kadar da muğlak bir anti-faşist, anti-emperyalist devrim stratejisine sahipseniz, "devrimcilik" kıstaslarınız da bu kadar yüzeyselleşmektedir.

Herşeyden önce devrimciler ile burjuva demagogları ve politikacılarının kavramları sınıfsal bir mantık çerçevesinde yerli yerine oturtularak birbirinden ayrılırlar. "Halk" kavramı sınıfsal karşıtlıkları silikleştirerek toplumu ulusal, dinsel, ırksal, mezhepsel kimlikler üzerinden uzlaştırmının basit bir aracıdır. Ve burjuvazi bir sınıf olarak bir arada. Ve burjuvazi bir sınıf olarak hileli kavramı özenle kullanmaktadır.

Devrimciler ve komünistler ise bu hileli kavrama karşı toplumdaki sınıfsal çıkar karşıtlıklarını öne çıkartan "işçi sınıfı", "emekçi halk" gibi kavramları kullanmayı ilkesel önemde sayarlar.

Şimdi *Kurtuluş*'un, "halka yönelik her türlü saldırı" dediği olguya bakalım. Örneğin bugün önümüzde "halkımıza" saldırının çok somut iki örneği var. Aynı faşist odağın (MGK) saldırılarına maruz kalan bu örneklerden biri HADEP, diğeri Refah Partisi'dir. Bu iki parti de belli bir "halk" kitlesinin iradesiyle siyasal sahnede varolmuşlardır. İster bu "halkımızın" bilinçsizliğinden, isterse alternatifsizliğinden dolayı gerçekleşsin. Ama şunu kabul etmek zorundasınız ki, bugün bu "halkımız" inançlarını, törelerini, örf ve adetlerini ve bu çerçevedeki çıkarlarını bu "temsilcileri" vasıtasıyla sisteme dayatıyor ve meşruluk sağlamaya çalışıyor. Öyleyse "halkımız" böyle istemiş. Bilinci bu kadarına yetebilmiş. Ne yapacağız şimdi? "Faşizm ve emperyalizm" (muhataplarımızın literatürünü kullandığımız için sermaye iktidarı demiyoruz!) bu partiler şahsında (ya da dolaysız olarak) "halkımıza saldırıyor". Devrimciler ve komünistler HADEP'in parti binalarının önünde oturma eylemleriyle, basın açıklamalarıyla veya fiili direnişlerle bu saldırıya karşı tavır alıyorlar. Ama nedense aynı duyarlılığı RP'nin kapatılmasına göstermiyorlar. Tam tersine, RP'nin kapatılmasını düzenin kendi cephesindeki it dalaşı ya da yeniden yapılanmanın ihtiyaçları olarak değerlendiriyorlar. Aynı dönemde aynı faşist odağın saldırısına maruz kalan bu iki partiye karşı devrimciler iki ayrı tutum belirliyorlar. Burada kıstas nedir? Kıstas, tam da bu partilerin, "temsil ettikleri" "halkımızın" hangi talep ve çıkarlarının savunucuları olduklarıdır. Bu taleplerin tarihsel olarak ilerici veya gerici olduklarıdır.

Birincisi (HADEP) ezilen bir ulusun ulusal istem ve talepleri üzerinde, ikincisi (RP) çeşitli sınıf ve tabakalardan "halk" kesimlerinin dinsel çıkar ve istekleri üzerinde siyasal yaşam alanı bulmaktadır. Acaba bugün devrimciler ve komünistler MGK'nın RP şahsında islami kesime yönelen saldırısına karşı kitlesini direnişe çağırıyor, bu "devrimcilik kıstaslarından" yoksun oldukları için midir? Yoksa bir gericiliğin (MGK'ya) karşı diğer bir gericiliğin (islami gericilik) kuyrukçuluğunu yapmadıkları için midir? Bu sorunun cevabını vermek *Kurtuluş*'a düşer. Diyebilirler ki, "RP düzenin bir ayağıdır. Halkın inançlarını istismar ediyor."

Olabilir. Ama bu “halk” kesiminin “anti-faşistliği” ve “anti-empyralistliği” dinsel-siyasal bir kimlik üzerinden (şeriat), onunla birlikte kendisini ifade etmektedir. Dinsel inançlar, gelenekler vb. sınıfsal farklılıklarının üstünü örtmenin ve kitleleri düzene bağlamanın bir aracı olarak kullanılmaktadır. Sen bu “halkı” sınıfsal ayrışma ve kendi sınıfsal çıkarları üzerinden kazanmayı hedeflemediğin sürece, bu geri duygu ve istemlerin bayraktarlığını yapmak zorundasın. Bu çerçevede onun siyasal “temsilcileriyle” de ittifaklar yapmak (bugün yaptığın gibi) zorundasın.

Kurtuluş aynı yazısında “devrimciler faşizmin baskıları halkın hangi sınıf ve tabakalarına yönelirse yönelsin bu baskılara karşı olurlar” diyor. Kuşkusuz devrimciler faşizmin baskılarına karşı olurlar. Ama bahsi geçen “halkın” siyasal “temsilcileri” olduklarını iddia eden ve devrime karşı örgütlenmiş bulunan siyasal akımlarla (şeriatçılar, BBP’liler vs.) birlikte eylemler gerçekleştirerek değil. Devrimciler kendi özgüçleri ve bağımsız politika ve eylem çizgileriyle faşizmin saldırılarına karşı dururlar, gerici güçlerle kolkola girerek değil. “Halkın” o kendiliğinden geri bilincine teslim olarak değil, o bilinci devrimci bir müdahalenin konusu haline getirerek, bu zeminde tepkiye siyasal-sınıfsal bir karakter kazandırmaya çalışarak. Bu bakış açısı bağımsız devrimci bir eylem çizgisiyle birleştirilebildiği ölçüde değiştirici/dönüştürücü olabilir.

Böylelikle türbanlıyı da, sarıklıyı da, başkalarını da peşlerinden sürüklemeyi başarabilir.

Peki İÜ’de gelişen eylemlerden sonra, her zamanki yöntemi kullanarak kimi kastettiği belli olmayan bir sol tanımıyla başkalarının devrimciliği üzerine kolay konuşmayı seven *Kurtuluş*’un bahsettiği durum böyle midir?

Sol yumruk ve zafer işaretlerinden kurt işaretine, işaret parmağından baş parmağa kadar birçok siyasal akımın simge ve sloganlarının buluştuğu bir eylemdi söz konusu olan. Hem de devrimcileri gölgede bırakan ve gericiyle malolan... Eğer rektörlük genelgeyi geri çekmese ve eylemler uzasaydı, *Kurtuluş* ve Emek Gençliği, bahsi geçen kesimlerle “anti-faşist eylem komiteleri” bile kurabilirlerdi. Öyle ya, eylem faşist MGK’ya karşı ortak çıkarlara dayandıktan sonra, kimlerle birlik yapıldığı önemli mi? Bu birliğin içinde dün Sivas’ta 37 aydını diri diri yakanları alkışlayanlar ya da devrimcilere karşı satırla saldıranlar olması çok önemli değil! Önce faşist MGK’ya karşı birlik yapalım, gerisi sonraki iş! Mantık bu. Bu mantık II. Enternasyonal partilerine kendi burjuvazisinin yanında yer alarak empyralizme karşı “anayurt savunuculuğu” yaptıran mantıktır. Faşizme karşı birleşik cephe politikalarıyla sınıfların uzlaşmasını sağlayan ve Avrupa’nın birçok ülkesinde burjuvaziye iktidara taşıyan mantıktır. İkisnin de sonuçları gayet iyi bilindiği

gibi savunucularının akıbeti de biliniyor.

Kurtuluş’un “devrimcilik kıstası” saydığı politikalara bakmaya devam edelim. “*Devrimciler islamcı kesimlerin türbanı, sakalı vb. şeriatın simgesi anlamında kullanıyor olmasını baskılara karşı olmamanın gerekçesi yapamazlar. Bu yanıyla devrimci tavır türban, saç-sakal yaşağına karşı direnenlerin yanında olmaktadır.*”

“*Düzenle çelişkisi olan tüm halk kesimlerinin çıkarlarına sahip çıkma bakış açısı ile yaklaşmak açısından da önemlidir bu. İslamcılar bugün türbanı şeriatın simgesi anlamında kullanıyor olabilirler. Gizli niyetleri de olabilir. Fakat bunlar sorunun esas yanını yani faşizmin baskılarını görmezden gelmeyi hiçbir şekilde haklı kılmaz.*” (agy.)

Görüldüğü gibi *Kurtuluş* daha başta sorunu tahlil ederken kaybediyor. Bir kere “kılık-kıyafet genelgesi” sadece şeriatçılara yönelik değil. Türban yönü şeriatçılara yönelikse, saç-sakal daha ziyade devrimci, demokrat öğrencilere yöneliktir. En önemlisi de sorunun en fazla hangi kesime yönelik olduğu değil, genel anlamda üniversitelerde tek tip öğrenci yaratma politikası olduğudur. Tabii ki sermaye devletinin bu politikasına karşı en başta komünistler ve devrimciler karşı dururlar. Ama devrimci politika ve bağımsız eylem çizgisiyle. “Faşizmin baskılarına karşı koymak” adına siyasi sınırları muğlaklaştırıp ortadan kaldırmazlar. Yani her koşulda “düşmanımın düşmanı dostumdur” demezler.

Emek Gençliği’nin kendi devrimciliklerine “kıstas” saydıkları politika ve pratikleri “inanca saygı, düşünceye özgürlük” sloganında somutlaşmıştır. Peki hangi “inanca saygı”, hangi “düşünceye özgürlük”? Sınıflı bir toplumda, sınıfsal olmayan inanç ve düşünce olabilir mi? Olmayacağına göre, kendine “devrimci kıstas” arayanlar, sınıfsal çıkarlara dayanan bir siyasal zeminde inanç ve düşünce özgürlüğünün kavgasını vermek zorunda değiller midir? Sınıfsal çelişki ve çatışmalarından koparılmış böyle bir “inanç ve düşünce özgürlüğü” ta 20’li yıllardan beri TC’nin anayasasında zaten “din ve vicdan hürriyeti” olarak yer almaktadır. Ve yıllardır bir sürü aydının diline doladığı bir “düşünce ve inanç özgürlüğüdür” gidiyor. Ve yine bu sayede reformist-liberal ve örgütsüz bir sürü yazar ve çizer “düşünce suçlusu” sayılırken, komünist ve devrimciler ya da devrime gönülden bağlı birçok yazar ve aydın “terör suçlusu” statüsüne girmektedir.

Eğer birileri devrimciliklerine en temel “kıstası” arıyorlarsa, herşeyden önce bu liberal-reformist, bir o kadar da belirsiz “düşünce ve inanç özgürlüğü” kavramını aşmak zorundadırlar. Bugün İÜ’deki gelişmeler üzerinden soruna bakarsak, öne çıkarılması gereken ve bağımsız devrimci politik eylem çizgisinde somutluk kazandırılması gereken sloganlar, “Faşist yönetmelikleri yırtacağız! Baskıları boyun eğmeyecek, sermayenin tek tip köleleri olmayacağız! Üniversiteler bizindir, öğrencilerimizdir, öğrenim hakkımızdır” sorununu da bu özgürleşecek! Özgür-bilimsel eğitim

sosyalizmle gelecek!” vb. olmalıdır.

Bu perspektif ve devrimci eylem çizgisinde geliştirilecek hareketlilik, faşizmi ve onun dayandığı sınıfsal gerçekliği cepheden hedef alacağı gibi safları da netleştirecektir. Diğer birçok kesimi de peşinden sürüklemeye yeteneği gösterecektir. Faşizme karşı mücadele adına islami gerici vb. akımlarla gerçekleşen fiili ittifaklar yalnızca gerici bir uzlaşmalardır.

Komünist gençlik bulunduğu sınıfsal zeminde bağımsız devrimci eylem çizgisini koruyacak, düzenle olduğu gibi dinsel gerici ve faşist akımlarla arasındaki sınırları da net olarak çizecektir.

Kurtuluş ve Emek Gençliği’nin buluşması tesadüf müdür?

Siyasal yaşamda tesadüfler yoktur. Bireylerin, grupların ve akımların tek tek olay ve gelişmeler karşısında yakınlaşmasının ve buluşmasının arkasında bir sınıfın çıkarları ve bu çıkarların ifadesi sınıfsal bir bakış açısı vardır. Bugün “Türban Genelgesi” karşısında *Kurtuluş* ve Emek Gençliği’nin ortak duruşunu sağlayan da bu sınıfsal bakış açısıdır. EMEP hem ideolojik hem de pratik konumlanış itibarıyla pespaye bir liberal-reformist yapı olduğu için onu bir kenara bırakıyoruz. Burada *Kurtuluş*’u bu sorun üzerinden Emek Gençliği’yle yan yana düşüren sınıfsal mantığa değinerek yazımızı bitireceğiz.

“*Anti-empyralizm bugün tüm Ortadoğu halklarının birliği için ülke içinde Kürt, Türk ve diğer milliyetlerden halklarımızın birliği için ilerici, devrimci, demokrat, yurtsever tüm örgütlü halk güçlerinin birliği için en uygun ve en gerekli zeminlerden biridir.*” (*Kurtuluş*, 21 Şubat ‘98, sayı: 69, Birleşelim, Savaşalım, Kazanalım)

“*Anti-faşist mücadele bugün birliğin önemli ve güncel zeminidir.*” “*Anti-empyralist mücadele birliğin ikinci güncel zeminidir.*” (*Kurtuluş*, Aralık ‘97, sayı: 58, aynı köşe)

Kurtuluş ve temsil ettiği siyasal yapının bugün düzen karşısındaki duruşunu ve politika yapısını bu strateji belirliyor. Anti-empyralizmin ortak paydası ulusal duygu ve çıkarlardır. Anti-faşizmin ortak belirleyeni ise, sınıfsal karakteri son derece muğlak bir demokrasi platformudur.

Kurtuluş’un anti-faşist, anti-empyralizme dayanan devrim stratejisi, bir avuç oligarşik güç dışındaki tüm toplumsal kesimleri birleştirmeyi hedeflemektedir. Böyle olunca, birlik yapılacak güçlerin sınıfsal ve siyasal kimlikleri fazla önem taşımamaktadır. Önemli olan yapılan eylemin bu uzlaşma zeminine denk düşüyor olmasıdır. Türban genelgesinden sonra gelişen öğrenci eylemlerinde *Kurtuluş*’un durumunu belirleyen de budur. Aynı şekilde, devrimciler ve komünistler ile reformist-liberal kesimler arasındaki sınırları silikleştiren ve genel bir “sol” tanımı çerçevesinde birleşim mantığı sorununu da bu stratejinin doğal uzantısıdır.

Kurtuluş’un uzun süredir her sayısında “reformist sol” olarak değerlendirdiği HADEP, SİP, EMEP, ÖDP’ye yönelik birkaç sayfalık eleştiri yazıları yerahıyor. Bunu yeri geldikçe “reformizme karşı amansız mücadelesi”ne kanıt olarak gösteren *Kurtuluş*’un gerçekten reformizmle tartıştığı nedir? “*Birleşelim, Savaşalım, Kazanalım*” köşesindeki yazılara bakıldığında, bu eleştirilerin amacının reformizme karşı mücadele değil, birlik arayışları olduğu net olarak görülecektir. Devrimci ve komünist harekete ya hiç değinmeyen ya da satır aralarında “oportünizm” olarak değinen bu köşe, *Kurtuluş*’un esas birleşip savaşmak istediklerinin reformist ve liberaller olduğunu gösteriyor. Burada bu köşeden birkaç satır aktarmakla yetineceğiz. HADEP, SİP, EMEP ve ÖDP’ye verip veritirdikten sonra *Kurtuluş* şunları söylüyor:

“*Biz halkın savaşı için, halkın Kurtuluşu için, bağımsız demokratik bir ülke için birlikten söz ederken onlar mevcut düzenin kabulü çerçevesinde bir birlikten söz ediyorlar.*”

Biz tüm halk güçlerinin ve devrimcilerin birliğinden söz ederken onların birlik anlayışları hep düzen güçlerine yöneliyor. Biz halkın mücadelesi için bir birlikten söz ederken onlar yalnızca “barış için” birlikten söz ediyorlar.

İşte böyle olduğu içindir ki, solun birliği iyi niyetli bir istek olmanın dışında en azından bugün için fazla işlevli ve mümkün birşey değildir.” (*Kurtuluş*, sayı: 67, Şubat ‘98)

Kurtuluş’un reformizme karşı eleştirilerinin gerisinde sadece birlik yapamamanın hırçınlığı vardır. Yoksa reformizme karşı ideolojik mücadelenin zerresi yoktur. Çünkü kendisi de aynı sınıfsal zeminde ve benzer bir tarzda politika yapmaktadır. EMEP “bağımsız demokratik Türkiye” derken, *Kurtuluş* “özgür vatan” gibi daha milliyetçi bir argümana sarılabilmektedir. İşte *Kurtuluş* ve Emek Gençliği’nin türban genelgesindeki ortak buluşmasını sağlayan bu ideolojik platformdur. Sınıfsal çıkar ve karşıtlıklardan arındırılmış bir “halkımız” ve “halkın çıkarları”dır.

Devrimci Gençlik Hareketi

Genişletilmiş 2. Baskı

Rainer Balcerowiak imzasını taşıyan bu yazı 25 Şubat '97 tarihli

Alman Junge Welt gazetesinden çevrilmiştir.

İrlanda sorununun tarihsel ve güncel seyri hakkında belli bir fikir veren yazıyı okurlarımıza sunuyoruz.

Avrupa'nın göbeğinde süren bir iç savaş

bu ilk sürecine İngiliz hükümetinin şaşaalı gösterileri eşlik ediyordu. Tony Blair, Sinn Fein başkanı Gary Adams ve yardımcısı Martin Mc Guinness'i makamında kabul ederken, Kuzey İrlanda Bakanı bayan Mowlam, Maze Özel Güvenlik Cezaevi'ne, oradaki tutuklu militanlarla görüşmek üzere ziyarette bulunuyordu. Ki bu tutsaklar - Batı Avrupa'da başka

"Protestan" UDP bunu şiddetle reddetmektedir.

Yüzyıllardır süregelen bu dişe diş çatışma dinsel ayrılıktan çok İrlanda'nın İngiliz İmparatorluğu tarafından sömürgeleştirilmesine dayanmaktadır.

İrlanda'ya M.Ö. 5. yüzyılda Keltler yerleşti. Hristiyanlığı kabul etmeleri ise 1000 yıl sonrasındır. Adanın yönetim biçimi beş bağımsız kralıktan oluşmaktaydı. Bunların arasında Ulster bugünkü Kuzey İrlanda'dır. Tahtından edilmiş bir kralın yardım çağrısı üzerine II. Henry'nin bir orduyla İrlanda'ya girmesiyle, ilk defa sömürgeci egemenlik gerçekleşmiş ve gerekçelendirilmiş oluyordu. Fakat İrlanda'nın gerçek anlamda boyunduruk altına alınması 1534 yılına dayanmaktadır. Bu yılda VIII. Henry tüm yerli devlet görevlilerini yerinden atarak onların yerine geniş ayrıcalıklarla donatılmış kraliyet memurlarını yerleştirmiştir. Bunun ötesinde özellikle adanın kuzeyine çoğunluğu eski kraliyet askerlerinden oluşan çok sayıda Protestan İskoç ve İngiliz yerleştirildi. Reformasyon İrlanda'da tümüyle başarısızlığa uğramıştı. Böylece artık yerli Katolik çoğunluk, bir avuç ayrıcalıklı Protestan yönetim tabakasıyla karşı karşıyaydı.

Ada acımasızca sömürüldü. Kraliyet, İrlanda'yı büyükbaş hayvan ithalatının dışında bırakmakla kalmayıp diğer sömürgelerle ticaret yasağı da koydu. Bunun ötesinde İrlanda'nın yün üretiminin tamamını dikte edilen fiyat karşılığı İngiltere'ye vermesi zorunlu kılındı. Periyodik olarak, çok sayıda insanın öldüğü büyük açlık dönemleri yaşandı. Bunlar ise başta Amerika olmak üzere yığınsal göçlere neden oldu.

Fransız Devrimi'nin ardından İngiliz egemenliğine karşı 1798'de bir ayaklanma gerçekleştirildi. Fakat bu ayaklanma kısa sürede ve çok kanlı bir biçimde bastırıldı. 19. yüzyılın başında İrlanda doğrudan İngiliz İmparatorluğu'na dahil edildi. Fakat yalnızca (Protestan) toprak sahiplerine seçme-seçilme hakkı tanındı. 1845-49 yılları arasında en uzun ve sonuçları itibarıyla en acı açlık sıkıntısı baş gösterdi. Bu açlık sıkıntısı bir milyondan fazla insanın ölümüne, iki milyon insanın ise göç etmesine yol açtı.

Bu süreçte "Feinans" isimli milliyetçi hareket giderek güçleniyor, sık sık İngiliz hükümrânlığına karşı silahlı ayaklanmalara öncülük ediyordu. İrlandalılara daha fazla özyönetim hakkı verilmesine yönelik bazı İngiliz

örneği olmayan- az çok resmi olan ve cezaevinde silahlı yapılanmalarının etrafında örgütlenme ve öz örgütsel faaliyet sürdürmeye ilişkin geniş sayılabilecek hakları da içeren bir siyasi tutsak statüsüne sahip. Ne var ki iki ana akımdan parçalanmış bir dizi radikal grup barış sürecini reddettiklerini hiçbir zaman gizlemediler. Bunlar, bir tarafta Protestan rahip Ian Paisly taraftarları, öte tarafta IRA'dan kopma gruplar (örneğin "İrlanda Ulusal Kurtuluş Ordusu"). Yakın dönemdeki saldırıların bu örgütler tarafından gerçekleştirildiğine dair inandırıcı veriler mevcut. Buradaki hedef iki halk grubunun büyük partilerinin yeniden eski ihtilaflı çizgilerine çekilmesi ve barış sürecinin baltalanmasıdır; izlenen strateji otonom Filistin topraklarında Hamas'ın izlediği çizgiyi anımsatmaktadır.

800 yıl sömürgecilik

Bütün bu çatışma ilk bakışta iki büyük Hristiyan topluluk arasında verilmiş arkaik bir din savaşı gibi görünmektedir. Halbuki Katolik ya da Protestan cemaatine mensup olmak Kuzey İrlanda'da yalnızca hangi halk kökenine mensup olduğunun göstergesidir. Kabaca basitleştirilmiş bir ifadeyle, İngiliz sömürgecilerin mi yoksa İrlandalı yerli halkın mı bir parçası olmak. Din sorunu burada yalnızca çok marjinal bir rol oynamaktadır. Örneğin "Katolik" Sinn Fein kürtaj yasalarında bir liberalleşmeden yana tutum alırken,

Kuzey İrlanda'da barış görüşmeleri yeniden tıkanma noktasına gelmiş bulunuyor. Kuzey İrlanda Katolikleri'nin temsilcisi Sinn Fein (şimdilik) iki hafta süreyle görüşmelerden dışlanmış durumda. Örgüt, IRA'nın hesabına işlendiği belirlendiği iddia edilen saldırıların bir bölümünden sorumlu tutulmaktadır. Şiddet helezonunun ipinden yeniden kopması ve peşisıra yükselmesi, geçtiğimiz haftalarda Maze Özel Güvenlik Cezaevi'nde Protestan bir milisin lideri -Billy Wright'-ın- Katolik bir grup (IRA'dan kopan bir dizi radikal oluşumdan biri) tarafından "infaz" edilmesiyle başladı. B. Wright'ın öldürülmesine tepki olarak bir dizi Katoliğe yönelik hedefsiz cinayetler ve buna karşılık bir dizi misilleme gerçekleştirildi. Şiddet olaylarının sonlanması şimdilik beklenmemektedir. Halbuki barış görüşmelerinin siyasal koşulları hiçbir zaman bugünkü kadar elverişli görünmemiştir. İrlanda hükümeti net bir biçimde İngiliz Kraliyeti'ne bağlı altı kuzey eyaletiyle yeniden birleşme talebinden vazgeçti. Tony Blair hükümeti muhafazakar önceline karşılık Avam Kamarası'nda konforlu bir çoğunluğa sahip. Hükümet böylece artık radikal Protestanların oylarına muhtaç değil.

Büyük ordu birliklerinin üslendirilmesi ve siyasal altyapının ayakta tutulması için harcanan paralar uzun zamandır İngilizlerin gözünde bir dikedir. Üstüne üstlük Katolik halkın içinde güçlü köklere sahip olan IRA'yı askeri olarak yenebileceğinin hayalini de çoktandır terketmiştir. ABD

hükümeti (ABD'de İrlanda'dan fazla İrlandalı yaşamaktadır) Kuzey İrlanda sorunu sürecine yoğun biçimde karışmıştı ve karışmaya devam etmektedir. O kadar ki, en yakın müttefiği John Major'un şiddetli terslenmesi pahasına Sinn Fein Partisi lideri Garry Adams'a giriş vizesi vermekten geri durmamıştır. Ve nihayet her iki halk grubu partilerinin ılımlı liderleri kendi sıralarındaki uzlaşmaz/sert çizgi yanlılarını da barış pazarlıklarına katılımdan yana ikna etmeyi başarmışlardır.

Eski görüşme girişimleri sürekli olarak Sinn Fein'in, IRA'nın siyasal uzantısı suçlamasıyla veya kabul edilemez önkoşullar nedeniyle, görüşmelerden dışlanmasıyla tıkanıyordu. IRA'nın tarihsel deneyimi üzerinden haklı olarak geri çevirdiği başlıca önkoşul, görüşmeler öncesinde koşulsuz ve tam olarak silahların teslim edilmesi koşuluyla. Bu veriler ışığında tek ve çift taraflı ateşkeslerin uzun sürmemesinin ve barış görüşmelerinin herhangi bir sonuca varmaksızın tıkanmasının nedeni kendiliğinden anlaşılmaktadır. Ancak Tony Blair hükümetinin önkoşullardan vazgeçmesi ve IRA'nın sürdürdüğü uzun bir ateşkes görüşmelere yeni perspektifler açmıştır.

Bu görüşmelerde konu esas olarak İngiliz yönetimi altında bulunan altı eyaletin gelecekteki statüsüne ilişkindir. Yani otonom siyasal bir yönetim (eyalet şu an doğrudan Londra'dan yönetilmektedir) ve Katolik azınlığın ekonomik siyasal ve sosyal olarak eşit haklara ulaştırılması konusudur. Barış görüşmelerinin

liberallerinin girişimleri her defasında Protestan İrlanda üst tabakasının çetin direnişine çarpıp sonuçsuz kalıyordu. Zira bu üst tabaka kraliyetin sınırlandırılmamış egemenliğini kendi iktidarının bir güvencesi sayıyordu.

Nisan 1916' da -bu arada kurulmuş bulunan- Sinn Fein ("Biz kendimiz") partisinin önderliğinde bir silahlı başkaldırı başlatıldı. Bu başkaldırı çetin bir savaşın ardından 1921'de imzalanan bir anlaşmayla, sınırlı bir otonomiye sahip bir İrlanda devletinin kurulmasıyla sona erdi.

İrlanda'nın bölünmesi

Bu zafer çok yüksek bir bedel karşılığında elde ediliyordu. Zira bu anlaşmayla Kuzey İrlanda ayrılıyor ve İngiltere İmparatorluğu'na dahil ediliyordu. Aralarında sonraki devlet başkanı Eamon de Valera'nın da bulunduğu birçok yurtsever bu anlaşmayı ihanet olarak görmüş ve reddetmişti. Bu, mücadele bayrağına Büyük Britanya'dan tam kopuşu ve Kuzey'in de İrlanda devletine dahil edilmesini yazmış olan IRA'nın doğum saatiydi. Ve Avrupa'nın bu en eski gerilla ordusunun askeri basıncı sayesinde ki, İrlanda hükümetleri bunu izleyen on yıllarda tam bağımsızlığı zorlayabilmişlerdir. 1933'de Kraliyet'e bağlılık yemini kaldırıldı ve nihayet 1949'da bağımsız İrlanda Cumhuriyeti resmen kuruldu.

Bu gelişme, 6 Kuzey eyaletinin ayrılması gerçeğini değiştirmiyordu. Oradaki 1,6 milyonluk nüfus %60 Protestan ve %40 Katolik olarak ayrılmaktadır. Mezhep mensupluğu aynı zamanda sosyal konum ve ayrım çizgisini belirlemektedir. Protestanlar toprağın %90'ından fazlasına ve neredeyse sanayinin tamamına sahip. Kamu yönetimindeki işler -yönetim kademesinden otobüs şoförüne kadar- neredeyse istisnasız, protestanlara tesis edilmiş durumda. Sanayide de durum bunun benzeridir. Halkın Katolik kesimindeki işsizlik oranı geleneksel olarak Protestan kesimindekinin iki katıdır. Bu oran Belfast ve Derry'nin bazı Katolik yerleşim birimlerinde %35'in üzerindedir. İngiliz

egemenliğinin koruyuculuğu altında Protestanlar ayrıcalıklarını şiddetle savunmuş ve geliştirmişlerdir. Aynı şekilde nispi ayrıcalıklarla donatılan Protestan işçi sınıfı da Katoliklerin dışlanması ve ezilmesinde alet edilebilmiştir. Protestan işçiler anti-İrlanda partilerinin, hatta onların paramiliter uzantılarının tabanını oluşturmaktadırlar.

1968 yılında süren baskılara ve ezilmeğe karşı Belfast ve Derry kentlerinin Katolik semtlerinde güçlü bir halk hareketi oluştu. Liderlerinden biri olan Fergus O'Hare, ABD metropollerindeki getto ayaklanmalarına dayanarak, "Biz Kuzey İrlanda'nın beyaz zencileriyiz" ifadesini kullanıyordu. İlk gösteriler büyük oranda barışçıl geçmişti. Fakat çok geçmeden Kuzey İrlanda polisi RUC ile üyelerinin büyük bölümü sağcı terör gruplarına mensup olan özel birliği "B-Specials", göstericilere inanılmaz bir zorbalıkla saldırmaya başladı. Ocak 1969'da gerçekleştirilen bir gösteride polisin silahsız kitleye ateş açması üzerine ilk ölümler yaşandı.

Bunun üzerine Katolik yerleşim birimlerinde oturanlar kendilerini savunmaya başladılar. Buna bağlantılı olarak devlet güçlerine yönelik "girilmez bölgeler" ilan edildi. Ardından günlerce süren sokak çatışmaları yaşandı. İngiliz hükümeti Ağustos 1969'da bölgeye muvazzaf kitalar göndermeyi kararlaştırdı. Bunlar ilk başta halk tarafından Protestan katliamcılığına karşı koruyucu olarak selamlandı. Fakat bu yanılgı çok sürmedi. Britanyalılar kısa sürede işgalci ordu kimliklerini tüm açıklığıyla sergileyeceklerdi. RUC'nin saldırı, baskın ve zorbalıklarına hızla ortak olmuştu. Yüzlerce demokrat gözaltına alındı ve eyalette savaş hakkı geçerli kılındı. 1972'de Kuzey İrlanda hükümeti lağvedildi ve eyalet yeniden doğrudan İngiliz merkez iktidarına bağlandı. Ki bu (kısa aralıklarla) bugüne kadar süregelmektedir. Bu gelişmeler barışçıl halk hareketinin sonu ve IRA'nın yeniden doğuşunu koşullamıştır.

IRA, İrlanda Cumhuriyeti'nin

kuruluşundan bu yana giderek artan boyutta bir gölge yaşamı sürdürüyor ve bir gerilla ordusundan çok devrimci-nostalgik bir emekliler kulübünü andırıyordu. Kuzey İrlanda sınırında serpiştirilmiş birkaç sembolik milis dışında neredeyse askeri varlığı kalmamıştı ve dahası para sıkıntısından dolayı silahlarının büyük bölümünü başka Avrupalı kurtuluş hareketlerine satmıştı. Siyasal uzantısı "Sinn Fein"de ise Komünist Partisi'ne yakın bir akım baskın hale gelmişti. Askeri direnişe karşı olan bu akım daha sonra partiden koparak "İşçi Partisi" adı altında siyasal yaşamını sürdürecekti.

Katolik yerleşim birimlerindeki halk buralarda askeri direnişi örgütlemesi için ciddi bir basınç oluşturmaya başladığında ve binlerce gönüllü müracaat ettiğinde, saçlarına ak düşmüş IRA başlangıçta bunu karşılayacak güçten yoksundu. Gerçek dönüm noktası 30 Ocak 1972'deki Kanlı Pazar oldu. O gün İngiliz ordu birlikleri bir gösteri sırasında 14 göstericiyi katletti. (Bu kanlı saldırının seyri ve arka planına ilişkin tüm bilgi ve arşivler İngiliz hükümeti tarafından hala gizlenmektedir.)

IRA'nın yeniden dirilişi

Bundan sonra IRA askeri birliklerini yeniden aktif hale getirdi ve hem ABD'den akan muazzam bağış paraları hem de başta Libya olmak üzere değişik Arap ülkelerinden hibe edilen silahlarla yeniden hatırı sayılır bir silah donanımına kavuştu. IRA bundan böyle İngiliz askeri üslerine saldırıda bulunuyor, cezaevi firarları örgütlüyor ve arada bir İngiliz sömürgeci rejiminin temsilcilerini havaya uçuruyordu (Lord Mountbatton vb). Böylece gittikçe bir yenişmezlilik durumu (pat) meydana geldi. Bir yandan İngilizler etkin bir halk desteğine sahip IRA'yı askeri olarak yenilgiye uğratmanın mümkün olmadığını anlamak zorunda kaldı, ama öte yandan IRA da ilan etmiş olduğu hedefine -Britanyalıların Kuzey İrlanda'dan zorla kovulması ve İrlanda Cumhuriyeti ile yeniden birleşme hedefine- ulaşması mümkün görünmüyor.

Yıllardır Büyük Britanya'da bu ekonomik olarak sarsılmış bölgedeki içsavaşın astronomik maddi yükünü kaldırmak istemeyenlerin sesleri çoğalmaktadır. Fakat bu bölgeyi gözden çıkarmak, zamanında kraliyetin Malezya'dan etnik karışıklıklar ve düşen kârlar nedeniyle çekilmesine benzememektedir. Zira sözkonusu olan kendi kara sınırlarının bir parçasıdır. Kraliyet yanlısı "loyal" Protestanlar dün olduğu gibi - zamanında sömürgeci egemen güç olarak Britanya İmparatorluğu'nun kendi eliyle verdiği- ayrıcalıklarına sıkı sıkıya yapışmış ve bölge için gerçekleştirilebilir her türlü çözümün önünde bir barikat durumundadır. Sömürgecilik kendi çocuklarını yiyor.

Avrupalı emperyalistlerin intifada korkusu

ABD'nin İsrail yanlısı politikasını eleştirircesine diplomatik atağa geçen Avrupa Birliği (AB) tıkanan "barış süreci"nin önünü açmaya çalışarak bölgede etkinlik kurmaya çalışıyor.

ABD'nin izlediği politikayla İsrail'i yeni yerleşim alanları kurmaya teşvik etmesi bölge halklarında büyük tepkilere yolaçtı. Birçok Arap ülkesi bu kitle tepkisi karşısında İsrail'e karşı tutum takınmak, ABD'ye küskünlüğünü yansıtmak zorunda kaldı. ABD'nin Ortadoğu'daki gelişmeleri tek başına yönlendirmesi AB'yi uzun bir dönemdir rahatsız ediyor. Tıkanan "barış süreci" Avrupalı emperyalistler için de etkinliğini pekiştirmenin, yeni mevziler kazanmanın bir fırsatı görülüyor.

İngiltere dışişleri bakanı Cook'un AB adına Filistin otonomi bölgesini ziyaret etmesi ve Har Homa'daki yeni yerleşim planının durdurulması çağrısında bulunması İsrail ile AB arasında gerilime yol açtı. Cook "barış süreci"nin ilerlemesi için yeni yerleşim alanlarının inşasına son verilmesinin zorunluluğunun altını çizerek AB'nin yeni politikasını açıkladı. AB Konsey Başkanı Cook'un Har Homa ziyareti özellikle siyonist güçler içinde yoğun tepkilere yolaçtı. Netanyahu Cook'un Har Homa'yı ziyareti durumunda AB'nin "barış görüşmeleri"nin dışında tutulacağı tehdidini savurdu. Birçok kentte Cook "anti-semitist" ilan edilerek, bölgeyi hemen terk etmesi istendi.

AB merkezleri bölgedeki gelişmeleri dikkatle izlemekte, politikalarını bu çerçevede oluşturmaktadır. 1996 Tempelberg tünelinin açılışından bu yana ilk defa Filistin'de mücadele intifada boyutuna taşınmıştır. Filistin toplumu içinde derinleşen sınıf ayrımları, belirginleşen çıkar çatışmaları ve politik radikalleşme intifadanın önemli dinamiklerini oluşturmaktadır. İlk intifada döneminde halkın mücadelesinin içini boşaltarak başarılı olan El Fetih önderliği bugün bu olanağa sahip değildir. Bu mücadelenin dinamiklerini paralyze edebilmek, girilen "barış sürecinin" belli ölçülerde başarı sağlamasına bağlıdır. Bunun için yeni yerleşim alanlarına son verilmesi ve İsrail askerlerinin işgal altındaki topraklardan çekilmesi gerekmektedir.

Son dönemde üç Filistinli işçinin İsrail askerleri tarafından katledilmesi bütün Batı Şeria'yı bir çatışma alanına dönüştürmüştür. Emekçi halk "barış süreci"ne ilişkin umutlarını tümüyle yitirmiştir. Bu büyüyen mücadele azminin kırılmasını, yeni intifada ateşinin söndürülmesini AB üstlenmiştir. Zira ABD'nin her girişi bölgede büyük tepkiyle karşılanmaktadır.

Filistin halkı intifada döneminde sergilediği devrimci enerji ve kararlılığının gücünün bilincindedir. Devrim için kararlı bir mücadeleye atılmadan en küçük bir reformun dahi elde edilemeyeceğini yaşayarak öğrenmiştir. Filistin sorununu diplomatik çıkışlar değil, Filistin emekçi halkının kararlı mücadelesi çözecektir.

Şili: Faşist diktatör Pinochet'ye karşı emekçi kitle tepkisi yükseliyor

kaldı. Bunun üzerine savunma bakanı Edmundo Perez Yoma görevinden geri çekildi. Yaptığı açıklamada bu tarihi Pinochetle birlikte kararlaştırdıklarını belirterek tepkisini yansıttı. Şili'deki askeri faşist cuntanın (1973-1990) başı Pinochet, ordudan ayrılma ve kendisini ömür boyu senatör seçtirme arasındaki süreci oldukça kısa tutmaya çalıştı. Özellikle mahkemeleri zor durumda bırakmamak için bunu yaptı. Fakat

mahkeme, eşi gizli polis tarafından kaçırılarak haftalar süren işkenceden sonra katledilen Adriana Borquez'in dava dilekçesini kabul etmek zorunda kaldı.

Parlamentoda yapılan tartışmalar üzerine generaller bir açıklama yaparak Pinochet hakkında söylenen her olumsuz sözün orduya söylendiğini vurguladılar ve tartışmalara son verilmesini istediler. Zira bazı parlamenterler Pinochet'in dokunulmazlığına ilişkin bir halk oylaması yapılmasını talep etmişlerdi. Artan gösterilerin ardından 26 Ocak'ta ordudaki görevinden ayrılacağını açıklayan Pinochet, istifa tarihini 10 Mart'a ertelemek zorunda

Pinochet'e yönelik tartışmalar yeniden alevlendi. Askeri bir diktatörün bir "sivil" senatör olarak ömür boyu dokunulmazlığa sahip olmasının toplumda derin yaralar açacağını belirten bazı burjuva politikacılar bile bu durumdan rahatsızlar.

Pinochet'in senatör olarak sakin bir yaşama kavuşması mümkün görünmüyor. Emekçi kitleler arasında geniş ve yoğun bir tepki yaygınlaşmış bulunuyor. Kitleler faşist senatörün mal varlığını açıklaması için mahkemelere başvuruyorlar. Yoğunlaşan emekçi tepkisi bu faşistin sakin bir gün bile geçirmesine olanak tanımayacaktır.

Şili'nin faşist diktatörü general Augusto Pinochet ordudaki görevinden ayrılarak 11 Mart günü parlamentodaki senatör koltuğuna oturdu. 82 yaşındaki bu eli kanlı faşist egemen burjuva sınıfın ve ordunun tam desteğini arkasına alarak kendisini senatör seçti. Ömür boyu dokunulmazlığı sağlanan bu faşist diktatör senatör koltuğuna oturarak adeta emekçi halkla dalga geçiyor.

Fakat emekçi kitleler aylardır bu faşistin sergilediği pervasızlığa karşı mücadele ediyorlar. Bu süreçte bir yığın belge ortaya çıkarılarak bizzat Pinochet tarafından organize edilen katliamların ses bandları yayımlandı. Halkın artan gösterileri karşısında bir

CUMARTESİ ANNELERİ'NİN ÇIĞLIĞINA BİR DESTEK DE ALMANYA'NIN BOCHUM KENTİNDEN

Binlerce kilometre uzaklıkta da olsak, uğruna can bedeli ödediğimiz düşlerimiz ve yürek dolusu çığlığımız hep aynı nehre akıyor. Şu an için ayrı coğrafyalarda yaşıyor olsak da, sesimiz hep aynı tokluk ve kararlılıkta yan yana düşüyor...

Beşinci haftasını dolduran Cumartesi eylemimiz, her geçen gün daha fazla sesin sesimize katılmasıyla büyüyor. Ve bizler, buradan "Cumartesi Anneleri'ni" her özlemi bir yağmurla başlatan doğa güzelliğinde kucaklarken, artık, "dili olan yüreklerin" giderek çoğaldığını bilmenizi istiyoruz... Başlangıçta yurtsever bir Kürt annenin kendi çabalarıyla başlattığı eyleme, biz Kızıl Bayrak taraftarları, ilk iki hafta destekleyici olarak katıldık. Üçüncü haftadan itibaren ise tamamen eylemin organize komitesi içerisinde yer almaya başladık. Şu anda eyleme katılan kitle Bochum'lu yurtseverlerden oluşmakta ise de, giderek duyarlı insanların desteğini de almış bulunmaktayız. Biz Kızıl Bayrak taraftarları olarak eyleme sadece kendi kitemizi katmakla yetinmedik. Tam tersine bütün ilişki ağımızı harekete geçirerek eylemi beslemeye çalıştık. Eylemin 4. ve 5. haftasındaki katılım gözönüne alındığında bunda gözle görülür bir başarı sağladığımızı gördük. Eylemimiz başından itibaren Almanların yoğun ilgisini kazandı...

12 yaşındaki bir yoldaşımızın Cumartesi eylemindeki, Türkiye'deki gözaltı kayıpları ve Cumartesi Anneleri ile ilgili konuşmasında; "Daha ne zamana kadar susup, sessiz kalacaksınız, gün gelecek sizin de çocuklarınız gözaltında kaybedilecek. O zaman karşı koymak için geç kalmış olacaksınız. Bütün ilerici insanlığı Türk devletinin işlemiş olduğu ve halen işlemeye devam ettiği bu insanlık suçuna karşı başlatmış bulduğumuz eyleme destek vermeye çağırıyoruz." sözleri büyük sempatiyle karşılandı. Beşinci haftasını dolduran eylemimiz, 4. haftasından itibaren her iki haftada bir Cumartesi günleri saat 13.00 ile 15.00 arası Bochum kentinde Kartenplatz'da devam ediyor. Gazetemiz Kızıl Bayrak aracılığıyla, "Hepimiz birer Cumartesi Annesi'yiz, Gözaltında kaybedilmelere karşı sesini yükselt" şiarlarıyla başlattığımız bu eyleme tüm onurlu insanları destek vermeye çağırıyoruz.

**Hepimiz birer Cumartesi Annesiyiz!
Kahrolsun kapitalist barbarlık!
Yaşasın devrim ve sosyalizm!**

**Bochum'dan
Kızıl Bayrak taraftarları**

Arjantin: Öğretmenlerin kararlı direnişi

Bir dönem Latin Amerika'da örnek olarak gösterilen eğitim sistemi özellikle Menem hükümeti döneminde tam bir yıkım yaşadı. Neo-liberal politikalar doğrultusunda eğitim sistemi özelleştirildi.

Eğitimin kurumlarının özelleştirilmesinin yanısıra eğitim sorumluluğunun illere devredilmesi eğitimi tam bir iflasın eşiğine getirdi. Öğretmenlerin aylıkları bazen aylarca ödememektedir. Bu koşullarda başka işlerde çalışmak zorunda kalan emekçiler eğitimde yararlı olamadıkları için yoğun eylemler gerçekleştirmektedirler.

Birçok kentte yapılan eylemlerde eğitim emekçileri devlet güçleriyle çatışarak mücadelede

kararlıklarını gösterdiler. Eylemlerinin öğrencilerini etkilememeleri için öğretmenler sendikası CTERA parlamento binası karşısında büyük bir çadırın içinde açlık grevine başladı. Buenos Aires'in ortasında açılan çadırda her ay bir grup öğretmen sırayla açlık grevine yatmaktadır. Büyük çadırın etrafı öğrenciler, aileleri ve diğer emekçi kesimlerden gelen dayanışma açıklamalarıyla donatılmış bulunmaktadır.

Bu eylem Arjantin toplumunda Menem hükümetine karşı mücadelenin sembolüne dönüşmüştür. Bir yıla yakın bir süredir devam eden bu direniş halkın yoğun desteğiyle ayakta

kalmakta ve etkisi giderek toplumun diğer katmanlarına yayılmaktadır. Açlık grevcileri toplumun değişik kesimleri tarafından gruplar halinde ziyaret edilmektedirler. Ülkenin en önemli aydınları grev çadırını ziyaret ederek öğretmenlerle dayanışmasını göstermektedirler.

Açlık grevi aylardır basının en önemli konusu durumundadır. Değişik toplantılar, tiyatro ve film gösterileri, dayanışma konserleri grevi sürekli güncel tutmaktadırlar. Yoksul çocukların eğitim olanağına kavuşması için bir eğitim reformunun zorunluluğu üzerinde duran öğretmenler, bütçeden eğitime ayrılan payın artırılmasını talep etmektedirler.

“CENNETİ FETHETME GÖZÜPEK ÇILGINLIĞI”NIN ZAMANDIR

26 Şubat 1871

Bu günlüğe en son 2 Aralık 1851’de bir satırlık bir cümle yazmıştım: “Bugün Napoleon hükümet darbesi yaptı ve imparatorluğunu ilan etti.”

Fransız proletaryası son 50 yıldır gerçekleşen hemen bütün devrimlere aktif olarak katıldı ve belli oranda damgasını vurdu. Ne var ki aktif olarak katıldığımız devrimlerin tümü burjuva devrimleriydi. Son olarak 1848 Şubatı’nda bir devrim içinde yer aldık. Yine biz savaştık, biz öldük, yani neredeyse devrimi biz yaptık ama burjuvazinin öncülüğünde gerçekleştiğinden yine deyim uygunsu biz yenildik. Bu, devrim gerçekleşmiş olmasına rağmen böyleydi.

1848 Haziranı’nda bir kez daha ayaklandık. İlk kez olarak kendi çıkarlarımız için savaşa durduk. Fransız proletaryası bu kez, devrime tümüyle damgasını vuruyordu. Ne var ki, Şubat’ta olduğu gibi hala bir devrimci partimiz yoktu. Ve bir kez daha yenildik. Fakat bu kez, 1789’un “devrimci” burjuvazisinin, devrimciliğinden eser kalmadığını, nice yiğit yoldaşımızın ve Fransız proletaryasının en seçkin evlatlarının canı pahasına öğrendik. Ve bunu bir daha hiç unutmamak.

Burjuvazi öylesine gericileşti ki, proletaryanın iktidara gelmesinden, Bonapart’ın kötü bir kopyası olan, torunu Lois Napoleon’u cumhurbaşkanı yapıp, onu imparatorluğa götüren olağanüstü yetkilerle donattı. İktidar el değiştirmişti! Bu durumu en iyi, dostum Marks ifade etti; burjuvazi tüfeği bir omzundan diğerine geçirdi.

Lois Napoleon’un ilk icraatları, 10 Aralıkçılar diye andığımız serserilerden teşekkül bir katliam grubu oluşturmak ve Fransız proletaryasına karşı azgınca saldırtmak oldu. Tanınan-bilinen işçi önderleri katliam gürhu tarafından ele geçirildikleri yerde sorgusuz sualsiz kurşuna diziliyorlardı.

Bu yüzden kendimi korumak için evde kalmıyordum. Belli periyoda bağlamaksızın arada bir geceyarısı eve gidiyor, canım, biricik varlığım, eşim Anna ve yeni doğan kızım Sophie’yle kucaklaşıp, yüreğimde alev alev yanan hasrete kül serpiyor ve yine gecenin bir yarısı evden çıkıp gidiyordum. 10 Aralıkçıların saldırıları biraz dinginlenir dinginlenmez Anna’yı ve Sophie’yi de alıp Paris’in hatta Fransa’nın dışına çıkmayı düşünüyordum. Ama henüz bunun olanakları yoktu.

28 Mayıs Sophie’nin birinci doğum günüydü. Bu yüzden geceyarısı ziyaretimi bugüne getirmeye çalıştım. Anna kapıyı sürekli kilitli tutardı, fakat bu kez kilitli değildi. Kuşkulandım, ama çekip gidemedim. Önünü alamadığım,

kaygıyla harmanlanmış bir merakla evin içine süzıldüm. “Anna!..” diye birkaç kez seslendimse de, sesim karşılık bulamadı. Ensonu Sophie’nin küçük odasına baktım. Anna’nın delik deşik olmuş bedeni cansız yerde yatıyordu. Kollarının arasındaki Sophie ise hala annesinin kan içinde kalmış cansız memesini emmeye çalışıyordu.

Burjuvazinin katliam grubu alçalmada sınır tanımamış, bebeğini emziren bir anneyi bile katledebilmişti.

O an beynime kazınan görüntü, hala olanca berraklığıyla gözümde canlanıyor: Annesinin cansız memesini emmeye çalışarak yaşama savaşı veren Sophie’nin o bebek gözlerindeki puslu ışıltı, zamanla iyice berraklaştı. Yaşam dolu bir kız Sophie, yaşama sevgiliye sarılır gibi sarılıyor...

Anna’yı ancak birkaç gün sonra yüreğimi beraberinde olmak üzere Pere Lachaise mezarlığına gömdük. Ona karşı son görevimi yerine getirememek benim için büyük bir ızdıraptı, ama yapacak birşey de yoktu. Artık geceyarısı ziyaretlerimi mezarlığa yapıyordum.

Lois Napoleon hükümet darbesi yapıp imparatorluğunu ilan ettiğinde Sophie üç yaşında ateş parçası bir çocuktu. Geçen yıllarda büyüdü ve annesinden de güzel genç bir kadın oldu. Yakamozları andıran ışıltılı kömür gözleri, gül kurusu yanakları aynı annesi. Sol yanağındaki gamzesi ise büyüleyici bir hava katıyor Sophie’nin eşsiz güzelliğine.

Geçen yıllarda büyüyen yalnız Sophie değildi. Fransa proletaryası da büyüdü serpildi bu sürede.

Dostum Marks başkanlığında 1864 yılında kurulan Uluslararası Emekçiler Derneği’nin Fransız seksiyonunu hemen bir yıl sonra 1865’de oluşturduk. Yazık ki, seksiyon örgütümüzde proudhoncular çoğunluğu oluşturuyorlardı. Proudron ise tek kelimeyle burjuva sosyalistiydi.

Seksiyon örgütümüzün çalışmaları içinde proudhoncuların duruşu, onun sosyalizm anlayışının sakatlığını açığa çıkardı. Bunu gören Eugen Varlin (cilt ustası) gibi eski proudhoncuların bir kısmı Marks’ın görüşlerini savunmaya başladılar. Ama hala çoğunluk proudhonculardaydı.

Bizim cephemizde görelî bir gelişme yaşanırken, Napoleon’un cephesinde tikanıklık yaşanmaya başlanmıştı. Napoleon tikanıklığı aşmanın yolunu savaşta buldu ve 10 Temmuz 1870’de kendisi gibi bir haydut imparator olan Bismarck’a savaşı açtı.

Seksiyon örgütümüz daha savaşın önünde, 12 Temmuz’da bir bildirge yayınlarak, olası bir savaşı protesto etti.

“Almanya’daki kardeşler!” diyorduk

bildirgede, “Bölünmemiz, Ren’in her iki kıyısında despotizmin dört başı mamur bir zaferinden başka birşey getirmez. Tüm ülkelerin emekçileri! Ortak çabalarımızın sonucu ne olursa olsun, biz size, bozulmaz bir dayanışma güvencesi olarak, Fransa emekçilerinin iyi dilek ve selamlarını gönderiyoruz.” (1)

Kardeşleşme çağırımız, Ren’in diğer yakasından, Alman emekçilerinden karşılığını buldu. Ne var ki, iki ulusun emekçilerinin tüm kardeşleşme çağrılarına rağmen egemenler yine de savaşa giriştiler.

Fakat savaş, Napoleon’un sonu oldu. 2 Eylül’de Seran’da bozguna uğrayan Napolyon orduları, 18 yıllık imparatorlarını da Bismarck’a tutsak olmaktan kurtaramadan dağıldılar.

Hemen iki gün sonra, 4 Eylül’de Ulusal Savunma Hükümeti kuruldu. Thiers ve avanesi hükümetin başındaydı. Yeni hükümeti oluşturan burjuvazinin kaygısı hiç de Prusya değildi. Onlar için şimdi temelli sorun, çoğunluğu emekçilerden oluşan silahlı Ulusal Muhafız’dı, silahlı Paris’di... Paris’i silahsızlandırmak için burjuvazi, Prusya’yla onursuzca bir barışın koşullarını zorluyordu.

Verili durumda her ne kadar burjuvazi yönetemiyorduysa da, proletarya da iktidarı ele geçirip yönetimi sonuna dek başaracak güç ve örgütlülükte değildi henüz. Ama yine de Ulusal Muhafız’ın elinde bulunan silahlar, yani silahlı proletarya, burjuvazinin uyuklarını kaçırmaya yetiyordu. 1848’den bu yana kanına girdikleri proleterlerin intikam için mezarlarından çıkmış ruhlarını görüyorlardı silahlı Paris proletaryasında.

Aslında, korkmakta pek de haksız sayılmazlardı. Nitekim 31 Ekim’de işçi taburları olarak Belediye Dairesi’ni ele geçirip hükümet üyelerini tutukladık. Ancak büyük bir aymazlık gösteren küçük burjuva taburları bize karşı çıktılar, yani ihanet ettiler. Kuşatılmış bir kentte, bir de bir iç savaş başlatmamak için, hükümet üyelerini salıverdik ve görevleri başında bıraktık.

Bizim sağduyulu tavrımıza, burjuvazi saldırıyla karşılık verdi. 27 Aralık sabahı bomba sesleriyle uyandık. Hükümet Paris’i bombalamaya başlamıştı ve bu sürüp gitti. Bomba sesine öyle alıştık ki, artık gürültü olarak bile rahatsız etmiyor bizi.

Burjuvazi bir yandan Paris’i bombalarken, öte yandan 18 Ocak’ta Versailles’da Alman İmparatorluğu ilan edildi. Ocak’ın 28’inde de Paris’in teslim şartnamesi imzalandı. Şartname imzalandı ya, silahlarımızı almaları ne Ulusal Savunma Hükümeti ne de Bismarck haydudu

silahlarımızı almaya cesaret edemiyordu.

8 Şubat 1871’de çoğunluğu kralcılardan oluşan ve bu nedenle, “köylüler” meclisi olarak andığımız Ulusal Meclis kuruldu. Yine, yeni hükümetin başına Thiers getirildi.

“... biçimsiz bücür ... Fransız burjuvazisinin kendi öz sınıf bozulmuşluğunun entellektüel dışavurumu...”(2) olan Thiers’in başkanlığındaki “köylüler” meclisi 24 Şubat’ta Paris proletaryasına karşı, Bismarck’la oluşturacakları kirli işbirliğinin ilk harcını attılar. Daha sonra kesinlemek amacıyla prensipte barış antlaşmasını imzaladılar. Ama ne barış! Bu barış zemininde yükselecek bir bina, kirli bir bina olarak tarihe geçecek.

18 Mart 1871

Bu sabah “... Paris şu gök gürültüsüyle uyandı: ‘Yaşasın Komün!’”

Burjuvazi için Paris’i silahsızlandırmak yaşamsal önem taşıyordu. Bu yüzden Thiers’in polis ve ordu gürhu 18 Mart sabahı Ulusal Muhafız’ın toplanı elinden almak için saldırıya geçti. Ve “Paris kendini savunmak için tek bir adam gibi ayaklandı.”

Montmartre’da başlayan ayaklanma Paris’e yayıldı ve saldırı kararlı bir şekilde püskürtüldü. Saldırının başında bulunan general Le Comte ve general Clement Thomas’yı ele geçirdik ve hakettikleri cezayı verdik ikisine de.

Paris’in yönetimi artık Ulusal Muhafız Merkez Komitesi’nin eline geçmişti. Ve yatağına sığmayan bir nehrin coşkusuyla akıyordu proletarya Paris sokaklarında.

Belediye Dairesi ele geçirildi ve buraya Komün bayrağı dikilerek, emekçilerin utkusı duyuruldu dünyaya, “... eski dünya, Belediye Dairesi üzerinde dalgalanan emek cumhuriyetinin simgesi kızıl bayrak karşısında öfke sarsıntıları içinde iki büküm oldu.” (4) Çünkü Komün bayrağı dünya cumhuriyetinin bayrağıydı, ilk kez olarak iktidara gelen proletaryanın bayrağıydı.

Ne var ki “Utkun bir toplumsal devrim için en azından iki koşul zorunludur: yüksek derecede gelişmiş üretken güçler ve iyi hazırlanmış proletarya. Ama “bugün Paris’te” bu iki koşul da eksik...” (5)

Bu yüzden dostum Marks 1870 Eylül başlarında, Paris proletaryasına, ayaklanmanın bir çılgınlık olacağını söylemişti. Doğrusunu söylemek gerekirse, ayaklanmamız pek de planlanmış, iradi bir ayaklanma sayılmazdı. Bilakis kendiliğinden gerçekleşmişti. Bir anlamda bizi, buna,

biçimsiz Thiers bücürü zorlamıştı. Burjuvalar, “Parislileri ya vuruşmayı kabul etme ya da savaşmadan yenik düşme seçeneği karşı karşıya bıraktılar. Son durumda, işçi sınıfının moral bozukluğu, belli sayıda önderlerinin yitiminden çok daha büyük mutsuzluk olurdu.” (6) dedik ve burjuvaların savaş davetlerini kabul ettik.

Marks önceki uyarılarına karşın, ayaklanmamızı ukala sofistler gibi eleştirmedi. Tam tersine, proletaryaya gönül vermiş bir dava adamı gibi davrandı ve cenneti fethetme gözüpek çılgınlığını gösteren Paris proletaryasını coşkuyla selamladı. Marks bu tavırla bir dava adamının nasıl davranması gerektiğini gösteriyordu.

23 Mart 1871

Komün bayrağı dalgalanmaya başladığı andan itibaren Komün üyeleri tek kelimeyle kolları sıvadı ve işe koyuldu. Ve ilk olarak, “Komün, iki büyük gider kaynağını, sürekli ordu ile devlet memurluğunu kaldırarak, tüm burjuva devrimlerinin ucuz hükümet sloganını gerçekleştirdi.” (7)

Komün önceki devletlerin tümünden farklıydı. Ele geçirdiği devlet mekanizmasını emekçiler hesabına işletiyordu. En önemlisi de “Komün ... özel olarak işçi sınıfı hükümeti, üreticiler sınıfının temellükçüler sınıfına karşı savaşımının ürünü, emeğin iktisadi kurtuluşunu gerçekleştirmesini sağlayan en sonu bulunan siyasal biçimdir.” (8) Bu niteliğinden dolayı, “Komün ... mülksüzleştirenleri mülksüzleştirmeyi amaçlıyordu.” (9) Kısacası komünist ütopyamızın cisimleşmiş haliydi komün. Yalnız Paris proletaryasının değil, dünya proletaryasının etkusuydu.

Ne var ki çok ciddi bir hata yaptığımız kanısındayım. Hemen 19 Mart'ta Versailles'ın üzerine yürümeliydik. Bozguna uğramış Thiers ordularını tümüyle yoketmeliydik. Böyle yapmadık, bunu fırsat bilen biçimsiz bücür her geçen gün güç topluyor.

Merkez Komite burjuvaziye karşı oldukça iyi niyetli ve ılımlı yaklaşıyor. Bu iyiniyetin ilk sonucu Versailles üzerine yürünmemesiye, ikincisi de ele geçirdiğimiz rehinelere ve Paris'te bulunan karşı devrimcilere karşı amacını aşan demokratizmiydi. Bundan güç alan karşı devrimci işsiz-güçsüz bir lümpen grubu dün bir gösteri düzenledi. Sürekli Komün'ü lanetleyen sloganlar atıyorlardı ve gösterileri hiç de barışçıl değildi. Öylesine saldırgandılar ki Thiers'in 18 Mart'taki saldırısının bir devamı izlenimi veriyordu gösterileri. Sersemle! Sandılar ki biraz hırladıklarında Paris proletaryası yılacak. Ama baltayı taş vurduklarını anlamakta da fazla gecikmediler. Saldırgan tutumları proletaryanın sabrını taşırdığı anda ateş açıldı üzerlerine. Ve karşı devrimciler kuyruklarını ardlarına kıştırıp kaçtılar, arkalarında iki komüncünün ölüsünü bırakarak. Dokuz komüncü de yaralanmıştı.

Halbuki bu günlerde bize lazım olan ciddi bir otorite oluşturmaktı. Ancak

böyle bir otorite karşı-devrim güçlerine aman vermez. Oysa tam tersini yapıyoruz. Evet, bizler burjuvazi gibi katliamcı olamayız, ama bu iyi niyetimiz bizi cehenneme götüren yolun taşlarını döşeyecek olursa, bu, katliamdan farksız bir intihar olur.

30 Mart 1871

Ulusal Muhafız Merkez Komitesi aslında şimdiye kadar herşeyi iyi götürüyordu. Merkez Komitesi eksikli de olsa bir otorite sağlıyordu. Bu yüzden birçok iş gerçekleştirilebildi. Fakat merkezi otoritenin yetmezliği yetmiyormuş gibi bir de Merkez Komite seçimle yeni bir yönetimin işbaşına gelmesi kararı aldı. 26 Mart'ta 20 ilçenin 15'inde seçim gerçekleşti. Sonuçlar ise iki gün önce netleşti. 25'i işçilerden oluşmak üzere 90 üyeli Komün Genel Konseyi, yönetimi Merkez Komite'den devraldı.

Komün'ün işleyişini şöyle düzenlemiştik:

“Komün ... genel oy hakkı ile seçilmiş Belediye Meclisi üyelerinden kurulmuştu. Bu üyeler sorumlu ve her an görevden alınabilir idiler. Komün parlamenter bir örgenlik değil, ama aynı zamanda hem yürütmeci hem de yasamacı hareketli bir gövde olacaktı.” (10)

Yönetimi iki gün önce devralan Komün Genel Konseyi “... üyeleri Ulusal Muhafız Merkez Komitesi'nde egemenlik kurmuş bulunan blankicilerin çoğunluğu ile, çoğu proudhoncu sosyalistlerden Uluslararası Emekçiler Derneği üyelerinin oluşturduğu bir azınlık biçiminde bölünüyordu ... Ve ... tarihin ironisi ... her iki akımın yandaşlarının, kendi okul öğretilerinin onlara buyurduğu şeyin tem tersini yapmalarını istedi.”

“Küçük köylülük ve zanaatçıların sosyalisti Proudhon, ortaklıktan kesin olarak hoşlanmıyordu ... Rekabet, işbölümü ve özel mülkiyetin iktisadi güçler olarak kalacaklarını söylüyorlardı.”

“1871 yılında, hatta zanaatçılığın merkezi olan Paris'te bile, büyük sanayi bir ayıklama olmaktan öylesine çıkmıştı ki, Komün'ün uzaktan buyrultusu, sadece emekçiler ortaklığına dayanmakla kalmayacak, ama bütün bu ortaklıkları büyük bir federasyon içinde toplayacak bir büyük sanayi ve hatta proudhon öğretisinin tam tersine varacak bir örgüt ...” (11) Gerçekler bırakmadı. Israrla öğretisinin yanlışlarını vurguladı. Ensonu proudhoncular gerçekler karşısında yenik düştüler.”

“İşler blankiciler için de daha iyi gitmedi. Komploculuk okulunda yetişmiş, kendine özgü sıkı bir disiplin ile birbirine bağlanmış blankiciler ...” küçük bir azınlığın iktidarı ele geçirmesiyle halk kitlelerinin bu azınlığın çevresinde kenetleneneceğini öngörüyorlardı. “Bunun için, herşeyden önce tüm iktidarın, yeni devrimci hükümetin elleri arasında sıkı diktatörce merkezileşmesi gerekiyordu. Ve, çoğunlukla bu blankicilerden oluşan Komün ne yaptı? Taşradaki Fransızlar

için yayınladıkları bütün bildirgelerinde, ilk kez olarak gerçekten ulusun kendisi tarafından kurulacak ulusal bir örgütlenmeye çağırıyordu.” (12)

Komün'e öncülük edenlerin gerçekten bağdaşmayan öğretilerinin inflasyon yanı sıra, yine bir gerçeklik olan Komün'ün bir üstünlüğü vardı: “Komün, eski tipte bütün hükümetlerin ayrımsız yaptıkları gibi, yanılmazlık savında bulunuyordu. Tüm bu davranış ve sözlerini yayınlıyor, halkı bütün eksiklerinden bilgilili kılıyordu.” (13)

“Işık, daha çok ışık”, Goethe'nin ölüm döşeginde söylediği son sözleriydi. Komün'ün ise ilk sözlerinden biri oldu. Işıktan kanun kaçakları, haydutlar, katiller yani burjuvazi korksun. Proletaryanın ışıktan korkması için hiçbir neden yok. Aksine, o, ışık daha çok ışık der. Çünkü ışık olduğunda kötülüklerin üremesinin önü tıkanır. Nitekim “Artık... gece saldırıları, hırsızlıklar olmuyor... 1848 Şubat günlerinden bu yana ilk kez olarak, Paris sokakları hem de hiçbir polis olmaksızın güvenli...” (14)

Komün bu tarihsel gelişmeleri kaydederken, biçimsiz bücür yeni bir saldırı için güç topluyordu. Bir iç savaş çıkararak tarihin gelişiminin önüne geçmeye çalışıyordu karanlıkseverler.

18 Mayıs 1871

Çok zorlu günler geçiriyoruz. Versailles hükümeti Paris'e azgınca saldırıyor. Komün, saldırıları püskürtüp ayakta kalmanın onurlu mücadelesini veriyor.

“Paris'e saldırmayacağız” diyen yalan virtüözünü biçimsiz bücür, ordularına 2 Nisan'da Paris üzerine ateş açmaları emrini verdi. İç savaş, Thiers tarafından başlatılmıştı artık.

Hemen ertesi günü, sağda Meully, Corurbouore, Reveil'den; merkezde Meudan'dan; solda Chatillan düzlüğünden Versailles üzerine saldırıya geçtik. Ancak oldukça gecikmiş bir saldırıydı bu. Geçen zamanda gücünü tahkim eden Thiers orduları karşısında saldırımız Komün için büyük bir kayıptı. Ve başarısızlıkla sonuçlanan saldırı sonrasında Komün savunma durumunda kaldı. Ve Komün'ü savunmak için koşullar hiç de elverişli değildi. Aç, susuz ve her gün bombalanan Paris'i, proletaryanın devletini, devleti sönmölendirecek devleti savunuyorduk. Ama bu, daha ne kadar zaman devam eder, bunu kestirmek oldukça güç. Çünkü sürekli mevzi kaybediyoruz: 9 Mayıs'ta Issy kalesi, 14 Mayıs'da Vaneus kalesi düştü.

Koşullarımızın savunma açısından bile pek de içaçıcı değil, ama Paris proletaryası kendi devletlerini savunmak için yiğitçe direniyor. Silah yoksa taşla, taş da yoksa yürekle karşı duruluyor biçimsiz bücürün ordularına. Komün yenilse bile, proletaryanın bu destansı kararlılığı burjuvazinin uykularını kaçırmaya, üzerlerine kabus gibi çökmeye devam edecek.

Kadınların savaşçılığı ise tek kelimeyle övgüye değer. Geçenlerde bir İngiliz burjuva gazetecisinin, “Eğer Fransız ulusu sadece kadınlardan

oluşsaydı, bu ne korkunç bir ulus olurdu.” dediğini duydum. Yerden göğe haklıydı.

Gazetecinin utangaç bir hayranlıkla övdüğü Paris'in savaşçı kadınlarından biri de kızım Sophie'ydi. Sophie çok yiğit bir kadın. Ona her bakışında Anna'yı anımsıyorum; güzelliğini ve asilliğini annesinden almış. Son günlerde Paris'in proleter kadınları arasında ilginç bir yarış var: Barikatın önüne geçmek için kıyasıya mücadele veriyor kadınlar. Çoklukla da bu mücadeleyi Sophie kazanıyor. Onu barikatın önünde savaşırken gördüğümde gururum okşanıyor, ama öte yandan ona birşey olur diye kaygılanmıyor da değilim. Böyle birşeyi düşünmek bile çok kötü.

Paris'te yiğitlik artık müstesna bir özellik olmaktan çıktı. Proletarya, sınıf olarak Paris'i, Komün'ü savunmak ve yaşatmak için yiğitçe çarpışıyor. Ölüm, yaşamda küçük bir ayrıntı artık. “Paris halkı, Komün uğruna kendini coşku içinde öldürtüyor... Paris kadınları barikatlar üzerinde ve idam mangaları karşısında canlarını seve seve veriyorlar.” (16)

Komün bütün eksikliklerine rağmen, kısa sürede çok şey başardı. Özel fabrika ve işyerlerini ulusallaştırmadık, eski işgünü süresini devam ettirdik, eski vergiler aynı kaldı... Ama bunlara rağmen bir dizi sosyalist ve demokratik önlemler almayı da başardık. Şöyle ki;

1) Sosyalist önlemler; devletin, ihtiyaç alımı için kooperatiflerine öncelik tanınması; çalışmayan fabrikaların sayımının yapılarak, üretime sokulmaları; fırın işçilerinin gece çalıştırılmasının kaldırılması; asgari ücretin yaşam standartlarının üzerine çıkarılması; emniyet sandıklarının kaldırılması; iş bulma bürolarının yeniden örgütlenmesi; meşru olan veya olmayan çocuk ayrımının kaldırılması; ulusal muhafızların nikahlı olan ve olmayan eşlerine tazminat ödenmesi...

2) Demokratik önlemler; kilise ile devletin ayrılması; dinsel öğretim kurumlarının laikleştirilmesi; zorunlu ve laik parasız okul; parasız adalet; seçilenlerin görevden geri alınabilmesi; yargıçların ve yüksek görevlilerin seçilerek işbaşına getirilmeleri ve yine geriye alınabilmeleri; siyasal seçimlerin sıklıkla yapılması; silahlı ordunun kaldırılıp yerine silahlı halkın geçirilmesi; belediyesel özerklik...

Hiçbir burjuva iktidarı Komün'ün bu kadar kısa sürede gerçekleştirdiklerinin bir kısmını bile gerçekleştiremez. Dahası böyle bir yönelimi bile olmaz. Biraz da bu yüzden başlangıçta, proletaryanın dışında, sınıf ve katmanlar da Komün'ü desteklediler.

Komün'ün yeniden Prusya'ya karşı savaşa geçeceğini uman yenilgiden rahatsız yurtseverler, senetleri ertelenmezse yıkıma uğrayacak tüccarlar(ki Komün bu ertelemeyi kabul etti), Thiers'in Ulusal Meclisi'nin krallığı yeniden kurmasından korkan burjuva cumhuriyetçileri -bunların hepsi de komünist saflarda yer aldılar başlangıçta. Ama tek kelimeyle Komün'de esas rolü biz, yani proleterler

oynadık.

Zaten, "... sadece işçiler, Komün'e sonuna dek bağlı kaldılar. Burjuva cumhuriyetçileri ve küçük-burjuvalar çok geçmeden ayrıldılar: Bunlar, hareketin sosyalist ve devrimci, proleter niteliğinden ürktükleri için; öbürleri ise onu kesin yenilgiye mahkum gördükleri zaman. Hükümetlerini sadece Fransız proleterleri, korkmadan ve yorulmadan destekledi; sadece onun için, yani işçi sınıfının kurtuluşu için, tüm emekçilerin daha iyi bir geleceği için çarpıştılar ve öldüler." (17)

Proletarya bunu, hiçbir zaman övünç kaynağı yapmadı. Çünkü bu onun tarihsel misyonunu yerine getirmesinden başka birşey değildi.

28 Mayıs 1871

Yüreğimden bir parça daha Père-Lachaise mezarlığına gömüldü. Bu sabah yüreğimde hala çarpıştığım Anna'nın bıraktığı dünyalar güzeli yadigarı Sophie, yüzlerce Komün savaşçısıyla birlikte Père-Lachaise mezarlığındaki Federeler Duvarı önünde Thiers alçağının orduları tarafından kurşuna dizildiler.

Artık "Père-Lachaise mezarlığında Federeler Duvarı, proleterya kendi hakkı için ayaklanmaya cüret eder etmez yönetici sınıfın yetenekli olduğu taşkın öfkenin aynı zamanda hem dilsiz hem de uzdilli tanığıdır." (18)

Tanıklardan dinledim: Sophie'nin kömür gözlerindeki ışıltı korkuya zerrece yer vermemiş. Yaşama sevgiliye sarılır gibi sarılan Sophie, ölüme de aynı coşkuyla sarılmasını bilmiş. Annesine ve proletaryaya yakışır bir cesaretle cellatlarının karşısında dimdik ayakta haykırmış: "Yaşasın Komün!". Sloganını tamamlayamadan narin bedeni kurşun yağmuruna tutulmuş. Onun tamamlayamadığı sloganı, henüz kurşun saplanmayıp canı bedenlerinde olanlar tamamlamışlar, gökgürültüsünü andırır bir haykırıyla: "Yaşasın Komün!.. Yaşasın Komün!.."

Destansı bir direnişle savunuyoruz Komün'ü. Fakat bu, yaptığımız hataları unutturmuyor. 19 Mart'ta Versailles üzerine yürümememiz yaptığımız ilk yaşımsal hataydı.

Thiers ele geçirdiği komüncüleri hunharca katlederken, biz elimizdeki rehinelere karşı yaşamımıza malolacak bir hümanizmle davrandık. Bu, Thiers'e rahat hareket etme olanağı sağladı. Son olarak Thiers'in zindanlarında bulunan Blanqui'nin serbest bırakılması karşılığında Başpiskopos Msr. Dorboy ve bir kısım rehineyi serbest bırakmayı, yani takası önerdik. Ne var ki Thiers, bu biçimsiz bücür, önerimizi reddederek esasında Paris Başpiskoposu'nun ve 54 rehinenin kurşuna dizilmesinde birinci dereceden sorumlu olmuştur.

Karşı-devrimcilere karşı yıldırıncı olarak yaptığımız tek şey de buydu zaten. Onun dışında neredeyse hiçbir şey yapılmadı. Çünkü bunu yapacak olan merkezi otorite sağlanamamıştı. Açık konuşmak gerekirse, "Paris Komünü'nün yaşamına malolan şey, merkeziyetçilik ve otorite eksikliği oldu.

Zaferden sonra, otoriteyi vb. ne isterseniz yapın, ama savaşım için, tüm güçleri bir araya getirmeli ve onları aynı saldırı noktasında toplamalıyız." Bunca yaşanan şeyden sonra bugün hala "...bana otorite ve merkeziyetçilikten tüm koşullar içinde kötülenecek iki şey olarak sözedildiği zaman, bana öyle geliyor ki bunu söyleyenler ya bir devrimin ne olduğunu bilmiyorlar ya da sözde devrimcilerden başka şey değiller." (19)

Bunun yanı sıra Paris'te bulunan Fransız Bankası'na el koymamamız büyük bir aymazlıktı. Burjuvazinin kalbiydi burası. Ve elimizin altındaki kalpleri tuttuk onlara geri verdik.

Dostum Marks, bizi, Kuzey'de bulunan Prusya ordularına karşı uyarmıştı. Fakat bu uyarıyı pek dikkate almadık. Çünkü bizim Prusya'yla bir savaşımız yoktu. Ama Bismarck sadece savaş tazminatı alabilmek için aylıklı bir haydut gibi davrandı.

Yaşayarak çok iyi öğrenmiştik ki, "sınıf egemenliği kendini ulusal üniforma altında gizleyemez. Ulusal hükümetler, proletaryaya karşı ancak bir üstünlük oluştururlar!" (20)

Belki bu hataları yapmasaydık Komün yaşayacak, dünya emekçileri için umut olmaya devam edecekti. Ve yapmasaydık bu hataları, kızım Sophie'yi hala göğsüme bastıracak, kıvr kıvr saçlarını okşayabilecek ve gamzeli yanağından öpebilecektim. Keşke bu hataları yapmasaydık!

Ama yaptık işte! Belki de Komün'ün ilk olmasından dolayı, kaçınılmaz hatalardı bunlar. Fakat bundan sonra proletarya aynı hataları tekrarlamaz. Çünkü oldukça zengin bir deneyim bırakıyorduk.

2 Haziran 1871

Yenildik!.. Elimizdeki son mevzi olan Vincennes kalesi ihanet sonucu düştü. Ve kalenin düştüğü tarih olan 28 Mayıs Komün'ün son günü oldu. Yoldaş Varlin Komün önderlerinden biri olarak, aynı gün Montmartre'de kurşuna dizildi. Tarih bugüne dek böyle bir katliama daha tanık olmadı. 35 binden fazla Komüncü katledildi. Katliamcıların gözleri öylesine dönmüştü ki, "Tüfek artık yeterince çabuk öldürmüyordu, yeniklerin yüzlercesi birarada makineli tüfekle öldürüldüler." (21)

Toplu katliamlar sonrası diri diri gömülenler oluyordu. Mezarlığın yakınında bulunan evlerde oturanlar, gece mezarlıktan gelen seslerden, iniltilerden uyuyamıyorlardı. Bir sabah mezarın birinden acıyla kasılmış bir elin toprağın üzerine çıktığı görüldü ve komüncülerin çokluğunun diri diri gömüldüğü bir kez daha doğrulandı. Böyle dehşet şeylerin doğrulanmasına üzülmeli mi, yoksa sevinmeli mi bilemiyorum. Ama bildiğim kesin bir şey var ki, yaşanan katliamı "korkunç" sözcüğüyle açıklamak epeyce yetersiz kalıyor.

Katliamdan canını kurtarmayı başaranlar Kuzeyden Prusya'ya geçmeye çalışıyorlardı. Ücretsiz PDF Kitap Arşivi Komutanlarından hiçbir kaçağı

geçirmemeleri yönünde emir alan Prusyalı askerler, bu kez emire demiri kestirmemiş ve yüreklerinin sesini dinleyerek kaçaklara yol vermişlerdi. Subaylar ise, ama aynı gerekçelerle, ama korku belasına askerlere birşey demediler.

Katliamdan kurtulmuştum ama yaşlı bedenimi buradan koparıp başka yerlere gitmek istemiyordum. Karımın ve kızımın yattığı Père-Lachaise mezarlığına gidip oraya gömülmeyi arzuluyordum.

Bir Rus olan genç yoldaşım İvan, düşüncemin tümüyle duygusal ve sağduyudan uzak olduğu kadar, sadece karımla kızım için üzülmemin bile bir tür bencillik olduğunu söyledi haklı olarak. Ardından beni kendime getiren şu sözleri vurgulu olarak ekledi:

"Komün ezilse bile, savaşım sadece ertelenecek. Komün ilkeleri ölümsüzdürler ve yok edilemezler: Bu ilkeler, işçi sınıfı kurtuluşunu elde edeceği güne değin kendilerini zorla kabul ettirmekten geri durmayacaklar." (22)

Çok doğru söylüyor. Komün yenildi belki ama hala yaşıyor. Sophie de Komün'le birlikte yaşıyor. Komün'ü yaşatmak her proleter kadar benim de boynumun borcu. Bu borcu ödemekten kaçmak proletaryaya olacağı kadar aynı zamanda karıma ve kızıma da ihanet olurdu.

O sırada yanıma şair dostum Eugene Pottier geldi. Komün'ü ölümsüzleştirecek bir şiir yazacağını, öyle ki yazdığının yıllar yılı proletaryanın dilinde, yüreğinde ezgileneceğini söyledi.

İlk dizeler hemen hemen ortaya çıkmışlardı bile. Pottier bize okudu yazdıklarını:

"Uyan artık uykudan uyan/uyan esirler dünyası
Zulme karşı hincımız
volkan/kavgamız ölüm dirim kavgası
Cellatların döktükleri
kan/kendilerini boğacak
Bu kan denizinin ufkundan/kızıl bir güneş doğacak.
Bu kavga, en sonuncu kavgamız artık
Enternasyonal kurtulur insanlık..."

Pottier hiç farkında olmadan, az önce aldığım kararı pekiştirdi. Komün'ü yaşatmak ve bu kan denizinin ufkundan kızıl bir güneş doğana kadar savaşmak için yaşayacağım. Anna'nın kocasına Sophie'nin babasına ve en önemlisi de yiğit Paris proletaryasının bir üyesine bu yakışır zaten.

Kuzeyden Prusya'ya geçtik yoldaş İvan'la. Zorlu bir yolculuktan sonra Rusya'ya vardık.

Komün ruhunu Rusya'ya taşıyormuş gibi hissediyorum kendimi.

25 Ekim 1917

Karşı-devrimci Kerensky hükümetinin elinde kalan son mevziyi, Kışlık Saray'ı bugün ele geçirdik. İlk olarak yoldaş Lenin'in attığı "İktidar Sovyetlere!" sloganı artık bir gerçeklik oldu.
Bu günlük bana dedem İvan'dan

kaldı. Paris Komünü'ne de katılan dedem, katliamdan kurtulanlardan biri. Rusya'ya geldiğinde yakalanıp idam edilene dek Narodnaya Volya içinde savaşmış.

Günlüğün son iki sayfası boştu. Proleter devrimimizin şanına bu sayfalardan birine yazma hakkını kendimde buldum.

Şu açık ki Sovyetler, Komün'ün Rusya'daki karşılığından başka birşey değil. Yani Komün'ün ruhu, Sovyetler'de ete kemiğe büründü yeniden.

Bunu yazmam ne kadar gerekli bilmiyorum ama ben yine de yazacağım. Günlük yazarının kızı Sophie'yi anlattığı her satırda sevgili eşim Tanya canlanıyor gözümde. Diyorum ki, nasıl ki Komün'ün ruhu Sovyetler'de cisimleşmişse Sophie'nin ruhu Tanya'da, dahası Komün kadınlarının ruhu Sovyet kadınlarında cisimleşiyor. Elbette Sovyet erkeklerinin de kadınlarından geri kalır yanı yok.

Günlükte de yazıldığı gibi, Komün yenilmişti belki ama onunki yenilgiden çok, nihai utkusunun bir gecikmesiydi. Bu gecikme bugüne kadarmış.

Artık "buz kırılmış yol açılmıştır", tarih yeni Komünlere, yeni Ekimlere gebe.

... 1998

Bu günlük bir süre önce, bir biçimde elime geçti. Komün ruhuyla bezenip, "Yeni Ekimlere" şiarıyla yola çıkan komünistlerin, kendilerini tam da partili kimlikle ifade edecek düzeye geldikleri bir süreçte, günlüğün elime geçmesi oldukça anlamlı.

Paris'in yiğit Komün savaşçılarının gözlerini üzerimizde duyumsuyorum. Aynı zamanda, partili kimlikle, "cenneti fethetme gözüpek çılgınlığı"na eskisinden daha bir cüret edecek güçte olduğumuzu da duyumsuyorum. Komünist İşçi Partisi öncülüğünde proletarya tarihsel misyonunu yerine getirecek ve Komün'ün dünya emekçilerinin bayrağı olan kızıl bayrağını fethettiği cennette dalgalandıracak. Çünkü bizim de Sophie'lerimiz, Tanya'larımız, General Duval'larımız, Vanlin'lerimiz ve en önemlisi ihtilalci bir sınıf partimiz var.

M. Kurşun-Çankırı

Alıntılar

*1: Paris Komünü-Sol Yayınları- Sayfa:56-Uluslararası Emekçiler Derneği Paris Seksiyonu'nun bildirgesi
*15: Komün Dersleri-Sol Yayınları- Bir İngiliz gazetesinden aktaran Lenin
*2-3-4-6-7-8-9-10-13-14-16-20-22: Marks'tan alıntılar
Sayfalar: 77-95-106-368-103-104-99-112-113-124-129-308 (Paris Komünü)
*11-12-18-19-21: Engels'ten alıntılar
Sayfalar:48-49-50-47-376-47 (Paris Komünü)
*5-17: Lenin'den alıntılar
Sayfalar: 59-59 (Komün Dersleri)

EKİM

*İşçi sınıfının kurtuluşu
kendi eseri olacaktır!*

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN!

Sayı:188, 1 Mart '98, Başyazı

Komünist Manifesto 150 yaşında

Lenin, Marks'ın eserleri üzerinden Marksizmin temel esaslarını ortaya koyduğu *Karl Marks* başlıklı kapsamlı ve çok önemli makalesinde, *Komünist Manifesto*'yu şu sözlerle özetliyor: "Bu yapıt, duru ve parlak bir deha ile yeni bir dünya anlayışını, toplumsal yaşamı da kucaklayan tutarlı bir materyalizmi; en geniş ve en derin gelişim öğretisi olarak diyalektiği; sınıf mücadelesi kuramını ve proletaryanın -yeni, komünist toplumun yaratıcısının- dünya tarihindeki devrimci rolünü açıklar."

Lenin'in bu sözleri *Komünist Manifesto*'nun teorik özünü en iyi bir biçimde özetlemekle kalmıyor, onun sonradan kazandığı olağanüstü tarihsel üne ve öneme de ışık tutuyor. *Komünist Manifesto* 1848 Şubatı'nda modern proleter partinin ilk çekirdeği sayılan Komünistler Birliği'nin mücadele programı olarak ilk yayınlandığında "yalnızca birkaç ülkedeki yüzler"i temsil ediyordu. Oysa daha 19. yüzyıl bitmeden çok sayıda ülkede milyonların temsilcisi, onların bilinci ve programı, ilham kaynağı ve yol göstericisi haline gelmişti. *Manifesto*'nun ilkelerini kılavuz alan Ekim Devrimi'nin ardından ise artık tüm kıtalardan yüz milyonlarca insanın ilham kaynağı ve mücadele programıydı.

Komünist Manifesto'yu, onun tarihini ve muazzam tarihsel etkisini değerlendirenlerin neredeyse ittifak halinde birleştikleri ortak görüş şudur. Tarihte hiçbir politik belge bu kadar ünlenmemiştir. Gerçekten de, sınıflar mücadelesi tarihinde hiçbir politik belge bu denli önem kazanmamış, ilham kaynağı ya da nefret konusu olmamış, bu ölçüde benimsenip savunulmamış ya da aynı ölçüde saldırı ve karalamaların hedefi haline gelmemiştir.

Komünist Manifesto kendi payına bu son derece onurlandırıcı başarıyı, kuşku yok ki, doğrudan kendi içeriğine ve işlevine borçludur. Bu içeriğin yığınların pratiğinde tarihsel maddi bir güce, proletarya şahsında devrimci militan bir özneye kavuşmasına, bir başka ifadeyle, tarihsel hareketin yönünü ve hedeflerini dile getirmekle kalmayıp, bu hareket şahsında ete kemiğe bürünmesine borçludur.

Manifesto'nun yazarı Marks, teori kitlelere malolduğunda maddi bir güce dönüşür, demişti. *Manifesto*'nun bilimsel ilkeleri de kitlelere maloldu ve bu ona muazzam bir önem ve kuvvet kazandırdı.

Dahası var. *Manifesto*, herhangi bir çatışmayı değil, modern toplumun temel çatışmasını dile getiriyordu; herhangi bir sınıfı değil, modern burjuva toplumun tek tutarlı devrimci sınıfı olarak proletaryayı eksen alıyordu. "Şimdiye kadarki bütün toplumların tarihi, sınıf savaşmaları tarihidir" sözleriyle başlayan *Manifesto*, çağdaş tarihin iki temel sınıfı arasında, proletarya ile burjuvazi arasında patlak verecek büyük tarihsel mücadelenin temellerini ortaya koymakla kalmıyor, sesi, sözcüsü, manifestosu olduğu sınıfı, yani proletaryayı bu mücadelede burjuvaziye karşı ideolojik-politik bakımdan silahlandırıyor. Onun burjuva düzenin mezar kazıcısı ve yeni bir toplumun kurucusu olmak şeklindeki temel tarihsel rolünü ortaya koyuyor ve bu büyük tarihsel mücadelenin temel ilke ve amaçlarını açıklıyordu. Modern burjuva çağının temel sınıf çatışmasını ortaya koyan ve taraflardan birini ötekine karşı teorik olarak silahlandıran bir tarihsel belgenin, bu çatışmanın her iki tarafı için de muazzam bir önem kazanması, proletaryaya ilham kaynağı ve kılavuz olurken, burjuvazinin, onun her türlü sözcüsü ve uşağının saldırı ve nefretine hedef olması son derece doğal ve anlaşılır bir durumdur.

Komünist Manifesto'nun yazarları, Marks ve Engels, bilimsel sosyalizmin temellerini *Komünist Manifesto*'dan önce ortaya koydular. O güne kadar bir ütopya, bir iyi dilekler temennisi, filozoflar tarafından tasarlanan ideal bir toplum projesi olmaktan çıkartıp bilimsel temellere oturtular. Sosyalizmin toplumsal gerçekleşme olanakları kadar onu gerçekleştirecek toplumsal gücün kendisini de modern burjuva toplumunun kendi gelişmesi içinden bulup çıkardılar. Fakat *Komünist Manifesto*'nun farkı, ulaşılan bu sonuçların, o güne kadar ilk kez olarak, bir parti programı, uluslararası nitelik taşıyan bir partinin, Komünistler Birliği'nin mücadele programı halinde ortaya konulmasıdır. Bir program olması konumuyla da, *Manifesto*, yeni dünya görüşünün ilk kez olarak tam, sistematik ve yetkin bir biçimde ifade edilmesini temsil eder.

Engels, *Komünist Manifesto*'nun 1890 tarihli Almanca baskısına yazdığı *Önsöz*'de, "*Manifesto*'nun tarihi, bir ölçüde, 1848'den bu yanaki modern işçi sınıfı hareketinin tarihini yansıtmaktadır" demekte ve sözlerini

şöyle sürdürmektedir: "Şu anda *Manifesto*, kuşkusuz ki, tüm sosyalist yazının en yaygın, en uluslararası ürünüdür, Sibiry'a'dan Kaliforniya'ya dek tüm ülkelerin milyonlarca işçisinin ortak programıdır."

Engels'in *Manifesto*'nun ilk 40 yılı için söyledikleri, bugün onun bütün bir 150 yıllık tarihi için daha da doğrudur. 20. yüzyılın bütün bir tarihi boyunca tüm kıtalarda devrimci proletarya, onun bir zamanlar milyonlarca bilinçli ve örgütlü komünist militandan oluşan güçleri ve onların ardından sürüklediği onmilyonlarca, yüz milyonlarca emekçi, temel ilkeleri *Komünist Manifesto*'da ortaya konulan bir program için savaştı. *Komünist Manifesto* tüm kıtalarda milyonlarca komünist ve devrimci militanın en yakından tanıdığı, en çok incelediği, "Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşin!" şeklindeki temel enternasyonalist şiarını en çok yinelediği bir temel yapıt oldu. *Komünist Manifesto*'nun tarihi komünist işçi hareketinin tarihi ile, daha genel planda dünyanın tüm ezilen ve sömürülen yığınlarının devrimci hareketlerinin tarihi ile içiçe geçti.

Fakat burada Engels'in söylediklerinin bizim için önem taşıyan çok daha özel bir yönü var. *Manifesto*'nun 1848 Şubatı'nda yayınlanmasının hemen ardından, Şubat Devrimi patlak verdi. Bu devrimin tek gerçek savaşçısı olan ve daha o zamandan bulanık da olsa "toplumsal cumhuriyet" için savaştığını düşünen proletarya, *Manifesto*'dan yalnızca 4 ay sonra, 1848 Haziranı'nda, kızıl bayrak altında burjuvaziye karşı ilk büyük tarihsel başkaldırısını gerçekleştirerek *Manifesto*'nun haber verdiği modern çatışmayı doğruladı. Ne var ki Haziran Ayaklanması bir erken doğumdu, kolay yenildi ve böylece işçi sınıfı hareketi uzun yıllar için geriledi. Bu gerilemeye bağlı olarak 20 yılı aşan bir süre boyunca *Komünist Manifesto* neredeyse unutulmaya yüz tuttu. Ve dikkate değerdir; onun yeniden güncelleşmesi ve yeni bir baskısına ihtiyaç duyulması, tam da Paris Komünü sonrasına denk gelir. Bu kuşkusuz bir rastlantı değildi. Tam tersine. Paris Komünü, proletaryanın burjuvazi karşısında kısa süreli de olsa sağladığı bu ilk büyük tarihsel üstünlük, *Manifesto*'da ortaya konulan ilke ve esasların genel bir doğrulanmasıydı. Üstelik yalnızca başarısı üzerinden değil, aynı ölçüde yenilgisi üzerinden de. Onu yeniden

güncelleştiren ve ilk basımını izleyen uzun bir aradan sonra peşpeşe çeşitli dillerde basılmasını gündeme getiren, öteki etkenler yanında, modern proleter hareketin bu kilometre taşıydı.

Marks ve Engels tarafından temelleri atılan ve *Komünist Manifesto*'da temel ilkeleri ortaya konulan modern bilimsel sosyalizm, Paris Komünü'ne kadar, işçi sınıfı hareketi içinde çok sayıda sosyalizm akımından yalnızca biriydi ve hiçbir biçimde en güçlüsü ve etkilisi değildi. Paris Komünü yönetiminde de marksistler değil, fakat prodonculuk ve blankicilik gibi küçük-burjuva sosyalist akımların yandaşları egemendi. Fakat tam da Paris Komünü'nün işaretlediği dönüm noktasıdır ki, Marksizmi, onunla birlikte *Manifesto*'nun temel ilkelerini, hızla "milyonlarca işçinin benimsediği ortak bir platform" haline getirdi. Marksizmin bu büyük tarihsel başarısı, bir yandan proletaryanın bir sınıf olarak hızla gelişmesi ve olgunlaşmasıyla, öte yandan ise 1848-1871 döneminin siyasal sınıf mücadeleleri deneyimlerinin, çok özel olarak da Paris Komünü deneyiminin, her açıdan Marksizmin doğruluğunu kanıtlamasıyla açıklanabilir.

Bu tarihsel olgunun önemi, *Manifesto*'nun daha önce sözünü ettiğimiz bilimsel temellerine ışık tutmasındadır. Bunun ne anlama geldiğini *Manifesto*'nun kendisinden de okuyabiliriz: "(Komünistler) proleter hareketi biçimlendirmek ve kalıba sokmak üzere kendilerine özgü hiçbir sektör ilke getirmezler... Komünistlerin vardıkları teorik sonuçlar, hiçbir biçimde, şu veya bu sözde dünya reformcusu tarafından icat olunmuş ya da keşfedilmiş düşüncelere ya da ilkelere dayandırılmamıştır. Bunlar, yalnızca varolan bir sınıf savaşından, gözlerimizin önünde cereyan eden tarihsel bir hareketten doğan ilişkilerin genel ifadeleridir."

Komünist Manifesto'nun tarihsel yaşam gücü buradan gelmektedir. Ancak tarihsel hareketin kendisinden çıkarılan bir teori, bu aynı tarihsel hareketi ilerletme ve onunla birlikte gelişip güçlenme devrimci yeteneğini de gösterebilir. *Komünist Manifesto*'nun, onun şahsında devrimci Marksizmin, sosyalizmin ve modern uluslararası işçi hareketinin tarihindeki kendine özgü benzersiz yeri buradan gelir.

Komünist Manifesto'dan bu yana

150 yıl geçmiştir ve bu 150 yıl içerisinde dünya komünist ve işçi hareketi muazzam bir teorik ve pratik deneyim edinmiştir. Gelgelelim bu *Komünist Manifesto*'nun önemini azaltan değil, tam tersine ona büyük bir tarihsel önem kazandıran bir gelişmedir. Zira tüm bu tarih *Komünist Manifesto*'da temelleri ve genel ilkeleri konulan bir tarihsel gelişme doğrultusunun kesin bir doğrulanmasıdır. *Manifesto*'nun işaret ettiği hedeflere kuşkusuz ki bugün hala ulaşamamıştır. Dahası 20. yüzyılın ikinci yarısındaki gelişmeler, özellikle de son on yılın gelişmeleri, insanlığı bir bakıma bu hedeflerden bir hayli uzaklaştırmıştır. Fakat son birkaç on yılın tanıklık ettiği genel gerileme üzerinden değil de 150 yıllık sürecin toplamı üzerinden bakıldığında, *Manifesto*'nun işaret ettiği gelişme doğrultusu parlak bir biçimde doğrulanmıştır.

Ekim Devrimi'yle birlikte proletarya burjuvaziye devirmiş, *Manifesto*'nun sözleriyle "siyasal gücü ele geçir"miş, "kendini egemen sınıf durumuna getir"miş, böylece yeni toplumun, sosyalizmin inşasına girişmiştir. Bu tarihsel başarı çeşitli ülkelerin devrimci işçi sınıfı hareketinin aynı tarihsel amaç doğrultusundaki mücadelesine büyük bir ivme kazandırmakla kalmamış, ezilen dünya halklarını da egemen emperyalist sisteme karşı aynı amaçlara yönelik büyük tarihsel mücadeleler içine çekmiştir. *Manifesto* ilk yayınlandığında yankısını ancak en fazla binlerce kişi üzerinden bulabilen "Bütün Ülkelerin İşçileri, Birleşiniz!" sloganı, Ekim Devrimi'nin ardından "Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar, Birleşiniz!" şiarı üzerinden

yüz milyonlarca insanın tarihsel hareketinde karşılık bulmuştur. İlk yayınlandığında yüzlerle ifade edilebilen üye tabanına sahip bir partinin mücadele manifestosunun, sonradan yüz milyonlarca insanın yeni bir dünya için mücadele bayrağına dönüşmesinden daha parlak bir tarihsel doğrulanma olabilir mi?

Bugün dünya devrimci hareketi, kuşkusuz geçici olmaktan öte bir anlam taşımayan büyük bir gerileme içindedir. Bu gerileme ölçüsünde *Komünist Manifesto*'ya, onun ilkelerine, tanımladığı temel amaç ve hedeflere ilgi de azalmıştır. *Manifesto* bu açıdan da uluslararası devrimci işçi hareketinin tarihini yansıtmaya özelliğini sürdürmektedir. Fakat onun tanımladığı modern burjuva toplumu, bu toplumun bağrında taşıdığı derin çelişkiler ve ağır sorunlar varlığını, üstelik kendi tarihinin her döneminden daha keskin bir biçimde bugün sürdürdüğüne göre, bu nesnel zeminin kaçınılmaz olarak beslediği tarihsel devrimci dinamikler de yeniden güçlenecek ve bununla birlikte *Komünist Manifesto*, onun tanımladığı temel ilkeler işçi sınıfının ve tüm ezilenlerin elinde yeniden güçlü bir silaha dönüşecektir.

150. yılında *Komünist Manifesto*'ya ilişkin sözümüzü onun son sözleriyle bağlıyoruz:

"... Varsın egemen sınıflar bir komünist devrim korkusuyla titresinler. Proleterlerin zincirlerinden başka kaybedecekleri birşeyleri yok. Kazanacakları bir dünya var."

"BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ, BİRLEŞİNİZ!"

(*Ekim*'in 1 Mart '98 tarihli 188. sayısının başyazısıdır.)

MÜCADELE POSTASI...

İnsanlık onuru işkenceyi yenecek!

Saat 20:00 sıralarıydı. Devamlı gazete verdiğimiz bir sokağa girdiğim sırada bir otonun karşıdan geldiğini gördüm. O sırada geri dönüp sokaktan çıkmayı düşündüm. Fakat şansımı kaybetmiştim. Arkadan da bir oto sokağa girmiş yavaş yavaş ilerliyordu. Sıradan biriymiş gibi yavaş yavaş yürümeye başladım. Karşımdan gelen polis otosu durmuş, polisler dışarı çıkmıştı. Yanlarına yaklaştığımda polisin biri durdurup kimliğimi istedi. Kimliğimi çıkartırken montumun içindeki paketi farkettiler ve diğer polis bir hamlede paketi aldı. Kolumdan tutarak duvara yanaştırdı ve KB'leri çıkartarak nereden aldığımı sordu. O ara çok heyecanlanmıştım, ama cevap vermedim. İt sürüsü altı kişi olmuştu. Ayaklarına vurmaya başladılar. Bağırarak cevap verdim. Bunun üzerine daha fazla vurmaya başladılar. Ve ardından ite kaka arabaya bindirilip, emniyete götürüldüm.

TMŞ'nin kapısından girer girmez montumu kafama geçirdiler ve gözlerimi bağladılar. Bir odaya götürüldüm ve arkasından tekme-yumruk yağmuru... 15 dakika kadar sürdü bu seans. Bu sırada iki papaz "durun, o iyi bir çocuk" bağırtılarıyla içeri girip beni aradan alıp başka bir odaya götürdüler. Sandalyeye oturtup kelepçelediler. Papazlardan biri olanlar için özür diliyordu. Ardından da sorulara geçti. Neden bu işle uğraştığımı, bir hiç uğruna hayatımı harcamamam gerektiğini söyledi. Sorularına cevap vermedim. Bir süre sonra heyecanımı yenmiştim. Onlara; "hayatım pahasına da olsa bu işi yapacağımı" söyledim. Yaklaşık 2 saat süren bu seanstan sonra papazlar sinirlenmeye başlamışlardı. Son bir

kez daha "şans filan değil" cevabını verdim. Diğer papaz "bir ipte iki cambaz oynamaz" diyordu. Bende "evet doğru, fakat ipten siz düşeceksiniz" cevabını verdim. Aynı anda göğsüme sıkı bir yumruk geldi. Papaz bütün iğrençliğini kismaya başlamıştı. Evet bu kaybetmiş olmanın hırçınlığıydı.

Bir süre sonra yeniden sorgu odasına götürüldüm. Girmemle beraber yine darbeler başladı. Bir taraftan da habire "ipten kim düşecek" diye soruyorlardı. "Siz" cevabı işkencecileri daha da kızdırıyor. Bunun üzerine köpek gibi saldırıyorlardı. Tekrar fikrimin değişip değişmediği sorusuna geçildi. "Komünistler yapamayacaklarını savunmazlar" cevabı onları daha da kızdırdı.

Bir kaç saat sonra bir masaya oturtup, Kızıl Bayrak gazetelerini ve kendilerinin çıkarttıkları illegal yayınları kabul etmemi istediler. İfade vermeyeceğimi söyleyince, yeniden üstüme üşüştiler. İtlerden biri sürekli; "Bu Kızıl Bayrak'lar senin değil mi?" diyordu. Ben de buna karşılık "evet benim, ben bir Kızıl Bayrakçıyım" yanıtını verdim. Bu cevap işkencecileri bir hayli sevindirdi. Zayıflık gösterdiğimi düşünmeye başladılar. Oysa bir süre sonra yarıldıklarını anlayacaklardı. Benimkisi açık bir meydan okumaydı ve bunu anlamaları zor olamadı. Ve bir kez daha hayvan sürüsü hücumu geçti. Ancak bunlar son çırpınılarıydı. Kavgadan galip çıkan komünist irade oldu. İşkenceciler kendi inlerinde yenilgiye uğradılar.

Adana'dan
bir Kızıl Bayrak çalışanı

DAYANIŞMAYI YÜKSELTELİM!

Sermaye devleti gelişen kitle hareketliliğine karşı tahammülsüzlüğünü her fırsatta gösteriyor. Kamu emekçilerinin meşru eylemlerine ve emekçi kadınlar günü kutlamalarına azgınca bombalarla saldıran sermaye devletinin bu pervasızlığı dün Taksim'de ve Kızılay'da öğrencilere karşı da devam etti. Yüzlerce öğrenci yaralandı veya gözaltına alındı. Büyük bir yenilgi yaşamaktan korktuğu için saldıramadığı Gazi anmasının sonrasında birçok kişiyi evlerini basarak gözaltına aldı. HADEP Binaları ve çeşitli kurumlar basıldı ve 8 Mart ve Gazi bahaneleriyle insanlar gözaltına alındı.

Kürt halkının direniş ve başkaldırı günü olarak kutlayacağı Newroz'un yaklaşması yurtsever hareketi sermaye devletinin özel hedefi haline getiriyor. Nitekim bugün MKM, GÖÇ-DER, Özgür Halk ve HADEP Binalarıyla

Ülkede Gündem Gazetesi bu baskınlardan payını aldı. Öğrendiğimiz kadarıyla Ülkede Gündem baskınında üç gözaltı var. Ayrıca MKM basıldığı sırada orada olan, Türkiye'ye KESK eylemlerini desteklemek için gelmiş ve aralarında İsviçre İşçi-Memur Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı'nın da bulunduğu on kişilik heyetin burada zorla alıkonarak Sirkeci'deki KESK eylemine katılması engellendi.

Krizi giderek derinleşen kapitalist sistemin toplumsal muhalefet geliştikçe bu saldırıları da artacaktır. Saldırılarla zapturapt altına alınmaya çalışılan hepimizin gelecek mücadelesidir. Mücadelemizin bastırılmasına, geleceğimizin karartılmasına izin vermeyeceğiz. Bir kez daha, "Baskılar bizi yıldıramayacak!"

Sosyalizm Yolunda Kızıl Bayrak

K
İ
T
A
P
Ç
I
L
A
R
D
A

Komün bayrağı

ellerimizde!

Sosyalizm Yolunda

KIZIL BAYRAK

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete